

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 02 - 08 Mart 2010	Yayımlandığı Tarih 09 Mart 2010	Sayı 439
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [17/2/2010 Tarih ve 5952 Sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)
- [Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatını Oluşturan Birimlerin Nitelik, Kurulduğu Şehir ve Ülke, Görev Alanı, Akredite Edildiği Ülkeler ve Bağlı Bulunduğu Misyonlar Hakkındaki 13/4/1999 Tarihli ve 99/12770 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında 2010/119 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)
- [“Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar” ile “Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar”ın Yürürlüğe Konulması Hakkında 2010/114 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#)
(R.G. 5 Mart 2010 – 27512)
- [Adalet Bakanlığından Atama Kararı](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)
- [Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)
- [Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)
- [Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)
- [Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)
- [Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 7 Mart 2010 – 27514)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından Adli Yargı Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu Uyarınca Atanmalarına İlişkin Kararname](#)
(R.G. 6 Mart 2010 – 27513)
- [Yargıtay Başkanlığından 2010/1 Sayılı Yargıtay Başkanlar Kurulu Kararı](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)
- [Danıştay İkinci Daire Başkanlığından 1 Adet Karar](#)
(R.G. 4 Mart 2010 – 27511)

- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Sürmelioglu/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hasan Çalışkan VD./Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Dur/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Cesim Yıldırım ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Adnan Aktaş/Türkiye Davası\)](#)
- [Sosyal Güvenlik Kurumundan Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(R.G. 3 Mart 2010 – 27510\)](#)
- [Kamu İhale Kurumundan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(R.G. 4 Mart 2010 – 27511\)](#)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİĞİ MÜSTEŞARLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5952

Kabul Tarihi: 17/2/2010

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Tanımlar ve Kuruluş

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; terörle mücadeleye ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının kurulması ile teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunda geçen;

- Bakan: İçişleri Bakanını,
- Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,
- Kurul: Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulunu,

- ç) Müsteşar: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarını,
d) Müsteşarlık: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığını,
ifade eder.

Kuruluş

MADDE 3 – (1) Terörle mücadeleye ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı kurulmuştur.

Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulu

MADDE 4 – (1) Güvenlik kuruluşları ve ilgili kurumlar arasında terörle mücadele alanında gerekli koordinasyonu sağlamak, bu alandaki politika ve uygulamaları değerlendirmek amacıyla Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulu kurulmuştur.

(2) Kurul, İçişleri Bakanının başkanlığında, Genelkurmay İkinci Başkanı, Jandarma Genel Komutanı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı, Emniyet Genel Müdürü ve Sahil Güvenlik Komutanından oluşur. Gerektiğinde gündemle ilgili diğer kurum ve kuruluş temsilcileri de toplantıya davet edilebilir. Kurul İçişleri Bakanının daveti üzerine toplanır. Toplantı gündemi, Kurul üyelerinin görüşleri alınarak İçişleri Bakanı tarafından belirlenir. Kurulun sekreteryaya görevi Müsteşarlık tarafından yerine getirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Teşkilat ve Görevler

Teşkilat

MADDE 5 – (1) Müsteşarlık; Müsteşar, müsteşar yardımcıları ile ana hizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur.

(2) Gerekli görüldüğünde görevleri ve hizmet süreleri belirtilmek kaydıyla Müsteşarın teklifi ve Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları kurulabilir.

(3) Müsteşarlık teşkilatı ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Müsteşarlığın görevleri

MADDE 6 – (1) Terörle mücadele alanında;

a) Politika ve stratejiler belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek ve bu politika ve stratejilerin uygulamasını izlemek,

b) Güvenlik kuruluşları ve istihbarat birimlerinden gelen stratejik istihbaratı değerlendirmek ve ilgili birimlerle paylaşmak,

c) Gerekli araştırma, analiz ve değerlendirme çalışmaları yapmak veya yaptırmak,

ç) Güvenlik kuruluşlarına ve ilgili kurumlara stratejik bilgi desteği sağlamak ve bunlar arasında koordinasyonu temin etmek,

d) Kamuoyunu bilgilendirmek ve halkla iletişimi sağlamak,

e) Uluslararası gelişmeleri Dışişleri Bakanlığı ve ilgili kurumlarla işbirliği içinde izlemek ve değerlendirmek,

f) İnceleme ve denetleme yapmak ya da yaptırmak.

(2) Müsteşarlığın güvenlikle ilgili operasyonel bir görevi yoktur.

Müsteşar ve müsteşar yardımcıları

MADDE 7 – (1) Müsteşar, Müsteşarlığın en üst amiri olup, Müsteşarlığın görev ve hizmetlerinin mevzuata uygun olarak yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

(2) Bu Kanunla belirlenen görevlerin ifasında Müsteşara yardımcı olmak üzere iki müsteşar yardımcısı görevlendirilir.

İstihbarat Değerlendirme Merkezi

MADDE 8 – (1) Terörle mücadele alanında oluşturulacak politika ve stratejiler ile alınacak tedbirlere esas olmak üzere, ilgili birimlerden stratejik istihbaratın alınması ve değerlendirilmesi amacıyla doğrudan Müsteşara bağlı İstihbarat Değerlendirme Merkezi

oluşturulur. Bu çerçevede güvenlik kuruluşları ve istihbarat birimleri ile Dışişleri Bakanlığınca elde edilecek stratejik bilgi ve istihbarat bu merkezde değerlendirilir.

(2) Terörle mücadeleyle yönelik strateji belirlemek amacıyla ihtiyaç duyulan istihbari bilgiler; Genelkurmay Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından Müsteşarlığa verilir. Bu bilgiler doğrultusunda yapılacak analiz ve değerlendirmeler ilgili birimlerle paylaşılır.

Ana hizmet birimleri

MADDE 9 – (1) Müsteşarlığın ana hizmet birimleri ve görevleri şunlardır:

a) Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığı: Terörle mücadele politika ve stratejileri kapsamında;

1) Belirlenen politikaların uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlamak ve uygulamayı izlemek,

2) Güvenlik kuruluşları arasında bilgi paylaşımını ve koordinasyonu sağlamak,

3) Valilikler arasında koordinasyonu sağlamak,

4) Belirlenen politikalar ile sosyo-ekonomik politikaların uyumlu bir şekilde yürütülmesi için ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak,

5) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

b) Araştırma-Geliştirme Daire Başkanlığı: Terörle mücadele alanında;

1) Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek, analiz ve değerlendirmeler yapmak,

2) Araştırma yapmak, yaptırmak ve bu alandaki bilimsel çalışmalarını desteklemek,

3) Toplantı, sempozyum, seminer, eğitim ve benzeri etkinlikler düzenlemek,

4) Terörle Mücadele Raporu hazırlamak,

5) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

c) İletişim Daire Başkanlığı: Terörle mücadele politikaları kapsamında;

1) Kamuoyunu bilgilendirmek,

2) Toplum desteğinin sağlanmasına yönelik faaliyetleri yürütmek,

3) İlgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının işbirliğini sağlamak,

4) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

ç) Dış İlişkiler Daire Başkanlığı: Terörle mücadeleyle ilişkin;

1) Yabancı devletlerdeki faaliyet ve gelişmeleri Dışişleri Bakanlığı ve ilgili diğer kurumlarla işbirliği içinde izlemek ve tedbirler geliştirmek,

2) Uluslararası gelişmeleri ve deneyimleri takip etmek ve uygulamaya kazandırmak,

3) İlgili uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,

4) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

Danışma birimleri

MADDE 10 – (1) Müsteşarlığın danışma birimleri ve görevleri şunlardır:

a) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı:

1) Ulusal kalkınma strateji ve politikaları ile yıllık program çerçevesinde Müsteşarlığın orta ve uzun vadeli kurumsal strateji ve politikalarını belirlemek üzere gerekli çalışmaları yapmak.

2) Müsteşarlığın görev alanına giren konularda performans ve kalite ölçütleri geliştirmek, izlemek, değerlendirmek, sürekli gelişim için önerilerde bulunmak.

3) Müsteşarlık bütçesini stratejik plana ve yıllık hedeflere göre hazırlamak ve Müsteşarlık faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.

4) Müsteşarlığın iç denetime yönelik işlevinin etkinliğini ve verimliliğini artırmak için gerekli hazırlıkları yapmak.

5) Müsteşarlığın yıllık idari faaliyet raporunu hazırlamak.

6) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

b) Hukuk Müşavirliği:

1) Terörle mücadele mevzuatını ve uygulamasını değerlendirmek, günün şartlarına göre geliştirmek.

2) Güvenlik ve terörle mücadele ile ilgili kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları ile diğer hukuki konular hakkında görüş bildirmek.

3) Terörle mücadeleye ilişkin uluslararası mevzuatı takip etmek.

4) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

c) Müsteşarlık Müşavirleri: Terörle mücadele alanında özel bilgi ve ihtisasından yararlanılmak üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki usul ve esaslara bağlı olmaksızın, Bakan onayı ile en çok on Müsteşarlık Müşaviri pozisyon unvanıyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Personelin sözleşme usul ve esasları Müsteşarlıkça tespit edilir ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu statüde çalıştırılma, sözleşme bitiminde kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez.

Yardımcı hizmet birimi

MADDE 11 – (1) Müsteşarlığın yardımcı hizmet birimi İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı olup görevleri şunlardır:

a) Personelin görev ve çalışma esaslarını belirlemek.

b) Müsteşarlık personelinin atama, nakil, disiplin, sicil, terfi, ücret, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.

c) Müsteşarlık çalışanlarının kariyer ve eğitim planlarını hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek.

ç) Personelin uyacağı etik kuralları belirlemek, gerekli eğitimi vermek ve uygulamak.

d) Müsteşarlığın ihtiyacı olan her türlü satın alma, kiralama, bakım, onarım, yapım, arşiv, sağlık ve benzeri hizmetleri yürütmek.

e) Taşınır ve taşınmazların kayıtlarını tutmak.

f) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Personel Rejimi

Atama ve görevlendirme

MADDE 12 – (1) Daire başkanları ve I. Hukuk Müşaviri Bakan tarafından; 23/4/1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanun hükümleri dışında kalan diğer personel Müsteşar tarafından atanır.

(2) Müsteşarlığın görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere bütün kamu kurum ve kuruluşlarının personeli, aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kendi kurumlarından ödenmek kaydıyla, Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile geçici olarak Müsteşarlıkta görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilen personelin Müsteşarlıkta geçen hizmet süreleri mesleki kıdemlerinden sayılır.

(3) Sözleşmeli çalışanlar hariç, Müsteşarlıkta geçici olarak görev yapanlara, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuru aylığının ek gösterge dahil % 200'ünü geçmemek üzere, personelin kadro ve görev unvanı, görevinin önem ve güçlüğü gibi hususlar dikkate alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre tazminat ödenir. Bu tazminat, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz.

Sözleşmeli personel ve uzman çalıştırılması

MADDE 13 – (1) Müsteşarlıkta; Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Hukuk Müşaviri, Uzman, Çözümleyici, Programcı, Mütercim, İstatistikçi, Mühendis, Sosyolog, Psikolog, Antropolog ve Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni kadroları

karşılık gösterilmek suretiyle, 657 sayılı Kanun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

(2) Ayrıca özel uzmanlık isteyen konularda kadro karşılığı olmaksızın tam gün veya kısmi gün veya belli bir konu veya proje bazında, konu veya projenin süresi ile sınırlı olmak koşuluyla sözleşmeli personel ve yabancı uzman çalıştırılabilir. Bunlara ödenecek ücret Müsteşarın teklifi üzerine Bakan onayı ile belirlenir.

(3) Sözleşmeli olarak çalıştırılacak personel ve uzmanlara bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde unvanlar itibarıyla yer alan taban ve tavan ücretleri arasında aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Sözleşmeli personel ve uzman çalıştırmaya ilişkin esaslar ve ödenecek ücret Müsteşarın teklifi üzerine Bakan onayı ile tespit edilir. Sözleşmeler Müsteşar tarafından imzalanır.

(4) Başbakanlık merkez teşkilatında sözleşmeli olarak çalıştırılan emsali personelin yararlandığı ücret artışlarından Müsteşarlıkta çalışan sözleşmeli personel de aynı usul ve esaslara göre aynen yararlandırılır. Söz konusu personele, çalıştıkları günlerle orantılı olarak (hastalık ve yıllık izinleri dahil) Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödenir. Bunlardan üstün gayret ve çalışmaları sonucunda emsallerine göre başarılı çalışma yaptıkları tespit edilenlere Müsteşarın teklifi üzerine Bakan onayı ile Haziran ve Aralık aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarına kadar teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile söz konusu personele yapılacak diğer ödemeler Müsteşarın teklifi üzerine Bakan onayı ile tespit edilir.

Çalışma düzeni

MADDE 14 – (1) Müsteşarlığın çalışma usul ve esasları ile disiplin ve sicil işlemleri Müsteşarlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

(2) Müsteşarlıkta geçici olarak görevlendirilen personelin disiplin ve sicil işlemleri, kendi kurumlarında tabi oldukları disiplin ve sicil hükümleri dikkate alınarak yönetmelikte düzenlenir.

İşbirliği

MADDE 15 – (1) Müsteşarlık, bu Kanunla belirlenen görevlerin ifasında bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde çalışır. Bu kapsamda Müsteşarlık tarafından istenen her türlü bilgi ve belge talebi; ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından gecikmeksizin yerine getirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Bütçe

MADDE 16 – (1) Müsteşarlık, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi genel bütçeli bir idaredir. Bu Kanun kapsamında yürütülen ve gizlilik ihtiva eden işler için 5018 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi esaslarına göre Müsteşarlık bütçesine ödenek konulur.

İhdas edilen kadrolar

MADDE 17 – (1) Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele "Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı" olarak eklenmiştir.

(2) Ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

Değiştirilen hükümler

MADDE 18 – (1) 657 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelin "VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (a) bendine "Müsteşar," ibaresinden sonra gelmek üzere "Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı,"

b) (II) sayılı cetvelin "4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda" bölümüne "Nüfus ve Vatandaşlık Müdürü," ibaresinden sonra gelmek üzere "İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürü," ibareleri eklenmiştir.

(2) 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "ve terörle mücadele" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve (b) bendinde yer alan", dış güvenlik ve terörle mücadeleyi" ibaresi "ve dış güvenliği" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun;

a) 28 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Güvenlik politikaları ve sosyo-ekonomik politikaların uyumlu bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, illerde İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü kurulmuştur. Bu amaçla, ihtiyaç duyulan ilçelerde valiliğin teklifi ve Bakanlığın onayı ile büro kurulabilir. Valilik, kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın ihtiyaç durumuna göre uzman, sözleşmeli personel ve memurları bu birimlerde görevlendirmeye yetkilidir."

b) 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"d) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı."

(4) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı cetvele 33 üncü sırasından sonra gelmek üzere "34) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı" ibaresi eklenmiş ve diğer sıralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

(5) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına "Savunma Sanayii Müsteşarlığı," ibaresinden sonra gelmek üzere "Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı," ibaresi eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Müsteşarlığın 2010 mali yılı harcamaları için gereken ödenek ihtiyacı, 25/12/2009 tarihli ve 5944 sayılı 2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre karşılanır. Bu Kanunun 17 nci maddesi ile ihdas edilen kadrolara yapılacak atamalar 5944 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan sınırlamalara tabi değildir.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Kanunla çıkarılması öngörülen yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak yürürlüğe konulur.

Yürürlük

MADDE 19 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

3/3/2010

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Bakanlar Kurulu Kararları

Karar Sayısı : 2010/119

Kamu kurum ve kuruluşlarının yurtdışı teşkilatını oluşturan birimlerin nitelik, kurulduğu şehir ve ülke, görev alanı, akredite edildiği ülkeler ve bağlı bulunduğu misyonlar hakkındaki 13/4/1999 tarihli ve 99/12770 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında değişiklik yapılmasına ilişkin ekli Kararın yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığının

3/2/2010 tarihli ve 262 sayılı yazısı üzerine, 189 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü ve 6 ncı maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'na 11/2/2010 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

**11/2/2010 TARİHLİ VE 2010/119 SAYILI
KARARNAMENİN EKİ**

KARAR

MADDE 1- 13/4/1999 tarihli ve 99/12770 sayılı Kararnamenin eki Kararın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "1-13", "(1-17)" ibareleri sırasıyla "1-14", "(1-18)" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 13/4/1999 tarihli ve 99/12770 sayılı Kararnamenin eki Kararın İkinci Kısımına 39 ve 40 ıncı maddelerden oluşan aşağıdaki Ondördüncü Bölüm eklenmiş ve söz konusu Kararın diğer madde numaraları teselsül ettirilmiştir.

**"ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ YURTDIŞI TEŞKİLATININ
KURULUŞ VE GÖREVLERİ**

Madde 39- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği yurtdışı teşkilatının, kurulan birimler itibarıyla isimleri, kurulduğu yer, bağlı olduğu dış temsilcilik ile görev alanına giren diğer ülkeler ve çalıştırabileceği azami kadrolu personel sayısı, ekli (18) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Madde 40- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği yurtdışı teşkilatı, ülkemizin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması sürecinde ve üyeliği sonrasında yapılacak çalışmaların yönlendirilmesi, izlenmesi ve koordine edilmesine katkıda bulunmak amacıyla, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin görevleri ile ilgili bilgileri toplamak, değerlendirmek ve sonuçları raporlar halinde Avrupa Birliği Genel Sekreterliğine bildirmek, Avrupa Birliği ile yapılan müzakerelerde hazırlık çalışmalarına katkıda bulunmak, bu amaçla Avrupa Birliği organları ve AB üyesi ülkelerin yetkilileriyle doğrudan temaslar yoluyla gerekli bilgileri sağlayarak Avrupa Birliği Genel Sekreterliğine iletmek, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve bağlı olunan dış temsilcilik tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek, bu çerçevede yapılacak çalışmaların verimli, süratli ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamakla yükümlüdür."

MADDE 3- 13/4/1999 tarihli ve 99/12770 sayılı Kararnameye ekte yer alan (18) sayılı cetvel eklenmiştir.

MADDE 4- Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bakanlar Kurulu Kararının		
Tarihi	Sayısı	
13/4/1999	99/12770	
Bakanlar Kurulu Kararında 1/1/2008 Tarihinden İtibaren Değişiklik Yapan Düzenlemelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	8/1/2008	2008/13114
2.	29/1/2008	2008/13183
3.	29/1/2008	2008/13202
4.	28/2/2008	2008/13333
5.	4/4/2008	2008/13516
6.	30/6/2008	2008/13891
7.	6/8/2008	2008/14031
8.	2/9/2008	2008/14541
9.	5/9/2008	2008/14121
10.	13/10/2008	2008/14244
11.	10/11/2008	2008/14341
12.	23/12/2008	2008/14478
13.	26/1/2009	2009/14619
14.	25/2/2009	2009/14731
15.	2/3/2009	2009/14743
16.	27/5/2009	2009/15041
17.	8/6/2009	2009/15141
18.	28/7/2009	2009/15298
19.	13/8/2009	2009/15389
20.	2/11/2009	2009/15544

(18) SAYILI CETVEL

KURUMUN ADI: AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ

BİRİM ADI	ÇALIŞTIRILABİLECEK AZAMI KADROLU PERSONEL SAYISI	BULUNDUĞU YER	BAĞLI OLDUĞU DIŞ TEMSİLCİLİK	GÖREV ALANINA GİREN DİĞER ÜLKE VE YERLER
.....	5	BRÜKSEL	AB NEZDİNDE T.C. DAİMİ TEMSİLCİLİĞİ	
TOPLAM	5 (Beş)			

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

 [İçindekilere dön](#)

Karar Sayısı : 2010/114

“Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar” ile “Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar”ın yürürlüğe konulması; Maliye Bakanlığının 19/1/2010 tarihli ve 606 sayılı yazısı üzerine, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 34 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’na 21/1/2010 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NE YAPILACAK YOLCULUKLARDA
VERİLECEK GÜNDELİKLERE DAİR KARAR**

MADDE 1 – (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne sürekli veya geçici bir görevle gönderilenlerin, gidiş ve dönüşleri ile geçici görevlendirme süreleri için verilecek gündelik miktarları ekli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 2 – (1) Kurumlar, hizmetin özellikleri, mevcut ödenek miktarı, resmî veya özel kurum ve kuruluşlar tarafından ödeme yapılması, görev yerinde ücretsiz veya düşük ücretli yatacak yer temin edilmesi, yemek ihtiyaçlarının kısmen veya tamamen karşılanması gibi hususları dikkate almak suretiyle, ekli cetvelde gösterilen miktarlardan daha aşağı miktarda gündelik ödeyebilirler. Ancak, bu şekilde ödenecek gündeliklerin ilgililerce kabul edildiğinin görev mahallinden ayrılmadan önce idarelerine yazılı olarak bildirilmesi gerekir.

MADDE 3 – (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne geçici görevle gönderilen ve bu Karar hükümlerine göre gündelik ödenenlerden, yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve her defasında on gün ile sınırlı olmak üzere, gündeliklerinin yarısına kadar olan kısmı yatacak yer ücreti olarak ödenir.

(2) Bu Kararın 2 nci maddesi uyarınca ekli cetvelde gösterilen miktarlardan daha aşağı miktarda gündelik belirlenmesi durumunda, yatacak yer ücretinin hesaplanmasında, ekli cetvelde gösterilen gündelik miktarları esas alınır.

MADDE 4 – (1) Bu Karar kapsamına girenlere, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 46 ncı maddesi uyarınca verilecek yer değiştirme giderinin hesabında, ekli cetvelde gösterilen gündelik miktarlarının % 50 fazlası esas alınır.

MADDE 5 – (1) 14/7/1964 tarihli ve 500 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında bulunanlara, bu Karara göre ayrıca ikamet gündeliği ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapacakları geçici görev yolculukları için gündelik verilmez.

MADDE 6 – (1) Bu Karar kapsamına girenlere, Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar hükümleri uygulanmaz.

MADDE 7 – (1) Bu Karar, 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – (1) Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NE YAPILACAK YOLCULUKLARDA
VERİLECEK GÜNDELİKLERE İLİŞKİN CETVEL**

**1/1/2010-31/12/2010
Döneminde Verilecek
Günelik Miktarları(TL)**

GÖREV UNVANI/KADRO DERECEŚİ

1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başbakan	126,00
2- Genelkurmay Başkanı, Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Orgeneral ve Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Cumhurbaşkanlığı ve T.B.M.M. Genel Sekreterleri, Başbakanlık Müsteşarı	101,00
3- Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Bakanlık Müsteşarları, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Avrupa Birliği Genel Sekreteri, Başbakanlığa bağlı Müsteşarlar, Korgeneral ve Koramiraller, Diyanet İşleri Başkanı, Başbakan Başmüşaviri, merkezde sürekli görevle bulunanlar dışındaki Büyükelçiler	88,00
4- Yukarıdakiler dışında kalan memur ve hizmetlilerden;	
a) Aylık/kadro derecesi 1 olanlar	75,50
b) Aylık/kadro derecesi 2-4 olanlar	63,00
c) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	50,20

YURTDIŞI GÜNDELİKLERİNE DAİR KARAR

MADDE 1 – (1) Yurtdışına veya yurtdışında iken başka bir yere, sürekli veya geçici bir görevle ya da tedavi amacıyla gönderilenlerin, gidiş ve dönüşleri ile tedavi ve geçici görevlendirme sürelerinde verilecek gündeliklerin yabancı para cinsinden miktarları ekli cetvelde gösterilmiştir.

(2) Birden fazla ülkeyi kapsayacak yurtdışı geçici görev yolculuk ve ikametlerde, her ülkedeki kalış süresi için o ülkeye ilişkin gündelik miktarı esas alınır.

MADDE 2 – (1) Harcırah için avans verilecek ise, avansın Türk Lirası cinsinden tutarı, yabancı para cinsinden avans miktarının tahakkuk tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca ilan edilen efektif satış kuruyla çarpılması suretiyle bulunur. Avans ilgiliye Türk Lirası cinsinden ödenir. Avansın mahsup işlemlerinde ise ilgiliye ödenme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca ilan edilen efektif satış kuru esas alınır.

(2) Harcırah için avans verilmemiş ise, yurtdışı gündeliklerinin Türk Lirası cinsinden tutarı, yabancı para cinsinden gündelik miktarının beyanname düzenleme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca ilan edilen döviz satış kuruyla çarpılması suretiyle bulunur.

(3) Yabancı para cinsinden, müstahak olunan harcırah miktarının avans miktarından fazla olması halinde fazla olan kısım için, beyanname düzenleme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca ilan edilen döviz satış kuru esas alınır.

MADDE 3 – (1) Geçici görev ile yabancı ülkelere gönderilenlere, özel anlaşmaları gereğince yabancı devlet, uluslararası kuruluş veya resmî diğer kuruluşlar tarafından ödeme yapıldığı takdirde bu ödemeler gündeliklerinden indirilir.

(2) Kurumlar, hizmetin özellikleri, mevcut ödenek miktarı, yabancı devlet, uluslararası kuruluş, resmî veya özel diğer kurum ve kuruluşlar tarafından ödeme yapılması, görev yerinde ücretsiz veya düşük ücretli yatacak yer temin edilmesi, yemek ihtiyaçlarının kısmen veya tamamen karşılanması gibi hususları dikkate almak suretiyle, ekli cetvelde gösterilen

miktarlardan daha aşağı miktarda gündelik ödeyebilirler. Ancak, bu şekilde ödenecek gündeliklerin ilgililerce kabul edildiğinin görev mahallinden ayrılmadan önce idarelerine yazılı olarak bildirilmesi gerekir.

MADDE 4 – (1) Bu Karar hükümlerine göre yurtdışına veya sürekli görevle yurtdışında iken başka ülkelere geçici görevle gönderilenlere, Türkiye’den veya sürekli görevle buldukları ülkelerden her çıkışlarında, seyahat ve ikamet süresinin ilk on günü için ödenecek gündelikler, ekli cetveldeki miktarların % 50 artırılması suretiyle hesaplanır.

(2) Türkiye’den yurtdışına geçici görevle gönderilenlerden, seyahat ve ikamet süresinin ilk on günü ile sınırlı olmak kaydıyla, yurtdışında yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri fatura ile belgelendirenlere, faturada gösterilen günlük yatak ücretinin birinci fıkrada belirtildiği şekilde artırımlı olarak hesaplanan gündeliklerinin % 40’ını aşması halinde aşan kısmın % 70’i ayrıca ödenir. Ancak, yatacak yer temini için ödenecek günlük ilave miktar, artırımlı olarak hesaplanan gündeliklerin ekli cetvelin;

- I-III no’lu sütunlarında gösterilen unvanlarda bulunanlar için % 100’ünden,
- IV-VII no’lu sütunlarında gösterilen kadrolarda bulunanlar için % 70’inden, fazla olamaz.

(3) Bu Kararın 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ekli cetvelde gösterilen miktarlardan daha aşağı miktarda gündelik belirlenmesi durumunda, yatacak yer ücretinin hesaplanmasında, ekli cetvelde gösterilen gündeliklerin artırımlı miktarları esas alınır.

(4) Bu madde hükmü yurtdışı sürekli görev harcırahının hesabında dikkate alınmaz.

MADDE 5 – (1) Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerince ekli cetvelde yer alanların yurtdışına geçici görevlendirilmelerinde; görevin önem ve özelliği ile görev yeri itibarıyla oluşabilecek konaklama gideri ihtiyacı dikkate alınmak ve belgelendirilmek suretiyle görevlendirme süresince konaklama bedelinin tamamı ödenebilir. Ancak, bu madde kapsamında yıl içinde yapılan görevlendirmeler sonucunda, bu Kararın 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan tutarları aşan konaklama bedeli için idare bütçesinden yapılacak yıllık harcama tutarının toplamı ilgili idare bütçesinin 03.3.3.01 ekonomik kodunda yer alan yurtdışı geçici görev yolluğu kesintili başlangıç ödeneğinin %30’unu aşamaz. İlgili kamu idarelerinin bu kapsamda kullanabilecekleri ödenek tutarları ile bu giderlerin ödenmesi ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 6 – (1) Bu Karar;

a) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar hükümleri uygulananlara,

b) Staj ve öğrenim amacıyla yurtdışına gönderilenlere (gidiş ve dönüş yol gündelikleri hariç),

c) Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu Kararıyla yurtdışına gönderilenlere (gidiş ve dönüş yol gündelikleri hariç),

ç) 15/1/2010 tarihinden sonra yurtdışına tedavi amacıyla gönderilen ve tedavileri Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılananlara,

uygulanmaz.

MADDE 7 – (1) Bu Karar, 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – (1) Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

YURTDIŞI GÜNDELİKLERİNİN HESAPLANMASINDA ESAS ALINACAK CETVEL							
GÖREV UNVANI / KADRO	T.B.M.M. Başkanı, Başbakan	Genelkurmay Başkanı, Anayasa	Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Bakanlık	Ek göstergesi 5300 ve	Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	Aylık/kadro derecesi 5-15	Ted. Ama. Gönd.

DERECESİ		Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Orgeneral ve Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Cumhurbaşkanlı ğı ve T.B.M.M. Genel Sekreterleri, Başbakanlık Müsteşarı	Müsteşarları, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Avrupa Birliği Genel Sekreteri, Düzenleyici ve Denetleyici Kurul ve Kurum Başkanları, Başbakanlığa bağlı Müsteşarlar, Korgeneral ve Koramiraller, Diyanet İşleri Başkanı, Başbakan Başmüşaviri, merkezde sürekli görevle bulunanlar dışındaki büyükelçiler, Askeri Temsil Heyeti Başkanı, Devlet Personel Başkanı, Hükümeti Temsilen Kararname ile Görevlendirilen Heyet Başkanları	daha yüksek olan kadrolard a bulunanlar		olanlar	n Erh Er
ÜLKELER	I	II	III	IV	V	VI	V
(PARA BİRİMLERİ)	SÜTUN	SÜTUN	SÜTUN	SÜTUN	SÜTUN	SÜTUN	SÜTUN
A.B.D. (A.B.D. Doları)	220	182	146	117	110	93	4
Almanya (Euro)	198	164	131	105	99	83	4
Avustralya (Avustralya Doları)	342	283	227	181	171	143	7
Avusturya (Euro)	199	166	132	106	100	84	4
Belçika (Euro)	194	161	128	103	97	81	4

Danimarka (Danimarka Kronu)	1.491	1.238	988	791	746	627	3
Finlandiya (Euro)	179	148	119	95	90	74	3
Fransa (Euro)	192	160	127	102	96	81	4
Hollanda (Euro)	187	156	125	100	94	80	3
İngiltere (Sterlin)	139	115	91	74	69	59	2
İrlanda (Euro)	186	155	124	99	94	78	3
İspanya (Euro)	191	158	126	101	95	80	4
İsveç (İsveç Kronu)	1.637	1.359	1.085	867	819	687	3
İsviçre (İsviçre Frangı)	341	283	226	181	171	143	7
İtalya (Euro)	183	152	122	98	92	77	3
Japonya (Japon Yeni)	37.801	31.405	25.127	20.118	18.901	15.914	7.8
Kanada (Kanada Doları)	295	244	195	156	147	125	6
Kuveyt (Kuveyt Dinarı)	61	50	40	33	31	25	1
Lüksemburg (Euro)	194	161	128	103	97	82	4
Norveç (Norveç Kronu)	1.437	1.193	952	762	719	604	2
Portekiz (Euro)	186	155	124	99	93	78	3
Suudi Arabistan (Suudi A. Riyali)	744	617	492	395	372	313	1
Yunanistan (Euro)	191	158	126	101	95	80	4
Diğer AB Ülkeleri (Euro)	152	127	101	81	76	65	3
Diğer Ülkeler (A.B.D.)	190	157	125	100	95	80	4

Doları)

[R.G. 5 Mart 2010 – 27512]

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararı

Adalet Bakanlığında:

Karar Sayısı : 2010/107

1 – Türk Patent Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyeliğine, Müsteşar Yardımcısı (27508) Mustafa KÖKÇAM'ın atanması, 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 5 inci maddesi gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

3/3/2010

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Sadullah ERGİN
Adalet Bakanı

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Kamu İhale Kurumundan:

YAPIM İŞLERİ İHALELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 40 ıncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Anahtar teknik personelde aranacak asgari mesleki deneyim süresi en fazla beş yıl olarak öngörülebilir. Bu personelin; özel sektörde geçen deneyim süresi ilgili meslek odası üye kayıt belgesiyle, kamuda geçen deneyim süresi hizmet çizelgesi ve/veya meslek odası üye kayıt belgesiyle, aday veya isteklinin bünyesinde bulunduğu hususu ise ilgili adına prim ödendiğini gösteren sosyal güvenlik kurumu onaylı belgeler ile tevsik edilir. Anahtar teknik personel şartının aynı meslek alanına ilişkin farklı kişiler bildirilmek suretiyle karşılanması halinde, bu kişilerin tamamının mesleki deneyim süresinin tevsik edilmesi zorunludur.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin geçici 6 ncı maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin geçici 7 nci maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 72 nci maddesindeki “5/3/2010” ibaresi “5/3/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin (1) nolu ekinde yer alan standart formlardan “Standart Form-KİK025.3/Y” Anahtar Teknik Personel Niteliğindeki Personel Beyannamesi ekteki şekilde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 – İlanı veya duyurusu bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yapılmış olan ihaleler, yazılı olarak duyurulduğu veya ilan edildiği tarihte yürürlükte olan Yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılır.

MADDE 6 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7 – Bu Yönetmelik hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yaymlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
	4/3/2009	27159 (Mükerrer)
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yaymlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
1	3/7/2009	27277
2	8/9/2009	27343

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Kamu İhale Kurumundan:

**HİZMET ALIMI İHALELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin geçici 5 inci maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin geçici 6 ncı maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 – İlanı veya duyurusu bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yapılmış olan ihaleler, yazılı olarak duyurulduğu veya ilan edildiği tarihte yürürlükte olan Yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılır.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yaymlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
	4/3/2009	27159 (Mükerrer)
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yaymlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
1	3/7/2009	27277
2	10/1/2010	27458

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Kamu İhale Kurumundan:
MAL ALIMI İHALELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin geçici 3 üncü maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin geçici 4 üncü maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 – İlanı veya duyurusu bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yapılmış olan ihaleler, yazılı olarak duyurulduğu veya ilan edildiği tarihte yürürlükte olan Yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılır.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete’nin	
Tarihi	Sayısı
4/3/2009	27159 (Mükerrer)
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete’nin	
Tarihi	Sayısı
3/7/2009	27277

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Kamu İhale Kurumundan:
DANIŞMANLIK HİZMET ALIMI İHALELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 39 uncu maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İhale konusu işin niteliğine göre, istenilen anahtar teknik personelin sayısı ve nitelikleri ön yeterlik şartnamesinde, ihale konusu işte çalıştırılması öngörülen teknik personelin sayısı ve nitelikleri ise idari şartnamede düzenlenir. Ayrıca, adayın veya isteklinin organizasyon yapısına ilişkin bilgi ve belgeler ile kendisi veya yönetici kadrosunun, anahtar teknik personelin ve teknik personelin eğitimini gösteren diploma veya mezuniyet belgesi ve toplam deneyim süresini gösteren ilgili meslek odası üye kayıt belgesi ve/veya hizmet çizelgesi ile özgeçmiş formunun istenilmesi zorunludur.”

“(3) Anahtar teknik personel ve teknik personelin, özel sektörde geçen toplam deneyim süresi ilgili meslek odası üye kayıt belgesiyle, kamuda geçen toplam deneyim süresi hizmet çizelgesi ve/veya meslek odası üye kayıt belgesiyle; danışmanlık hizmet işleri ile ihale konusu iş ve benzer işlere ilişkin mesleki deneyimi özgeçmiş formuyla, ilgisine göre son başvuru veya ihale tarihi itibarıyla aday veya isteklinin bünyesinde bulunduğu hususu ise, ilgili adına prim ödendiğini gösteren Sosyal Güvenlik Kurumu belgeleriyle tevsik edilir.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin geçici 6 ncı maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin geçici 7 nci maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin (1) nolu ekinde yer alan standart formlardan; “Standart Form-KİK035.0/D Anahtar Personel Bilgileri Özet Tablosu”, “Standart Form - KİK035.1/D Teknik Personel Bilgileri Özet Tablosu” ve “Standart Form - KİK036.0/D Ekipman Özet Tablosu” ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin (2) nolu ekinde yer alan Danışmanlık Hizmet Alımlarında Uygulanacak Tip Ön Yeterlik Şartnamesi’nin (20) ve (21) nolu dipnotlarında yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin (2) nolu ekinde yer alan Danışmanlık Hizmet Alımlarında Uygulanacak Tip Ön Yeterlik Şartnamesinin (8.5.1) maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (20) ve (21) dipnot numaraları (22) ve (23) olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 – İlanı veya duyurusu bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yapılmış olan ihaleler, yazılı olarak duyurulduğu veya ilan edildiği tarihte yürürlükte olan Yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılır.

MADDE 7 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Bu Yönetmelik hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete’nin		
	Tarihi	Sayısı
	4/3/2009	27159 (Mükerrer)
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete’nin		
	Tarihi	Sayısı
1	3/7/2009	27277
2	10/1/2010	27458

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

AĞIR VE TEHLİKELİ İŞLER YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 16/6/2004 tarihli ve 25494 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği’nin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "işyeri ortak sağlık birimi" ibaresi "işyeri sağlık ve güvenlik birimi, ortak sağlık ve güvenlik birimi" olarak değiştirilmiş, "sağlık ocağı" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya 24/11/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun gereği sağlık ocağının kaldırıldığı yerlerde aile hekimi," ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin eki EK I- Ağır ve Tehlikeli İşlere Ait Çizelgede geçen 47, 48,60, 63, 68, 70, 71, 74, 75, 77, 78, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 96, 97, 98, 101,110, 111, 112, 114, 115, 124, 127, 132, 134, 135, 138, 145, 147, 150 ve 151 inci sıralar, 14 üncü sırasında geçen "Çanak, çömlek, çini," ibaresi, 133 üncü sırasında geçen "ve mürekkep ihtiva eden malzeme" ibaresi ile 149 uncu sırasında geçen "(ciltçilik, klasör, dosya imali ve benzeri işler)" ibaresi metinden çıkarılmış ve çizelgenin 118 inci sırasında yer alan "bakım ve onarım işleri" ibaresi "bakım, onarım ve altyapı işleri," şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kararı

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

Adlî yargı hâkim ve Cumhuriyet savcılarının, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu uyarınca atanmalarına ilişkin kararname aşağıda gösterilmiştir.

KARAR: 12.02.2010 - 02/Kar.

Zonguldak Cumhuriyet Savcılığına, Kartal Cumhuriyet Savcısı 22938 Mehmet Mustafa ASLAN,

Tekirdağ Ağır Ceza Mahkemesi Üyeliğine, Ümraniye Hâkimi 23626 Nuri AKBAYDOĞAN,

Güdül Hâkimliğine, Bakırköy Hâkimi 23704 Ahmet Zafer SEÇER,

Ankara Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 26132 Asuman ADA ŞAHİN,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Yargıtay Tetkik Hâkimi 27861 Zehra ÜNAL,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Bakırköy Hâkimi 28110 Nazmi HAKAN,

Ankara Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 29108 Nuray ÖZYİĞİT,

Manisa Cumhuriyet Savcılığına, Uşak Cumhuriyet Savcısı 29121 Mustafa ÇELEBİ,

Ankara Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 29221 Nazife ÇORUH,

Ankara Hâkimliğine, Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi 29865 Nejat ÖZKAN,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Ankara Cumhuriyet Savcısı 30936 Ahmet KARABULUT,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Sincan Cumhuriyet Savcısı 31484 Ali ÖZDEŞ,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi 31491 Uğurtan ALTUN,

Ankara Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 31595 Gürkan Ahmet GENÇKAYA,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Ankara Hâkimi 32338 Cengiz TOPAKTAŞ,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Ankara Cumhuriyet Savcısı 32451 Arif ALTINKÖK,

Bursa Cumhuriyet Savcılığına, Aydın Cumhuriyet Savcısı 32499 Yusuf Kenan ÖZTEMEL,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Sincan Cumhuriyet Savcısı 33625 Yüksel URALÇİN,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Konya Cumhuriyet Savcısı 34341 Bekir Sıtkı YILDIRIM,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Adalet Başmüfettişi 34448 Uğur BALCIOĞLU,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Marmaris Cumhuriyet Başsavcısı 34474 Türkay TÜRKLER,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Adalet Başmüfettişi 34995 Dr. Birol KIRMAZ,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Kırıkkale Cumhuriyet Savcısı 35051 Derviş TANDOĞAN,

Ankara Cumhuriyet Savcılığına, Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi 35258 Ömer Faruk TEZEL,

Sincan Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 35316 Yurdanur FİDAN,

Sincan Cumhuriyet Savcılığına, Şanlıurfa Hâkimi 35443 Nursin DUMAN,

Durağan Cumhuriyet Savcılığına, Erciş Cumhuriyet Savcısı 36039 Naim Babür ALAYBEYOĞLU,

Ereğli (Konya) Cumhuriyet Savcılığına, Vakfikebir Cumhuriyet Savcısı 36066 Ayhan DEMİR,

Mersin Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 36127 Şenol TUTUŞ,

Kastamonu Hâkimliğine, Silifke Hâkimi 36641 Cumane KAR UĞURLU,

Adana Cumhuriyet Savcılığına, Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı 37021 Erkan YILMAZ,

Sincan Cumhuriyet Savcılığına, Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi 37063 Aslan DİKMEN,

Eskişehir Hâkimliğine, Çanakkale Hâkimi 37121 Hülya PERÇİN,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi 37130 Fatma Nur ÖZMERİÇ,

Bolu Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 37592 Bayram ÜNAL,

Sincan Cumhuriyet Savcılığına, Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi 38079 Ertan KUNT,

Büyükçekmece Hâkimliğine, Amasya Hâkimi 38171 Şule ERTEKİN,

Gölbaşı (Ankara) Hâkimliğine, Bilecik Hâkimi 38481 Zekeriya YAVUZ,

Çatalca Cumhuriyet Savcılığına, Kastamonu Cumhuriyet Savcısı 38593 Atilla Ferit ŞEREN,

Kastamonu Cumhuriyet Savcılığına, Silifke Cumhuriyet Savcısı 38608 Halim UĞURLU,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Sivas Hâkimi 38664 Hasan ULAŞ,

Samsun Cumhuriyet Savcılığına, Gaziantep Cumhuriyet Savcısı 38852 Nebi KURTGÖZ,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Oltu Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı 39535 Hayri BUYRUK,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Şişli Cumhuriyet Savcısı 39612 Ahmet BEYTAR,

Kazan Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 39734 Vedat ÖRER,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Elmadağ Hâkimi 39751 Serkan DEMİRBAŞ,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Kazan Cumhuriyet Savcısı 39833 İstiklal AKKAYA,

Midyat Ağır Ceza Mahkemesi Üyeliğine, İnegöl Hâkimi 39897 Salih TAŞ,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Çankırı Hâkimi 40010 Bayram KAMÇI,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Terme Cumhuriyet Başsavcısı 40065 Rıfat SARI,

Çankırı Cumhuriyet Savcılığına, Fatsa Cumhuriyet Savcısı 40128 Mustafa KOÇ,

Eskişehir Hâkimliğine, Yargıtay Tetkik Hâkimi 40225 Hatice DEMİRCİ,

Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Çubuk Cumhuriyet Başsavcısı 40392 Hikmet GÜRBÜZ,

Çemişgezek Cumhuriyet Savcılığına, Alanya Cumhuriyet Savcısı 40582 Ömer BOZOĞLU,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Edremit Hâkimi 40829 Nahit GEZGİN,

Göksun Cumhuriyet Savcılığına, Kandıra Cumhuriyet Savcısı 40875 Ali PEHLİVANOĞLU,

Elazığ Cumhuriyet Savcılığına, Malatya Cumhuriyet Savcısı 40896 Mahmut GÜNGÖR,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Çaycuma Hâkimi 40904 Erhan KÖSE,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Niğde Hâkimi 40949 Mustafa ALKAN,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Marmaris Hâkimi 40985 Gürdal ERGÜN,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Akşehir Hâkimi 41114 Duygu SÜZER,
Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Safranbolu Cumhuriyet Savcısı 41136 Abdullah NAZSIZ,
Devrekâni Hâkimliğine, Karacabey Hâkimi 41379 Murat ŞİMŞEK,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Vakfıkebir Hâkimi 41431 Meral YILDIRIM,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Van Cumhuriyet Savcısı 41825 Çetin AKKAYA,
Pazarcık Hâkimliğine, Sungurlu Hâkimi 41868 Mehmet Burçin ÇETİNKAYA,
Bozüyük Cumhuriyet Savcılığına, Kâhta Cumhuriyet Savcısı 41939 Musa ERİŞ,
Kars Cumhuriyet Savcılığına, Gönen Cumhuriyet Savcısı 41942 Kenan ALKAN,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Çal Hâkimi 41944 Yıldız SOMUNCU TARIM,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Giresun Hâkimi 41979 Ümit DENİZ,
Kazan Cumhuriyet Savcılığına, Gördes Cumhuriyet Savcısı 42006 Uğur Selma UZUN BAYRAK,
Ermenek Cumhuriyet Savcılığına, Yenişehir Cumhuriyet Savcısı 42123 Zehra DÖNMEZ YÜKSEL,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Erzincan Cumhuriyet Savcısı 42135 Turgay DOLU,
Ferizli Hâkimliğine, Kocaali Hâkimi 42145 Fatma ŞENSOY YILDIZ,
Yargıtay Cumhuriyet Savcılığına, Nevşehir Cumhuriyet Savcısı 42153 Dr. Ramazan USLU,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Kulu Hâkimi 42173 Murat TOLAN,
Adıyaman Cumhuriyet Savcılığına, Çarşamba Cumhuriyet Savcısı 42258 Ferhat CELALOĞLU,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Devrek Hâkimi 42347 Yusuf BABAYİĞİT,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Ereğli (Zonguldak) Hâkimi 42374 Adem YEŞİLKAYA,
Develi Cumhuriyet Savcılığına, Kastamonu Cumhuriyet Savcısı 42386 Seyfullah İRK,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Birecik Hâkimi 42393 Nuh TAŞDELEN,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Iğdır Hâkimi 42409 Ali GÜNİNDİ,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Görele Cumhuriyet Savcısı 42426 Yüceler ASLAN,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Beyşehir Hâkimi 42445 Bayram ALBAYRAK,
Sungurlu Hâkimliğine, Devrekâni Hâkimi 42456 Adnan YAMAN,
Kars Hâkimliğine, Emet Hâkimi 42470 Erdem ODABAŞIOĞLU,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Şarkikaraağaç Hâkimi 42471 Emrah APAYDIN,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Mustafakemalpaşa Cumhuriyet Savcısı 42495 Tezcan DEVECİ,
Kadışehri Cumhuriyet Savcılığına, Tunceli Cumhuriyet Savcısı 42501 Ali Çetin YILMAZ,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Safranbolu Cumhuriyet Savcısı 42538 İsmail KANTAR,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Bodrum Cumhuriyet Savcısı 42547 Nazmi EMİRHASANOĞLU,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Yerköy Cumhuriyet Savcısı 42565 İsa ÖNER,
Sapanca Hâkimliğine, Ferizli Hâkimi 42633 Neslihan Havva KARAKAYIŞ AKÇA,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Bayburt Hâkimi 42639 Ceyhun Fayik ÖTER,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Devrek Hâkimi 42647 Fatma BABAYİĞİT,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Keskin Hâkimi 42656 Özgür KARADAĞ,
Bingöl Hâkimliğine, Bergama Hâkimi 43102 Feti KILIÇ,
Özalp Cumhuriyet Savcılığına, Edremit Cumhuriyet Savcısı 47712 Muhammet Ali KAŞIKÇI,
Van Hâkimliğine, Hafik Hâkimi 92505 Ahmet ÖDÜL,
Milâs Cumhuriyet Savcılığına, Halfeti Hâkimi 92516 İsmet BOZKURT,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Birecik Hâkimi 92528 Filiz İLKAR,
Gerede Hâkimliğine, Gemerek Hâkimi 92539 Gülcan DEDE,
Gemlik Cumhuriyet Savcılığına, Göynük Cumhuriyet Savcısı 92544 Serkan NOGAY,

Niğde Hâkimliğine, Korgan Hâkimi 92545 Uğur BÜTÜNER,
Edremit Hâkimliğine, Olur Hâkimi 92553 Yavuz ARICAN,
Şabanözü Hâkimliğine, Yavuzeli Hâkimi 92560 Osman KODAL,
Sürmene Cumhuriyet Savcılığına, Özalp Cumhuriyet Savcısı 92578 Mehmet Şirin IŞIK,
Marmaris Hâkimliğine, Araban Hâkimi 92593 Umut ÇALIŞKAN,
Edremit Cumhuriyet Savcılığına, Çermik Cumhuriyet Savcısı 92704 Tamer SOYSAL,
Malazgirt Cumhuriyet Savcılığına, İliç Cumhuriyet Savcısı 95013 Bayram BOZKURT,
Taraklı Cumhuriyet Savcılığına, Lice Cumhuriyet Savcısı 95062 Mustafa Kamil ÇOLAK,

Ortaköy (Aksaray) Hâkimliğine, Ömerli Hâkimi 95088 Fatih GÜNGÖR,

Selim Hâkimliğine, Ardahan Hâkimi 95109 Levent MUTLU,

Çavdır Cumhuriyet Savcılığına, Nizip Cumhuriyet Savcısı 95119 Cem ÜSTÜNDAĞ,

Çay Hâkimliğine, Şarkikaraağaç Hâkimi 95136 Özlem KILINÇ,

Kadışehri Hâkimliğine, Tunceli Hâkimi 97777 Nejla YILMAZ,

Ardahan Cumhuriyet Savcılığına, Çiçekdağı Cumhuriyet Savcısı 97926 Serkan Tayyar ÜNSAL,

Selendi Cumhuriyet Savcılığına, Iğdır Cumhuriyet Savcısı 97947 Ali Deniz TANRIVERDİ,

Çavdır Hâkimliğine, Nizip Hâkimi 97951 Meral ÜSTÜNDAĞ,

Akkuş Cumhuriyet Savcılığına, Boyabat Cumhuriyet Savcısı 97980 Adnan TAKIŞ,

Ermenek Hâkimliğine, Banaz Cumhuriyet Savcısı 97990 Fahri YÜKSEL,

Koyulhisar Cumhuriyet Savcılığına, Ermenek Hâkimi 98028 Okan ODABAŞI,

Durağan Cumhuriyet Savcılığına, Hakkâri Cumhuriyet Savcısı 98059 Abdullah Akın ÇİÇEK,

Yüksekova Cumhuriyet Savcılığına, Sarıgöl Cumhuriyet Savcısı 98073 Emrah KOÇKUZU,

Göksun Hâkimliğine, Kandıra Hâkimi 98101 Tuba ÖĞMEN PEHLİVANOĞLU,

Seben Cumhuriyet Savcılığına, Ağrı Cumhuriyet Savcısı 98350 Bülent ELİBOL,

Özalp Hâkimliğine, Edremit Hâkimi 101194 Neslihan KAŞIKÇI,

Siirt Hâkimliğine, Karayazı Cumhuriyet Savcısı 101195 Kemal YÜCE,

Taşlıçay Cumhuriyet Savcılığına, Saray (Van) Cumhuriyet Savcısı 101208 Eser AKINCI,

Çemişgezek Hâkimliğine, Alanya Hâkimi 101210 Zeynep EREN BOZOĞLU,

Sandıklı Cumhuriyet Savcılığına, Yenice (Karabük) Cumhuriyet Savcısı 101221 Serhat TERCAN,

Halfeti Hâkimliğine, Develi Hâkimi 101231 Mutlu KILIÇ,

Beşikdüzü Cumhuriyet Savcılığına, Borçka Cumhuriyet Savcısı 101271 Abdulkadir BOZKURT,

Bismil Cumhuriyet Savcılığına, Osmancık Cumhuriyet Savcısı 101289 Mustafa Kemal TUNÇ,

Göynük Hâkimliğine, Samandağ Hâkimi 101298 İrem GÜVEN,

Vezirköprü Cumhuriyet Savcılığına, Karasu Cumhuriyet Savcısı 101314 Yunus Emre CENGİZ,

Varto Cumhuriyet Savcılığına, Akyazı Cumhuriyet Savcısı 101359 Serkan ÇAKMAK,

Derik Cumhuriyet Savcılığına, Erbaa Cumhuriyet Savcısı 101365 Mehmet Fatih KIRBAŞ,

Osmancık Hâkimliğine, Suluova Hâkimi 101404 Esra ZORLU,

Durağan Hâkimliğine, Hakkâri Hâkimi 101414 Nazan ÇİÇEK,

Hani Hâkimliğine, Taşova Hâkimi 101440 Berna AKMAN DEMİREL,

Ovacık (Karabük) Cumhuriyet Savcılığına, Bingöl Cumhuriyet Savcısı 101450 Eşref Çağdaş BAL,

Oltu Hâkimliğine, Ardahan Hâkimi 101458 Sinan GÜVEN,

Osmancık Cumhuriyet Savcılığına, Pınarbaşı Cumhuriyet Savcısı 101462 Yılmaz ZORLU,

Kavak Hâkimliğine, Beyşehir Hâkimi 101484 Özgür İnan ZOR,

Andırın Hâkimliğine, 19 Mayıs Hâkimi 101507 İlknur GÖRGEL,

Gevaş Cumhuriyet Savcılığına, Kalkandere Cumhuriyet Savcısı 101549 Özkan TAVUZ,

Yıldızeli Cumhuriyet Savcılığına, Hafik Cumhuriyet Savcısı 104659 Hatice Emel ERDOĞAN,

Sarıoğlan Hâkimliğine, Bünyan Hâkimi 104679 Cengiz AYDINER,

Kozaklı Cumhuriyet Savcılığına, Sandıklı Cumhuriyet Savcısı 104687 İlkay YETER,

Kalecik Hâkimliğine, Dazkırı Hâkimi 104688 İzzet BAŞARA,

Halfeti Hâkimliğine, Alaçam Hâkimi 104691 Beşir Gökhan YARDIMCI,

Tonya Cumhuriyet Savcılığına, Bingöl Cumhuriyet Savcısı 104695 Alper ARITAN,

Sarıgöl Cumhuriyet Savcılığına, Çermik Cumhuriyet Savcısı 104701 İsmail MERMERCİ,

Kurtalan Hâkimliğine, Mecitözü Hâkimi 104702 Esat IŞIK,

Tercan Hâkimliğine, Abana Hâkimi 104739 Büşra TOPUZ,

Yumurtalık Hâkimliğine, Çavdır Hâkimi 104740 İsa Emrah KÖSTÜ,

Kıbrısık Cumhuriyet Savcılığına, Ardahan Cumhuriyet Savcısı 104743 Sibel KOFOĞLU,

Güney Cumhuriyet Savcılığına, Ağrı Cumhuriyet Savcısı 104746 Mehmet YEŞİLKAYA,

Beylikova Hâkimliğine, Sivrice Hâkimi 104751 Halit İNCİROĞLU,

Ovacık (Karabük) Hâkimliğine, Bingöl Hâkimi 104755 Sonnur YILMAZ BAL,

Sungurlu Hâkimliğine, Devrekâni Hâkimi 104765 Yasemin YAMAN,

Akyaka Cumhuriyet Savcılığına, Yenipazar Cumhuriyet Savcısı 104777 Berekat AKSOY,

Çatalzeytin Cumhuriyet Savcılığına, Midyat Cumhuriyet Savcısı 104778 Mehmet PATLAK,

Dargeçit Hâkimliğine, İncesu Hâkimi 104805 İsmail SARI,

Ovacık (Tunceli) Hâkimliğine, Kovancılar Cumhuriyet Savcısı 104818 Özlem YILMAZ KORKMAZ,

Bismil Hâkimliğine, Osmancık Hâkimi 104823 Selma AĞAR TUNÇ,

Çermik Cumhuriyet Savcılığına, Elbistan Cumhuriyet Savcısı 104825 İbrahim BOZKURT,

İspir Hâkimliğine, Pozantı Hâkimi 104827 Gülay KAYA YILDIRIM,

Saray (Van) Cumhuriyet Savcılığına, Çine Cumhuriyet Savcısı 104855 Engin YELLİ,

Göynük Cumhuriyet Savcılığına, Samandağ Cumhuriyet Savcısı 104862 Mehmet GÜVEN,

İliç Cumhuriyet Savcılığına, Şereflikoçhisar Cumhuriyet Savcısı 104867 Ali BULUT,

Eflâni Cumhuriyet Savcılığına, Uşak Cumhuriyet Savcısı 104912 Emre SEVGİ,

Refahiye Cumhuriyet Savcılığına, Ermenek Cumhuriyet Savcısı 104914 Ali Fuat SARUHAN,

Pazaryeri Hâkimliğine, Kâhta Hâkimi 104933 Arzu ERİŞ,

Selendi Hâkimliğine, Iğdır Hâkimi 104962 Suna TANRIVERDİ,

Ağın Hâkimliğine, Saray (Tekirdağ) Hâkimi 105002 Bora TOPUZ,

Pertek Hâkimliğine, Yenipazar Hâkimi 105003 Ayşegül Sibel SİVRİ,

Ardahan Cumhuriyet Savcılığına, Pazaryeri Cumhuriyet Savcısı 105005 Murat BİNİCİ,

Karayazı Cumhuriyet Savcılığına, Durağan Cumhuriyet Savcısı 105034 Erman TOPAL,

Lice Cumhuriyet Savcılığına, Gömeç Cumhuriyet Savcısı 105035 Fatih GÖKÇE,

Pınarbaşı Cumhuriyet Savcılığına, Kuyucak Cumhuriyet Savcısı 105038 Hesna COŞAR,

Birecik Cumhuriyet Savcılığına, Ardanuç Hâkimi 105539 Onur Utku SEVİM,

Devrekâni Hâkimliğine, Gelendost Hâkimi 107073 Aylin ŞİMŞEK,

Besni Cumhuriyet Savcılığına, Şebinkarahisar Cumhuriyet Savcısı 107323 Mustafa Burak ÇİL,

Patnos Cumhuriyet Savcılığına, Sultanhisar Cumhuriyet Savcısı 107327 Derya ŞEREF,

Gökçebey Cumhuriyet Savcılığına, Iğdır Cumhuriyet Savcısı 107340 Mahmut Fatih ÇELİKBİLEK,

Ulus Hâkimliğine, Pasinler Hâkimi 107344 Metin ÇAKAR,

İkizce Cumhuriyet Savcılığına, Adıyaman Cumhuriyet Savcısı 107359 Hasan AKCEVİZ,

Uludere Cumhuriyet Savcılığına, Abana Cumhuriyet Savcısı 107399 Ali TÜRK,

Tefenni Cumhuriyet Savcılığına, Ergani Cumhuriyet Savcısı 107412 Muhammed Talha ALKAN,

Güdümlü Cumhuriyet Savcılığına, Samsun Cumhuriyet Savcısı 107426 Esra KAZAN,

Çermik Cumhuriyet Savcılığına, Sorgun Cumhuriyet Savcısı 107444 Şaban UYSAL,

Eğil Cumhuriyet Savcılığına, Korkuteli Cumhuriyet Savcısı 107451 Ahmet EKER,

Enez Cumhuriyet Savcılığına, Şarkışla Cumhuriyet Savcısı 107464 Meltem MEMİŞ,

Sultandağı Hâkimliğine, Doğubayazıt Hâkimi 107475 Aslı AK,

Altunhisar Cumhuriyet Savcılığına, Yüksekova Cumhuriyet Savcısı 107477 Öncer ATEŞ,

Türkeli Cumhuriyet Savcılığına, Nusaybin Cumhuriyet Savcısı 107481 Elçin CEYLAN,

Perşembe Hâkimliğine, Dargeçit Hâkimi 107523 Serdal SAĞLAM,

İkizce Hâkimliğine, Adıyaman Hâkimi 107532 Aysun AKCEVİZ,

Gölyaka Cumhuriyet Savcılığına, Erzincan Cumhuriyet Savcısı 107533 Bilal ERKOÇ,

Gölova Cumhuriyet Savcılığına, Reyhanlı Cumhuriyet Savcısı 107540 Yakup TAŞLIOVA,

Sandıklı Hâkimliğine, Oltu Hâkimi 107542 Neşe YÜKSEL TERCAN,

Hassa Cumhuriyet Savcılığına, Akyaka Cumhuriyet Savcısı 107545 Yasin BULUT,

Kelkit Cumhuriyet Savcılığına, Banaz Cumhuriyet Savcısı 107557 Selin KAN,

Şefaattli Cumhuriyet Savcılığına, Midyat Cumhuriyet Savcısı 107578 Neslihan AKTEMUR,

Aybastı Cumhuriyet Savcılığına, Elazığ Cumhuriyet Savcısı 107579 Salih AYLUÇTARHAN,

Erfelek Cumhuriyet Savcılığına, Oltu Cumhuriyet Savcısı 107580 Arif GEDİKOĞLU,

Yüksekova Hâkimliğine, Ortaköy (Aksaray) Hâkimi 107588 Sevil ÇALIŞKAN KOÇKUZU,

Sason Hâkimliğine, Çameli Cumhuriyet Savcısı 107591 Dilek ZÖHRE,

Domaniç Hâkimliğine, Ağrı Hâkimi 107596 Aylin DİŞBUDAK,

Pütürge Hâkimliğine, Maçka Hâkimi 107604 Havva AŞILI,
Bozkır Cumhuriyet Savcılığına, Ağrı Cumhuriyet Savcısı 107608 Mustafa BİLGEN,
Ceylânpınar Cumhuriyet Savcılığına, Malkara Cumhuriyet Savcısı 107609 Hakan ÖZDEMİR,
Çaldıran Cumhuriyet Savcılığına, Çumra Cumhuriyet Savcısı 107621 Hasan ÇELİK,
Samandağ Hâkimliğine, Gündoğmuş Hâkimi 107624 Kezban Esra ÖZDEN,
Gölköy Hâkimliğine, Baskil Hâkimi 107644 Fatih SOYSAL,
Hanak Cumhuriyet Savcılığına, Ardahan Cumhuriyet Savcısı 107668 Emrah ÜNAL,
Şiran Hâkimliğine, Sandıklı Hâkimi 107713 Abdurrahman SAKAR,
Meriç Cumhuriyet Savcılığına, Alanya Cumhuriyet Savcısı 108875 Ahmet MAHNOOĞLU,
Silopi Cumhuriyet Savcılığına, Sinop Hâkimi 109464 Tuncay ÇELİK,
Kandıra Cumhuriyet Savcılığına, Malazgirt Cumhuriyet Savcısı 109474 Kasım DURAL,
İğdır Hâkimliğine, Ovacık (Karabük) Hâkimi 109481 Meltem DUYAN,
Sulakyurt Cumhuriyet Savcılığına, Kozan Cumhuriyet Savcısı 109484 Ela SICAK ÖZDEMİR,
Yeşilhisar Cumhuriyet Savcılığına, Siverek Cumhuriyet Savcısı 109612 Bilgehan YÜCEL,
Şenkaya Cumhuriyet Savcılığına, Yatağan Cumhuriyet Savcısı 109627 Oğuzhan GÜMÜŞCÜ,
Akkuş Hâkimliğine, Kırşehir Cumhuriyet Savcısı 109630 Adile TAKIŞ,
Çiçekdağı Cumhuriyet Savcılığına, Yüksekova Cumhuriyet Savcısı 109642 Fatih ÖZTÜRK,
Kovancılar Cumhuriyet Savcılığına, Vezirköprü Cumhuriyet Savcısı 109643 Esra HAYKIR BOYALI,
Ağrı Hâkimliğine, Şaphane Hâkimi 109652 Ahmet TOKDEMİR,
Gürpınar Cumhuriyet Savcılığına, Afyonkarahisar Cumhuriyet Savcısı 109681 Ayça AYDIN GÜLŞEN,

Korkuteli Cumhuriyet Savcılığına, Eğil Cumhuriyet Savcısı 109711 Süeda KADIOĞLU,

Şarkikaraağaç Cumhuriyet Savcılığına, Tekman Cumhuriyet Savcısı 109734 Ahmet AKDENİZ,

Şarkikaraağaç Hâkimliğine, İspir Hâkimi 109761 Meltem AKDENİZ,

Akyurt Cumhuriyet Savcılığına, Kovancılar Cumhuriyet Savcısı 109762 Murat ÖZCAN,

Nallıhan Hâkimliğine, Şuhut Hâkimi 109764 Alev BULUT,

Feke Hâkimliğine, Gercüş Hâkimi 109782 Feyza ALTINKAYA,

Bozova Cumhuriyet Savcılığına, Trabzon Cumhuriyet Savcısı 109818 Caner YILDIZ,

Kovancılar Cumhuriyet Savcılığına, Feke Hâkimi 109888 Kadim KABAĞTEPE,

Ovacık (Tunceli) Cumhuriyet Savcılığına, Fethiye Cumhuriyet Savcısı 115027 İbrahim KORKMAZ,

Artova Hâkimliğine, Çameli Hâkimi 118841 Emel TÜRKOĞLU,

Çınar Hâkimliğine, Kurşunlu Hâkimi 118859 Mehmet Gökhan PEHLİVAN,

Şuhut Hâkimliğine, Kahramanmaraş Hâkimi 118864 Özlem BAL,

Akçakale Cumhuriyet Savcılığına, Kovancılar Hâkimi 118976 Hasan ULUBEYLİ,

Kurşunlu Hâkimliğine, Yazıhan Hâkimi 118981 Nurdan ŞAHİN,

Pazaryeri Cumhuriyet Savcılığına, Selendi Cumhuriyet Savcısı 118982 Serap EKİN KALELİ,

Mutki Cumhuriyet Savcılığına, Köprübaşı Cumhuriyet Savcısı 118996 Çetin KÜÇET,

Gercüş Cumhuriyet Savcılığına, Yavuzeli Cumhuriyet Savcısı 119032 Semih KARABULUT,

Çamlıdere Cumhuriyet Savcılığına, Çatalzeytin Cumhuriyet Savcısı 119057 Sevil BOSTANCI,

Köprübaşı Cumhuriyet Savcılığına, İkizce Cumhuriyet Savcısı 119066 Kadir TAŞAR,

Yenice (Karabük) Cumhuriyet Savcılığına, Şenkaya Cumhuriyet Savcısı 119094 Yüksel GÜNARSLAN,

Yavuzeli Hâkimliğine, Gürgentepe Hâkimi 119119 Asu GÖZÜM,

Abana Hâkimliğine, Pertek Hâkimi 119129 Ebru ÖNER TOSUN,
Tekman Cumhuriyet Savcılığına, Beylikova Hâkimi 119161 Mustafa EVĞÜN,
Göynücek Hâkimliğine, Kurtalan Hâkimi 119164 Şükriye ESEN,
Tekman Hâkimliğine, Akkuş Hâkimi 119172 Saniye EVĞÜN,
Keles Cumhuriyet Savcılığına, Batman Cumhuriyet Savcısı 119176 Mehmet ALAN,
Kalkandere Cumhuriyet Savcılığına, Adıyaman Cumhuriyet Savcısı 119253 Engin ATAMAN,
Hafik Cumhuriyet Savcılığına, Ovacık (Tunceli) Cumhuriyet Savcısı 119280 Ümit KARTLI,
Korkuteli Hâkimliğine, Pütürge Hâkimi 119282 Duygu AKAR TAŞ,
Karayazı Hâkimliğine, Durağan Cumhuriyet Savcısı 119290 Handan DAĞAŞAN TOPAL,
Sarız Hâkimliğine, Durağan Hâkimi 120316 Mete KIVRAK,
Hafik Hâkimliğine, Göle Hâkimi 120582 Serap Canan KARTLI,
Ardahan Hâkimliğine, Yerköy Hâkimi 120585 İsmihan UÇAR ÜNSAL,
Çaycuma Hâkimliğine, Şiran Hâkimi 120600 Cemile SARI İYİSAN,
Kovancılar Hâkimliğine, Mutki Hâkimi 120606 Buket KABAĞTEPE,
Akçakale Hâkimliğine, Domaniç Hâkimi 120629 Rukiye ULUBEYLİ,
Gevaş Hâkimliğine, Sultandağı Hâkimi 120636 Emel TAVUZ,
Birecik Hâkimliğine, Selendi Hâkimi 120650 Nimet ÖZKAYA SEVİM,
Sinanpaşa Cumhuriyet Savcılığına, Şanlıurfa Cumhuriyet Savcısı 120692 Özgen BİÇGİN,
Kalkandere Hâkimliğine, Halfeti Hâkimi 120693 Hatice ATAMAN,
Karlıova Hâkimliğine, Maden Hâkimi 120695 Sevgi DURDU,
Abana Cumhuriyet Savcılığına, Edremit Cumhuriyet Savcısı 120731 Ali Osman TOSUN,
Sinanpaşa Hâkimliğine, Gölpaazarı Hâkimi 120742 Eda BİÇGİN,
Koyulhisar Hâkimliğine, Feke Hâkimi 120813 Fatma KARAMAN ODABAŞI,

Vezirköprü Hâkimliğine, Şiran Hâkimi 120828 Gülşah Emine MEREV CENGİZ,

Aybastı Hâkimliğine, Ulus Hâkimi 120834 Meral AYLUÇTARHAN,

Gölköy Cumhuriyet Savcılığına, Edremit Cumhuriyet Savcısı 120858 İdil Melek SOYSAL,

Ömerli Hâkimliğine, Bozova Hâkimi 120877 Emine BAYBURTLU,

Kandıra Hâkimliğine, Kozluk Hâkimi 120878 Nurdan BEYOĞLU,

Yenice (Karabük) Hâkimliğine, Doğanhisar Hâkimi 120882 Banu Fatma GÜNARSLAN,

Yavuzeli Cumhuriyet Savcılığına, İskenderun Cumhuriyet Savcısı 120890 Sercan GÖZÜM,

Bozova Hâkimliğine, Baykan Hâkimi 120894 Aslıhan YILDIZ,

Yazıhan Hâkimliğine, Savur Hâkimi 120900 Tuba YAŞAR,

Sulakyurt Hâkimliğine, Kağızman Hâkimi 120963 Nilay ÇULLU,

Bingöl Cumhuriyet Savcılığına, Aksaray Cumhuriyet Savcısı 120965 Bihter PEKEL KILIÇ,

Develi Hâkimliğine, Hozat Hâkimi 124676 İjlal Nursel DOĞULU İRK,

Naklen atanmışlardır.

[R.G. 6 Mart 2010 – 27513]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararı

Yargıtay Başkanlığından:

YARGITAY BAŞKANLAR KURULU KARARI

Sayı : 2010/1

Karar Günü : 4/2/2010

2797 sayılı Yargıtay Kanunu'nun 17/1-b ve İç Yönetmeliğin 32. maddelerinde öngörülen hükümler gözetilerek “dairelerden birisine yıl içinde gelen işlerin olağan bir çalışma ile karşılanamayacak oranda artmış ve dolayısıyla daireler arasında iş bakımından bir dengesizlik meydana gelmiş olup olmadığı; gelmiş ise, ne gibi önlemler alınması gerektiği” konusu görüşülüp karara bağlanmak üzere Yargıtay Başkanlar Kurulu 4/2/2010 Perşembe günü saat 9.30'da Başkanlar Kurulu Salonunda Birinci Başkan Hasan Gerçeker'in Başkanlığında toplandı.

A) 1/1/2009-31/12/2009 tarihleri arasında;

1- Hukuk Genel Kuruluna 595 iş geldiği ve bir önceki yıldan aktarılanla birlikte toplam 655 dosyadan yıl içinde 621'sinin karara bağlandığı ve 2010 yılına 34 iş aktarıldığı;

2- Ceza Genel Kuruluna 260 iş geldiği ve bir önceki yıldan aktarılanla birlikte toplam 353 dosyadan yıl içinde 308'inin karara bağlandığı ve 2010 yılına 45 iş aktarıldığı;

B) 1/1/2009-31/12/2009 tarihleri arasında;

Birinci Hukuk Dairesine, 13965; İkinci Hukuk Dairesine, 22197; Üçüncü Hukuk Dairesine, 21779; Dördüncü Hukuk Dairesine, 15237; Beşinci Hukuk Dairesine, 21723; Altıncı Hukuk Dairesine, 13873; Yedinci Hukuk Dairesine, 8507; Sekizinci Hukuk Dairesine, 7386; Dokuzuncu Hukuk Dairesine, 50213; Onuncu Hukuk Dairesine, 18460; Onbirinci Hukuk Dairesine, 15182; Onikinci Hukuk Dairesine, 30651; Onüçüncü Hukuk Dairesine, 16366; Ondördüncü Hukuk Dairesine, 14959; Onbeşinci Hukuk Dairesine, 7500; Onaltıncı Hukuk Dairesine, 9741; Onyedinci Hukuk Dairesine, 10950; Onsekizinci Hukuk Dairesine, 14698; Ondokuzuncu Hukuk Dairesine, 13182; Yirminci Hukuk Dairesine, 20281; Yirmibirinci Hukuk Dairesine, 17150 iş geldiği, bu dairelerce sırasıyla; "14179", "22639", "21661", "14767", "18810", "11973", "6507", "6475", "38459", "19871", "13250", "27030", "15661", "14934", "7361", "9125", "9338", "12983", "12217", "20026", "17080" iş çıkarıldığı ve 2010 yılına yine sırasıyla; "1151", "14843", "2176", "5802", "6838", "4028", "3500", "1915", "34100", "14590", "12621", "10302", "5163", "837", "3926", "2510", "3573", "4525", "5250", "2716", "9384" iş aktarıldığı;

C) 1/1/2009-31/12/2009 tarihleri arasında;

Birinci Ceza Dairesine, 10312; İkinci Ceza Dairesine, 58214; Üçüncü Ceza Dairesine; 25852, Dördüncü Ceza Dairesine, 30000; Beşinci Ceza Dairesine, 14855; Altıncı Ceza Dairesine, 30098; Yedinci Ceza Dairesine, 21185; Sekizinci Ceza Dairesine, 20720; Dokuzuncu Ceza Dairesine, 22688; Onuncu Ceza Dairesine, 21667; Onbirinci Ceza Dairesine, 23874 iş geldiği, bu dairelerce sırasıyla; "8206", "48716", "24110", "21468", "15148", "17446", "16175", "16649", "13035", "19872", "17068" iş çıkarıldığı ve 2010 yılına yine sırasıyla; "10083", "31570", "24534", "24126", "15196", "58895", "38648", "22862", "23455", "30580", "24077" iş aktarıldığı anlaşıldı.

Gereği görüldü:

I- Hukuk Dairelerine gelen, çıkan ve elde bulunan işlerin nicelik ve nitelikleri gözetilerek;

1- Temyiz incelemesi Birinci Hukuk Dairesince yapılmakta olan tenkise ilişkin davaların temyiz incelemesinin 4/2/2010 tarihinden geçerli olmak üzere Onaltıncı Hukuk Dairesince yapılmasına,

2- Nüfus kayıt düzeltilmesine ilişkin davaların 4/2/2010 tarihinden itibaren sadece 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile sınırlı olmak üzere temyiz incelemesinin Onsekizinci Hukuk Dairesince yapılmasına,

3- Temyiz incelemesi Dördüncü Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan, kaçak doğalgaz kullanımı nedeniyle açılan tazminat davalarının temyiz incelemesinin 4/2/2010 tarihinden geçerli olmak üzere Yedinci Hukuk Dairesince yapılmasına,

4- Temyiz incelemesi Ondördüncü Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan, genel kadastro ile oluşan ve tapu kaydına dayalı olarak kadastrodan önceki nedenlere dayanılarak açılan, Sulh Hukuk Mahkemesince karara bağlanan tapu iptali ve tescil davalarına ait hüküm ve kararların temyiz incelemesinin 4/2/2010 tarihinden geçerli olmak üzere Onaltıncı Hukuk Dairesince yapılmasına,

5- Temyiz incelemesi Ondördüncü Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan, Sulh hukuk mahkemelerince karara bağlanan muris muvazaası, olmadığı takdirde müştereken açılan tenkis davalarının temyiz incelemesinin 4/2/2010 tarihinden geçerli olmak üzere Birinci Hukuk Dairesince yapılmasına,

6- 26/1/2009 gün ve 1 sayılı Başkanlar Kurulu Kararıyla 2/2/2009 tarihinden geçerli olmak üzere temyiz incelemesinin Onbirinci Hukuk Dairesi tarafından yapılması kararlaştırılan Kooperatifler Kanunundan doğan uyuşmazlıkların yanında bu tarihten önce Onaltıncı Hukuk Dairesine gelen ve temyiz incelemesi yapılmamış aynı konudaki tüm dosyaların da 4/2/2010 tarihinden geçerli olmak üzere Onbirinci Hukuk Dairesi'ne devredilmesine;

II) Yukarıda belirtilen iş bölümünden kaynaklanan görev değişikliklerine dair inceleme yükümlülüklerinin 4/2/2009 tarihinde Yargıtay'a gelen işler bakımından yerine getirilmesine,

III) Dairelerce bir dava dosyasının incelenerek eksiklik saptanıp, bu eksikliklerin tamamlanması için mahalline geri gönderilmiş olması halinde de, geri çevirme sonrasında dosyanın Yargıtaya ilk geliş tarihi dikkate alınarak geri çevirme kararını veren Dairece karara bağlanması gerektiğine,

D- Kararın bir örneğinin Yargıtay İç Yönetmeliğinin 33. maddesi hükmü uyarınca tüm mahkemelere duyurulmak üzere Adalet Bakanlığına; bilgi için Yargıtay daire başkanlıklarına; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına; Yargıtay Kararları Dergisinde yayımlanması için Yayın İşleri Müdürlüğüne; Barolara ve Avukatlara duyurulmasını sağlamak üzere Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına gönderilmesine, Yargıtay Kanununun 58. maddesi hükmü gereğince ayrıca Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

4/2/2010 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Kararı

Danıştay İkinci Daire Başkanlığından:

Esas No : 2009/3535

Karar No : 2009/3835

Kanun Yararına Temyiz İsteminde Bulunan: Danıştay Başsavcılığı - ANKARA

Davacı : İshak Aydın

Vekili : Av. Eda Ahmetkocaoğlu,
Adalet Han No:11 - TEKİRDAĞ

Davalı : Tekirdağ Valiliği

İsteğin Özeti : Tekirdağ İdare Mahkemesi Hakimi tarafından verilen 23.5.2008 günlü, E:2007/365, K:2008/472 sayılı kararın Danıştay Başsavcılığı tarafından 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca kanun yararına bozulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Ayşe Çakırca

Düşüncesi : Yönetmelikten aldığı yetkiye dayanarak görev yapan öğretmenler kurulunun aldığı kararların muhalif olup olmadığı veya toplantıya katılıp katılmadığına bakılmaksızın tüm öğretmenler üzerinde hukuki sonuçlar doğurması nedeniyle idari nitelik taşıdığı açık olduğu, davanın konusu olan, maaştan hukuka aykırı olarak yapıldığı iddia edilen ve iadesi talep edilen mutemetlik ücreti kesintisinin; öğretmenler kurulu toplantısında alınan idari bir karara dayandığı ve özel hukuk ilişkilerinde temel olan tarafların rızasına dayalı bir mutemetlik sözleşmesinin bulunmadığı, bu nedenle davacının maaşından yapılan mutemetlik ücreti kesintilerinin iadesi yolundaki başvurusunun reddine ilişkin idari işlemin iptali ve haksız kesintinin yasal faiziyle birlikte iadesi istemine ilişkin olarak idareye karşı açılmış olan davanın görüm ve çözüm yerinin idari yargı olması gerektiğinden adli yargının görevli olduğu

gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığı düşünülmektedir.

Danıştay Başsavcısı : Yılmaz ÇİMEN

Düşüncesi : İshak Aydın vekili Av. Eda Tunalı tarafından, 2001-2006 yıllarında maaşından kesilen toplam 320.00 YTL mutemet ücretinin yasal faizi ile iadesi başvurusunun reddine ilişkin 21.3.2007 tarih ve 437 sayılı işlemin iptali ile 2001-2006 yıllarında maaşından kesilen 320 YTL ve 2007/1-2-3-4 aylarında maaşından kesilen 42.00 YTL mutemetlik ücretinin yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın, idari yargı yerinde değil, adli yargı mercilerince çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine ilişkin bulunan Tekirdağ İdare Mahkemesinin 23.5.2008 günlü E:2007/365-K:2008/472 sayılı tek hakim tarafından verilen kararının; bu karara karşı yapılan itiraz başvurusunu aynı gerekçe ile reddeden Edirne Bölge İdare Mahkemesinin 5.12.2008 günlü E:2008/957, K:2008/1156 sayılı kararı ve karar düzeltme isteminin reddine ilişkin aynı Mahkemenin 17.2.2008 günlü E:2009/84, K:2009/83 sayılı kararı ile kesinleştiği ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek kanun yararına bozulması istemi üzerine konu incelendi.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı başlıklı 2. maddesinin 1/a bendinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davaların iptal davaları oldukları belirtilmiş bulunmaktadır.

İdari işlem ise idari makamların kamu gücü kullanarak ve idari usuller uygulamak suretiyle idari işlevine ilişkin olarak yaptıkları, çeşitli hak ve yükümlülükler doğuran, doğrudan uygulanabilen, kesin ve yürütülmesi zorunlu, tek yanlı irade açıklamasıdır.

Tekirdağ İdare Mahkemesi Başkanlığına verilen dava dilekçesinde davanın konusu, "İshak Aydın'ın 2001-2006 yıllarında maaşından, kanuna aykırı olarak kesilen toplam 320.00 YTL. mutemet ücretinin yasal faizi ile birlikte tarafına iadesine ilişkin başvurusunun Tekirdağ Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 21.3.2007 tarih ve B.08.4.MEM.4.59.00.01-410/437 sayılı yazısıyla reddine ilişkin idari işlemin iptali ve kesilen toplam 320.00 YTL'nin ve ayrıca 2006 Kasım, Aralık ayları ile 2007 Ocak, Şubat, Mart ve Nisan aylarında kesilen 42.00 YTL'nin yasal faizi ile birlikte müvekkile ödenmesine karar verilmesi talebidir." şeklinde açık olarak ortaya konulmuştur.

Dava dilekçesinde ayrıntılı bir şekilde açıklandığı üzere, maaşlar üzerinden kesilerek mutemet olarak belirlenen emekli olmuş eski okul personeline ödenmesi kararlaştırılan mutemetlik ücreti, her yıl mevzuat gereği toplanan öğretmenler kurulunda oylamayla saptanmış ve mutemetlik hizmeti bu kişi tarafından yerine getirilmiştir.

Davacı öğretmenin kamu hukukundan kaynaklanan maaş ve ücretinden hukuka aykırı bir şekilde kesinti yapıldığı iddiasıyla iadesini istediği tutar, maaşın bir parçasıdır. Kesintinin dayanağı ise, İlk Öğretim Kurumları Yönetmeliği hükümlerine göre yani kamu kanunu ve mevzuatı gereğince toplanan öğretmenler kurulunda alınan kararlardır.

Dolayısıyla davanın konusu olan, maaştan hukuka aykırı olarak yapıldığı iddia edilen ve iadesi talep edilen mutemetlik ücreti kesintisinin; öğretmenler kurulu toplantısında alınan idari bir karara dayandığı, bu kararın, muhalif kalan öğretmenler arasında bulunan davacı hakkında dahi rızasına bakılmaksızın uygulandığı anlaşılacakla kamu gücüne dayanılarak tesis edilmiş bir idari işlemin sonucu olduğu görülmektedir.

Ortada, özel hukuk ilişkilerinde temel olan tarafların rızasına dayalı bir mutemetlik sözleşmesi bulunmadığına göre, maaşından hukuka aykırı olarak yapılan kesintinin iadesi yolundaki başvurusunun reddine ilişkin idari işlemin iptali ve haksız kesintinin yasal faiziyle iadesi istemine ilişkin olarak idareye karşı açılmış bir davanın görüm ve çözüm yerinin adli yargı olması hukuken mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle Tekirdağ İdare Mahkemesinin davanın görev yönünden reddine ilişkin bulunan 23.5.2008 günlü E:2007/365 K:2008/472 sayılı kararının niteliği itibariyle yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade etmesi nedeniyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51 inci maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İkinci Dairesi'nce işin gereği düşünüldü:

Aydın 50.Yıl İlköğretim Okulu'nda öğretmen olarak görev yapan davacı, 2001-2006 yıllarında maaşından kesilen toplam 320,00-TL mutemet ücretinin yasal faizi ile iadesi başvurusunun reddine ilişkin 21.3.2007 tarih ve 437 sayılı işlemin iptali ile 2001-2006 yıllarında maaşından kesilen 320,00-TL ve 2006 yılı Kasım-Aralık ayları ile 2007 yılı Ocak-Şubat-Mart-Nisan aylarında maaşından kesilen 42.00-TL mutemetlik ücretinin yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle dava açmıştır.

Tekirdağ İdare Mahkemesi Hakimi tarafından verilen 23.5.2008 günlü, E:2007/365, K:2008/472 sayılı kararla; öğretmenler kurulunun davacının da katıldığı toplantılarında, kendi iradeleriyle onaylamış oldukları anlaşma sonucu, öğretmenlerin özlük haklarının ve ödemelerinin daha hızlı bir şekilde yerine getirilmesi için, 17.7.2000 tarihinde emekli olan bir öğretmenle mutemetlik sözleşmesi yapıldığı ve bu sözleşme neticesinde, dava konusu yıllarda kesintilerin yapıldığı anlaşılmakta olup; olayda taraflar arasında sözleşme serbestisi esas çerçevesinde alacak-borç ilişkisi doğuran ve nitelik itibariyle özel hukuk alanını ilgilendiren bir sözleşme olduğunun anlaşılmakta olduğu, bu haliyle uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle dava görev yönünden reddedilmiştir.

Davacı vekili tarafından, Tekirdağ İdare Mahkemesi Hakimi tarafından verilen 23.5.2008 günlü, E:2007/365, K:2008/472 sayılı kararın hukuka aykırı olduğu belirtilerek kanun yararına bozulmasının istenilmesi üzerine Danıştay Başsavcılığı "yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade eden" sözkonusu kararın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasını istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kanun Yararına Bozma" başlıklı 51. maddesinde; bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabileceği, temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde kararın, kanun yararına bozulacağı, bu bozma kararının, daha önce kesinleşmiş olan mahkeme veya Danıştay kararının hukuki sonuçlarını kaldırmayacağı, bozma kararının bir örneğinin ilgili bakanlığa gönderileceği ve Resmi Gazete'de yayımlanacağı düzenlemeleri yer almaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1/a bendinde; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davaların iptal davaları oldukları belirtilmiş bulunmaktadır.

İdari işlem ise idari makamların kamu gücü kullanarak ve idari usuller uygulamak suretiyle idari işlevine ilişkin olarak yaptıkları, çeşitli hak ve yükümlülükler doğuran, doğrudan uygulanabilen, kesin ve yürütülmesi zorunlu, tek yanlı irade açıklamasıdır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na dayanılarak hazırlanan ve 27.8.2003 günlü, 25212 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin "Öğretmenler Kurulu" başlıklı 94.maddesinde ; öğretmenler kurulunun, okul müdürünün başkanlığında müdür yardımcıları

ile bütün öğretmenler ve okul rehber öğretmenleri ile ilköğretim ile ilköğretim kurumunun özelliği dikkate alınarak kurumda görevli uzman ve usta öğreticilerden oluşacağı, müdürün bulunmadığı zamanlarda öğretmenler kuruluna varsa müdür yardımcısı, yoksa görevlendireceği müdür yardımcılardan birinin başkanlık edeceği, öğretmenler kurulunun; ders yılı başında, ikinci yarıyıl(24.12.2007 tarih ve 26619 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle değişik ibare; dönem) başında, ders yılı sonunda ve okul yönetimince gerek duyulduğunda toplanacağı, kurulun toplantı günleri ve gündeminin, müdür tarafından iki gün önceden yazılı ve imza karşılığı ilgililere duyurulacağı, ilk toplantıda önceki yılın değerlendirilmesi ile yeni öğretim yılı çalışma esaslarının belirleneceği ve iş bölümünün yapılacağı, ders yılı içinde yapılan toplantılarda çalışmaların gözden geçirilip değerlendirileceği, eksiklik ve aksaklıkların giderilmesi için alınacak önlemlerin görüşüleceği ve kararlaştırılacağı, ders yılı sonunda yapılan toplantıda öğrencilerin devam-devamsızlık ve başarı durumlarının gözden geçirileceği, üst makamlarca ve okul yönetimince verilen konuların görüşüleceği ve kararlaştırılacağı, öğretmenler kurulunun toplantılarında alınan kararların, tutanakla tespit edileceği ve toplantıya katılanlar tarafından imzalanacağı, katılmayanların tutanakta belirtileceği, tutanakların aslının, toplantı tutanakları dosyasında saklanacağı, alınan kararların, karar defterine yazılacağı, uygulanmak üzere yönetici ve öğretmenler tarafından imzalanacağı (24.12.2008 tarih ve 27090 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle değişik yedinci fıkra; öğretmenler kurulu toplantılarında alınan kararların, kurulca seçilen iki yazman tarafından bir tutanağa yazılacağı ve imzalanacağı, toplantıya katılmayanların tutanakla belirtileceği, toplantıda alınan kararların, karar defterine yazılarak, uygulanmak üzere toplantıya katılmayanlar dahil tüm yönetici ve öğretmenler tarafından imzalanacağı ve dosyasında saklanacağı), toplantıların esasen ders saatleri dışında yapılması gerektiği, ancak, ikili öğretim yapan okulların tüm öğretmenlerinin aynı anda toplanmalarına gerek duyulduğunda, okul yönetimince bağlı bulunan milli eğitim müdürlüğüne bilgi verilmek şartıyla toplantı günlerinde yarım gün öğretim yapılacağı düzenlemelerine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Aydın 50.Yıl İlköğretim Okulu'nda öğretmen olarak görev yapan davacının maaşından 2001-2006 yılları arasında 320,00-TL mutemetlik ücreti kesintisinin yapıldığı, ilgili kesintilerin her yıl mevzuat gereği toplanan öğretmenler kurulu kararları doğrultusunda yapıldığı, davacının kesinti yapılmasına ilişkin kararların bir kaçında muhalif kaldığı, davacının maaşından kesilen toplam 320,00-TL mutemet ücretinin yasal faizi ile iade istemiyle yaptığı başvurunun 21.3.2007 tarih ve 437 sayılı işlemle reddi üzerine bakılmakta olan davayı açtığı anlaşılmaktadır.

Olayda Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği ile oluşumu, çalışma usulü, görev ve yetkileri düzenlenen öğretmenler kurulunun almış olduğu kararların niteliği önem arz etmekte olup; anılan Yönetmelikte öğretmenler kurulu kararlarının uygulanmak üzere öğretmenler kurulu toplantısına katılmayanlar dahil tüm yönetici ve öğretmenler tarafından imzalanacağı hükmü ile alınan kararların muhalif kalan öğretmenler hakkında dahi rızasına bakılmaksızın uygulanıyor olması hususları birarada değerlendirildiğinde; Yönetmelikten aldığı yetkiye dayanarak görev yapan öğretmenler kurulunun aldığı kararların muhalif olup olmadığı veya toplantıya katılıp katılmadığına bakılmaksızın tüm öğretmenler üzerinde hukuki sonuçlar doğurması nedeniyle idari nitelik taşıdığı açıktır.

Bu durumda, davanın konusu olan, maaştan hukuka aykırı olarak yapıldığı iddia edilen ve iadesi talep edilen mutemetlik ücreti kesintisinin; öğretmenler kurulu toplantısında alınan idari bir karara dayandığı ve özel hukuk ilişkilerinde temel olan tarafların rızasına dayalı bir mutemetlik sözleşmesinin bulunmadığı, bu nedenle davacının maaşından yapılan mutemetlik ücreti kesintilerinin iadesi yolundaki başvurusunun reddine ilişkin idari işlemin iptali ve haksız kesintinin yasal faiziyle iadesi istemine ilişkin olarak idareye karşı açılmış olan davanın görüm ve çözüm yerinin idari yargı olması gerektiğinden adli yargının görevli olduğu

gerekçesiyle davanın görev yönünden reddi yolunda İdare Mahkemesi Hakimi tarafından verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcılığının kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile Tekirdağ İdare Mahkemesi Hakimi tarafından verilen 23.5.2008 günlü, E:2007/365, K:2008/472 sayılı kararın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51.maddesi uyarınca hükmün sonuçlarına etkili olmamak üzere kanun yararına bozulmasına; kararın birer suretinin Danıştay Başsavcılığı'na, Tekirdağ Valiliği'ne gönderilmesine ve bu kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasına, 27.10.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

SÜRME LİOĞLU/Türkiye Davası*

Başvuru No: 17940/03

Strazburg

19 Şubat 2008

İKİNCİ DAİRE

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1952 doğumlu olup Kayseri'de ikamet etmektedir.

30 Haziran 1980 yılında başvuranın erkek ve kız kardeşleri bir miras davası çerçevesinde Kayseri Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvuranın ve ölen babalarının eşinin yirmi beş tapuluk miras payının iptali istemiyle başvurmuşlardır.

Asliye Hukuk Mahkemesi 8 Haziran 1981 tarihinde tapuların tapu sicilinde kaydı olmadığını tespit etmiş ve bu talebi reddetmiştir.

11 Mart 1982 tarihinde davacıların temyize gitmesi üzerine Yargıtay İlk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

15 Haziran 1982 tarihinde Yargıtay başvuran tarafından yapılan kararın tashihi başvurusunu reddetmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 6 Aralık 1982 tarihli karar ile Yargıtay'ın geri gönderdiği karara uygun hareket etmiştir. Mahkeme davacıların talebini yerinde bulmuş ve tapuların adlarına kaydedilmesine karar vermiştir.

Başvuran 22 Şubat 1983 tarihinde bahse konu bu karar üzerine temyize gitmiştir.

Yargıtay 5 Temmuz 1983 tarihinde İlk derece mahkemesinin davada davalının tenkis defini dikkate almadığı için ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

Yargıtay 8 Aralık 1983 tarihinde davacıların kararın tashihi başvurularını reddetmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 21 Aralık 1983 tarihinden 27 Aralık 1990 tarihine dek yirmi kadar duruşma gerçekleştirmiş ve bu duruşmalarda tarafları ve görgü tanıklarını tekrar tekrar dinlemiş ve ihtilaf konusu taşınmazların değerini saptamak amacıyla bilirkişi incelemeleri istemiştir. Bilirkişi raporları 16 Kasım 1984, 19 Eylül 1989, 15 Mayıs ve 2 Aralık 1990 tarihlerinde tamamlanmış, fakat başvurular bu raporlara karşı çıkmışlardır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Mahkeme 18 Şubat 1991 tarihinde dava dosyasında yer alan unsurların tamamını ve bilirkişi raporlarını dikkate alarak ihtilaf konusu taşınmazların değerini belirlemiş ve davacıların başvuranın hissesine düşen 1.677.166 TL.'yi başvurana ödemesine karar vermiştir.

Tarafların temyize gitmeleri üzerine Yargıtay 11 Şubat 1992'de tasarruf nisabının yanlış hesaplandığını saptayarak kararı bozmuştur.

Asliye Hukuk Mahkemesi geri gönderilen karar üzerine 26 Ekim 1992 tarihinde mirasçılarının hisselerine göre taşınmazların tapuya tescil edilmesine karar vermiştir. Başvuranın mirastaki payı 9/16 olarak belirlenmiştir.

25 Mayıs 1993 tarihinde Yargıtay duruşmalar sırasında davalıların tenkis definden vazgeçtiklerini gözlemlemiş, ilk derece mahkemesi hakimlerinin karar vermeden önce bu konuda yorum yapmadıkları gerekçesiyle kararı bozmuştur.

Yargıtay 22 Aralık 1993 tarihinde başvuran tarafından yapılan tashih başvurusunu reddetmiştir.

27 Ocak 1994 tarihinden 7 Mayıs 1998 tarihine dek mahkeme otuz altı duruşma gerçekleştirmiş, bu duruşmalar boyunca esas olarak tarafları yeniden dinlemiş ve yeni bilirkişi incelemeleri talep etmiştir. Bu bağlamda, 20 Nisan ve 24 Mayıs 1995'te bilirkişilerin, mahkeme üyelerinin ve tarafların avukatlarının katılımıyla ilgili yerlere keşifte bulunulmuştur. Bilirkişi raporları mahkemeye ve taraflara 7 Mart ve 1 Aralık 1997 tarihlerinde iletilmiştir.

Mahkeme 23 Haziran 1998 tarihinde daha önceki 26 Ekim 1992 tarihli kararını yinelemiştir.

Yargıtay Genel Kurulu 21 Ekim 1998 tarihinde 23 Haziran 1998 tarihli kararı onamış ve Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'ne göndermiştir.

Yargıtay Genel Kurulu 2 Haziran 1999 tarihinde davacılar tarafından geç başvuru yapıldığı gerekçesiyle kararın düzeltilmesi talebini reddetmiştir.

Yargıtay 8 Kasım 1999 tarihinde ilk derece mahkemesinin 23 Haziran 1998 tarihli kararını bozmuştur.

İlk derece mahkemesi 1 Kasım 2001 tarihinde onanan 27 Eylül 2001 tarihli bir karar ile maddi hatanın düzeltilmesinin ardından 15 Mayıs 2001 tarihli yeni bilirkişi raporuna dayalı olarak ihtilaf konusu taşınmazların davacılar adına tapuya tescil edilmesi karşılığında başvurana 4.291.858.500 TL ödenmesine karar vermiştir.

Yargıtay 18 Nisan 2002 tarihli bir karar ile ilk derece mahkemesinin bu kararını onamış, 18 Kasım 2002'de kararın tashihi başvurusunu reddetmiştir. Böylece 27 Eylül 2001 tarihli karar (1 Kasım 2001'de düzeltilmiştir) nihai hale gelmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 6/1 MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran yargı sürecinin uzunluğunun AİHS'nin 6/1 maddesinde öngörülen «makul süre» ilkesinin ihlaline yol açtığını iddia etmektedir.

A. Kabuledilebilirliğe dair

Hükümet ilk olarak AİHM'nin *ratione temporis* bakımından yetkisizliği hakkında kabuledilemezlik itirazında bulunmaktadır. Hükümet bu bağlamda başvuranın erkek ve kız kardeşlerinin ilk derece mahkemesine başvuruda buldukları 30 Haziran 1980 tarihinden Türkiye'nin bireysel başvuru hakkını tanıdığı 28 Ocak 1987 tarihine kadar geçen süre zarfında AİHM'nin yetkili olamayacağını belirtmektedir.

Hükümet gibi AİHM de sözkonusu şikayete ilişkin *ratione temporis* yetkisinin Türkiye tarafından bireysel başvuru hakkının tanındığı 28 Ocak 1987'den itibaren geçerli olacağını değerlendirmektedir. (Bkz. özellikle Mitap ve Müftüoğlu-Türkiye, 25 Mart 1996, Cankoçak-Türkiye no: 25182/94 ve 26956/95, 20 Şubat 2001; Şahiner-Türkiye no: 29279/95).

Sonuç itibarıyla AİHM dikkate alınması gereken dönemin 28 Ocak 1987 tarihinde başladığını kaydetmektedir. Ancak, bu tarih itibarıyla davanın 6 yıl 8 aydır sürmekte olduğunu da göz önünde bulunduracaktır.

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediği ve altı ay kuralına riayet edilmediği yönünde de itirazlarını da yapmakta ve AİHM'yi şikayeti kabuledilemez bulmaya davet etmektedir. Hükümet yazılı görüşlerinde başvuranın AİHM önünde yapmış olduğu şikayeti iç hukuktaki mahkemeler nezdinde dile getirmediğini savunmaktadır.

Başvuran Hükümetin savına karşı çıkmaktadır.

AİHM daha önce de yargı sürecinin uzunluğuna ilişkin Hükümet tarafından dile getirilen benzer itirazların başvuranların iç hukukta etkili bir başvuru yolu bulamaması nedeniyle reddettiğini hatırlatır (Bkz. Tendik vd.-Türkiye kararı, no: 23188/02, 22 Aralık 2005 *mutatis mutandis*, Yağcı ve Sargın-Türkiye kararı, 8 Haziran 1995). Bu başvuruda Hükümet tarafından sunulan görüşler bu içtihadın dışına çıkılmasına olanak tanımamaktadır.

Altı ay kuralına riayet edilmemesi ile ilgili AİHM, AİHS'nin 35/1 maddesi gereğince iç hukukta 18 Kasım 2002 tarihinde alınan nihai kararın ardından altı ay içinde 13 Mayıs 2003 tarihinde AİHM'ye başvurunun yapılması doğrultusunda şikayetin kabuledilemez ilan edilemeyeceğini tespit etmektedir.

Bu nedenle AİHM, Hükümetin itirazını reddetmektedir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvurular kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas hakkında

1. Dikkate alınacak dönem

Hükümet sözkonusu sürecin 30 Haziran 1980'de başlayıp 18 Kasım 2002'de tamamlandığını gözlemlemektedir. Bu süreç yirmi iki yıl dört buçuk ay sürmüştür. Hükümet buna karşılık AİHM tarafından dikkate alınması gereken sürenin 28 Ocak 1987 yılından itibaren başladığını, bunun yaklaşık on beş yıl dokuz ay olduğunu yinelemektedir.

Bu son hususta başvuran Hükümet tarafından sunulan görüşlere karşı çıkmamaktadır. Ancak başvurana göre AİHM –Hükümetin savunduğu şekliyle- dikkate alınması gereken dönemi 28 Ocak 1987 yılı olarak saptasa bile sözü edilen süreç aşırıdır.

Sonuç olarak dikkate alınması gereken son tarih Yargıtay'ın kararını aldığı 18 Kasım 2002'dir. Yargı süreci iki dereceli mahkemede on üç kez ele alınarak yaklaşık on beş yıl dokuz ay sürmüştür.

2. Yargı sürecinin uzunluğunun makul yapısı

Hükümet yargı sürecinin uzunluğunun aşırı olmadığını gözlemlemekte ve AİHM'den şikayeti dayanaktan yoksun bularak kabuledilemez ilan etmesini talep etmektedir. Hükümet öncelikli olarak ilk derece mahkemesinde verilen yedi hüküm, Yargıtay'da, düzeltme kararları dahil alınan on beş karar (mirasçı veya mirasçıların tespiti, ilk derece mahkemesinde dava konusunun yeniden vasıflandırılması, dava konusu arazilerin çokluğu, bilirkişi incelemelerinin çokluğu, taşınmazların değerini saptamak için karşı bilirkişi incelemeleri, mirasçıların hisselerinin tespiti amacıyla bilirkişilerin arazide inceleme yapmaları) çerçevesinde sözkonusu davanın karmaşık bir yapısının olduğunu altını çizmektedir.

Hükümet ayrıca iç hukukta alınan karar sayısının çokluğunun esasen kendi tasarruflarındaki her başvuru yolunu kullanan başvuranların tutumundan ileri geldiğini gözlemlemektedir. Temyiz mahkemesi olarak hareket eden Yargıtay önündeki dava süresi, özellikle tarafların sistemli bir şekilde ilk derece mahkemesinde itirazda bulunmaları ve düzenlenen bilirkişi raporlarına sürekli itiraz etmelerinden kaynaklanmıştır. Ayrıca çağrıldıkları halde kimi duruşmalara katılmayan başvuranın ve avukatlarının tutumu da yargıyı geciktirmiştir.

Başvuran Hükümetin görüşüne karşı çıkmaktadır. Başvurana göre yargı sürecinin uzunluğunun temel nedeni iç hukuktaki mahkemelerin dava konusunun vasıflandırılmasındaki ve usul hukuku uygulamaları ile sözkonusu taşınmazların değerlerinin hesaplanmasında yapılan maddi hatalardır. Başvuran bilhassa yargılamanın başında tenkis definin yalnızca ilk derece mahkemesi iki hüküm, Yargıtay da iki karar verdikten sonra hesaplanmaya başladığının altını çizmektedir. Dahası hesaplamanın yanlış yapılması yeni bilirkişi incelemelerini gerektirmiş ve gecikmelere yol açmıştır.

Başvuran iç hukuktaki mahkemeler önündeki tutumuna ilişkin, iç hukukta kendini tatmin etmeyen kararlara itirazda bulunmak için kendi tasarrufunda bulunan başvuru yollarını

kullandığını belirtmekte, bazı duruşmalara katılmamasının yargı sürecini etkilemediğini ileri sürmektedir. Başvuran özellikle 1997 ve 1998 yıllarında yapılan duruşmalara katılmadığını, mahkemenin kararında ısrar etmesi ve davanın bilirkişi yoluyla inceleniyor olması doğrultusunda bu duruşmalara katılmayı gerekli görmediğini ifade etmektedir.

AİHM yargılama süresinin uygunluğunun davanın şartları ışığında ve davanın karmaşıklığı, başvuran ve ilgili mercilerin tutumu ve başvuran için neyin tehlikede olduğu gibi, içtihadında yerleşmiş ölçütlere bakılarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatır (Bkz. diğerleri arasında Pélissier ve Sassi – Fransa [BD], 30979/96).

AİHM davanın özellikle ilgili arazilerin sayısının yüksekliği (toplam yirmi beş), sözkonusu miras hisselerinin belirlenmesinin gerekmesi, mirasçıların hisselerinin hesaplanması, hak sahiplerinin saptanması ve kimliklerinin belirlenmesi ve bunlara dair birçok bilirkişi incelemelerinin yapılması ölçüsünde belirli bir karmaşık yapısının olduğunu tespit etmektedir. Bununla birlikte davanın karmaşık yapısı yargı sürecinin uzunluğunu haklı göstermez.

AİHM başvuranın tutumu ile ilgili olarak adı geçen normal bir tutum gösterdiğini, ayrıca, yapmış olduğu başvuruların yerinde olduğunun ortaya çıkmış olması sebebiyle bu başvuruları yapmakla suçlanamayacağını gözlemlemektedir (Bkz. Piron-Fransa kararı, no: 36436/97, 14 Kasım 2000). AİHM ayrıca başvuranın ve/veya avukatlarının her seferinde iç hukuktaki mahkemeler huzuruna çıkmamalarının haklı gerekçelerinin olduğunu ve davanın o dönemde henüz hüküm aşamasına gelmediğini saptamaktadır. Bilirkişi raporlarının tamamlanması beklenirken duruşmalar mahkeme tarafından ertelenmiştir.

Ulusal mercilerin tutumuna gelince AİHM, yargı sürecinde onlardan kaynaklanan birçok gecikme olduğunu tespit etmiştir. AİHM genel olarak dava koşullarının bütünü ışığında, on beş yıl dokuz ay, hatta sürecin tamamı dikkate alındığında yirmi iki yıl devam eden ve mirasın paylaşılması tahririne dayalı süre ile AİHS'nin 6/1 maddesinde yer alan makul süre koşulunun aşıldığına itibar etmektedir. Dolayısıyla bu sürecin yavaş işlemesi yalnızca ulusal mercilerin sorumluluğundadır.

AİHM bundan önce de bu başvurudakine benzer sorunları ortaya koyan davaların ele alındığını ve bunların 6/1 maddesinin ihlali ile sonuçlandığını kaydetmektedir (Bkz. sözü edilen Frylender kararı). AİHM 6/1 maddesinin Sözleşmeci Devletlere kendi yargı sistemlerini, mahkemelerinin özellikle makul süre de dahil, AİHM'nin bütün gerektirdiklerini karşılayacak şekilde gerekli yükümlülüklerin her birini düzenlemesi görevini yüklediğini hatırlatmaktadır (Bkz. diğer birçokları arasında Pélissier ve Sassi – Fransa [BD], no: 25444/94, sözü edilen Şahiner kararı).

AİHM mahkemeye sunulan tüm delil unsurlarını incelemiş ve Hükümetin Mahkemenin bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını belirlemiştir. Mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihadını göz önünde bulunduran AİHM sözkonusu yargı sürecinin uzunluğunun aşırı ve «makul süre» koşuluna aykırı olduğu sonucuna varmıştır.

Bu nedenle AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre “Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi

edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran uğradığı maddi zarar için 1.755.171 Euro, manevi zarar için ise 100.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara itiraz etmiştir.

AİHM ihlal tespiti ile öne sürülen maddi zarar arasında bir illiyet bağı kuramamakta ve bu talebi reddetmektedir. Buna karşın, başvuranın manevi açıdan haksızlığa uğradığına itibar eden AİHM başvurana hakkaniyete uygun 7.500 Euro manevi tazminat ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran rakam telaffuz etmeksizin yargı giderlerinin karşılanmasını talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre 41. madde uyarınca bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. AİHM bu nedenle, başvuranın yargı giderlerine ilişkin talebini reddetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44 / 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvurana manevi tazminat olarak 7.500 (yedi bin beş yüz) Euro ödemesine;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, bu meblağlara Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 19 Şubat 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

HASAN ÇALIŞKAN VD./Türkiye Davası*

Başvuru No: 13094/02

Strazburg

27 Mayıs 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (13094/02) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşları Hasan Çalışkan, Refika Çalışkan ve Kemal Çalışkan'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 3 Ocak 2002 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuruudur.

Başvuranlar adli yardımdan yararlanmışlardır ve İzmir barosu avukatlarından O. Saygın Hepdemirgil ve A. Hepdemirgil tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar Hasan Çalışkan 1952 doğumlu, eşi Refika Çalışkan 1948 doğumlu ve oğulları Kemal Çalışkan 1977 doğumlu olup İzmir'de ikamet etmektedir. Başvuranlar AİHM önünde hem kendileri adına hem 1979 doğumlu ve 13 Mayıs 2000 tarihinde askerlik görevini yaparken yaşamını yitiren oğulları ve erkek kardeşleri adına başvuruda bulunmaktadırlar.

A. Davanın ortaya çıkışı

Mehmet Çalışkan Ordu Gököy'deki askerlik hizmetinin dokuzuncu ayında 13 Mayıs 2000 tarihinde nöbet tuttuğu sırada ölü bulunmuştur. Mehmet Çalışkan on beş kişilik bir devriyenin içinde yer alıyordu ve iki ayda bir Aydoğdu askeri radar istasyonundaki nöbetine çıkıyordu. O gün nöbetler iki saatte bir tutuluyordu, Mehmet'in dört nöbeti vardı ve sonuncusu ise saat 21.00'den 23.00'e kadardı.

Mehmet'in saat 21.50'de ölü bulunmuştur.

B. Mehmet Çalışkan'ın ölümü ile ilgili yürütülen ön soruşturmalar

İlk tutanak karakol komutanları V.K. ve L.U. ile er M.S. tarafından düzenlenmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Gece yarısından sonra düzenlenen ikinci tutanakta olayın meydana geldiği sırada görevli askerlerin isimleri ve silahlarının seri numaraları alınmıştır; er M.S. Mehmet'in tüfeğinin namlusunun halen barut koktuğunu beyan etmiştir.

14 Mayıs 2000 tarihinde saat 1 sularında Mehmet'in bağlı olduğu jandarma komutanlığı olaydan haberdar edilmiştir. Saat 2 sularında Mesudiye Cumhuriyet Savcısı beraberindeki iki adli tıp hekimi ile olay yerine gelmiş, müteveffanın konumunu belirtir bir kroki çizdirmiştir. Yarım saat sonra komutan tarafından görevlendirilen ve iki astsubay ve altı erden oluşan bir soruşturma komisyonu savcı ve adli tıp hekimlerinin yanına gelmiştir.

Ekiptekiler Mehmet'in cesedinin askeri bölgedeki duvarın 1 m yakınında ve nöbet tuttuğu yere yaklaşık 11, 5 m mesafede bulunduğunu tespit etmişlerdir. Duvarda yerden 40 cm yüksekliğinde bir mermi deliği bulunuyordu. Müteveffanın ağzından ve nişan aldığı sol göğüs hizasından kan akıyordu ve ellerinde siyah deri eldiven vardı. Tüfek ayaklarının yanında duruyordu; silahla doldur-boşalt yapılmıştı ve emniyeti kapalıydı. Ölümüne neden olan mermi sol kürek kemiği hizasında giysisiyi parçalamıştı. Soruşturma komisyonunun görüşüne göre Mehmet hiç kuşkusuz «psikolojik nedenlerden» dolayı hayatına son vermişti.

Ekipler bölge komutanlığı kriminal birimi gelene dek kanıtların muhafaza edilmesi amacıyla olay yerinde beklemeyi kararlaştırmışlardır. Kriminal saat 5 sularında gelmiştir. Kriminal sol eldiven üzerinde barut izleri tespit etmiştir. Bunlar tüfek, mermi ve kovanla birlikte kriminal şubesine teslim edilmiştir. Mehmet'in giysisinden kurşunun girdiği noktadan alınan parça balistik incelemesi için mühürlenmiştir.

Savcı ve adli tıp hekimleri cesedi otopsi amacıyla Gökçöy Hastanesi'ne göndermişlerdir. Bu amaçla bir fotoğrafçı, bir tanık ve bir teknisyen görevlendirilmiştir. Mehmet'in ceplerinden bir paket sigara, asker cep defteri, bir kitapçık, bir mendil, bir mektup, bir evlilik davetiyesi, bir çakmak, bir saat, bir kulak pamuğu, bir fişek, iki tırnak makası, bir cüzdan, bir sosyal güvenlik kartı, bir banka kartı ve çeşitli kartvizitler çıkmıştır.

Aynı gün düzenlenen otopside altıncı kaburga kemiğine giren, göğüs kemiğine 3 cm mesafede 1x1 cm çapında bir delik, boyun hizasından çıkan 3,5 x 3,5 cm çapında bir delik saptanmıştır. Başka herhangi bir özel yaralanma izi tespit edilmemiştir. Adli tıp uzmanları ölüm nedeninin «kısa mesafeden» açılan bir ateşin akciğerleri ve kalbi tahrip etmesi olduğu sonucuna varmıştır.

Cumhuriyet Savcısı cesedin defnedilmesine karar vermiştir.

Yine 14 Mayıs 2000 tarihinde Savcı devriye nöbeti komutanı V.K. ile aynı devriyede gezen erler M.M. ve M.S.'nin ifadelerini almıştır.

V.K. bir kaza riskine karşı Mehmet'in tüfeğini aldığı yere koymadan önce boşalttığını; olayın meydana gelmesinden beş dakika önce nöbet turunu gerçekleştirirken, Mehmet'in nöbet alanında gezindiğini ve gayet normal görüldüğünü, Mehmet'in içine kapanık biri olduğunu ve sıkıntılarını hiçbir zaman kendisine anlatmayacağını beyan etmiştir.

M.M., ölü bulunmadan on beş dakika önce Mehmet'in normal görüldüğünü ve şarkı mırıldandığını; üstleriyle hiçbir zaman sorunları bulunmadığını; daima az uyduğunu ve çok sigara içtiğini; hiçbir zaman yorgunluk belirtileri göstermediğini ve arkadaşlarına sık sık nöbetlerini devralabileceğini söylediğini ifade etmiştir.

M.S. de Mehmet'in günde iki üç saatten fazla uyumadığını, nöbet tutan diğer kişilerle konuşmaya sıkça geldiğini ve sıkıldığını, orta halli olan ailesinin kendisine düzenli olarak para göndermediğini, telefonla pek aranıp sorulmadığını ve hiç mektup gelmediğini söylediğini belirtmiştir. Bir hafta kadar önce M.S. ve diğerleri Mehmet'in kız kardeşi olduğunu öne süren birinin aradığını işittiklerini fakat adı geçenin telefona gitmediğini ifade etmişlerdir.

Jandarma komutanı 16 Mayıs 2000 tarihinde Savcıya Mehmet Çalışkan'ın ölüm nedeni hakkında mektup yazmıştır.

31 Mayıs 2000 tarihli balistik raporuna göre olay yerinde bulunan fişek 743445 seri numaralı G3 tipi bir tüfekten ateş edilen mermiyle uyuşmaktadır. Bununla birlikte numune bulunmadığından kadavradan çıkan mermi ile herhangi bir karşılaştırma yapılamamıştır.

Jandarma da karşılaştırma yapmak amacıyla mermi örnekleri göndermiştir.

8 Haziran 2000 tarihli kimyevi ekspertiz raporunda eldivenlerden alınan örneklerde hiçbir barut izine rastlanmadığı, sözkonusu silahın uzun namlulu olması dolayısıyla bu durumun normal sayıldığı belirtilmiştir.

C. Komutanlar hakkında açılan disiplin soruşturması

Jandarma Bölge Komutanlığı 14 Mayıs 2000 tarihinde, Mehmet'in üstleri U.E. (ilçe jandarma komutanı) ve V.K.'nın (müfreze komutanı) mezkur olay ile ilgili sorumlulukları bulunup bulunmadığının, varsa ne ölçüde sorumlu olduklarının tespiti için haklarında disiplin soruşturması başlatmıştır.

18 Mayıs 2000'de dosyanın incelenmesinin ve sözkonusu kişilerin ve on tanığın dinlenmesinin ardından askeri müfettiş raporunu hazırlamış ve iki görüş bildirmiştir, bunlara göre:

-U.E., V.K.'yı nöbet müfrezesi komutanı olarak görevlendirmekle ihmal nedeniyle emirlere karşı gelmiştir, zira bu tip bir görev askerlik görevini yapmakta olan bir çavuşa değil, ancak meslekten bir astsubaya verilebilmektedir.

- V.K, aralarında müteveffanın da bulunduğu sorumluluğundaki askerleri kesintisiz ve yakından izlemeyi ihmal ettiği için gözetim görevini yerine getirmemiştir.

AİHM, sözkonusu sürecin sonucundan bilgilendirilmemiştir.

D. Mehmet Çalışkan'ın ölümü hakkındaki soruşturma ile ilgili olarak

14 Haziran 2000 tarihinde, Savcı, müteveffanın asker olması ve olayın askeri bölgede meydana gelmesi nedeniyle, Trabzon 48. Tugay Komutanlığı Askeri Savcılığının yetkili olduğunu ilan etmiştir.

3 Ağustos 2000 tarihinde, mermi kovanlarının mukayeseli incelemesi dosyaya eklenmiştir: Mehmet Çalışkan'ın vücudundan çıkan mermi Çalışkan'ın kendi tüfeğinden çıkmıştır.

28 Ağustos 2000 tarihinde, Askeri Savcılık, Mehmet'in ölümüne neden olan, teşvik eden veya yardımcı olan üçüncü bir kişinin varlığını ortaya koyabilen delillerin olmaması nedeniyle, kovuşturmaya yer olmadığı kararını vermiştir.

Başvuranlar, Askeri Mahkeme'de sözkonusu karara itiraz etmişlerdir.

Mevcut davada, yürütülen soruşturmanın yetersiz olmasından şikayetçi olan başvuranlar, olayın meydana gelmesinden iki gün sonra iki kere Mehmet'in İzmir'deki arkadaşlarından birini arayan ve "Ordu Gölköy'den Mehmet Çalışkan'ın asker arkadaşım. Mehmet'in ailesine ulaşmayı denedim ancak ulaşamadım. Mehmet'in ölümü intihar değildir. Burada işler çok karışık, bu işin peşini bırakmasınlar." demiş olan Mehmet'in asker arkadaşı S.K.'nin ifadesinin alınmamasına itiraz etmişlerdir.

Depresyon geçirmesinin ardından, S.K. hava değişimi için memleketine gönderilmiştir. Başvuranlar, konuyu görüşmek için S.K.'yi evlerine davet etmişlerdir. S.K, Mehmet'in hayat dolu ve yaşamına son vermeyi istemeyecek biri olduğunu ifade etmiştir. Bilahare, Mehmet'in erkek kardeşi S.K ile dört kişinin de tanık olarak katıldığı bir görüşme daha gerçekleştirmiştir. S.K. Mehmet'in ruhsal durumunda anormal hiçbir şey olmadığını, devriye ekibi ile birlikte radar istasyonuna çıkmadan önce arkadaşları ile kağıt oynadığını belirtmiştir. Ayrıca, S.K, yeni bir şey olup olmadığını öğrenmek amacı ile Gölköy Garnizonuna telefon ettiğini, mutfak işleri ile görevli bir askerin kendisine " Burası kaynıyor, Mehmet'in ölümü ile ilgili imza topluyorlar" dediğini ifade etmiştir.

Başvuran Kemal Çalışkan Savcı tarafından yürütülen soruşturma dosyasına ulaşmış ve başvuranlar da aşağıdaki unsurları tespit etmişlerdir.

- Mehmet'in tüfeğinde hiçbir parmak izi incelemesi yapılmamıştır; sözkonusu tüfeği eline alarak uzman çavuş V.K., tüfek üzerinde var olan parmak izlerini yok etmiş ve kendi parmak izini bırakmıştır. Sözkonusu hareket şüphe uyandırmaktadır. Bu bağlamda V.K.'nin sorgulanması gerekirdi.
- Devriyeyi oluşturan on beş askerden yalnızca üçü dinlenmiştir.
- Mesudiye Savcılığı tarafından düzenlenen yer tespit tutanağı ve otopsi raporunda, cesedin önünde yattığı duvarda kurşun izi bulunduğunu belirtmektedir; müteveffanın yatış pozisyonu göz önüne alındığında, sözkonusu yerde böyle bir izin bulunması imkansızdır, öldürücü kurşunun boşlukta kaybolması gerekirdi; Mehmet'in sırtını duvara yasladığı varsayıldığında, kurşun izinin 40 cm'den daha yukarıda bulunması gerekirdi;
- Mehmet'in giysileri üzerindeki barut izlerinin incelemesi yapılmadığından, yakın mesafeden ateş edildiği iddiasını destekleyecek hiçbir unsur bulunmamaktadır.

- Dosyadaki hiçbir şey, Mehmet'in elinde eldiven varken sağ elinin nasıl kan içinde kaldığını açıklayamamıştır;
- Resmi belgelere göre, yetkililer olaydan bazen 0.15'te bazen 01.00'da bilgilendirilmiş gözükmektedirler; ölüm, 21.50'de meydana geldiği cihetle, sözkonusu iki üç saatlik gecikmenin araştırılması gerekmektedir.
- Belgelere göre, Mehmet, arkadaşlarına göre daha çok sayıda nöbet tutmuştur, fazla nöbet yazılmasının nedeni muhtemelen disiplin cezası olabilir; bu konunun araştırılması gerekmektedir;

Ayrıca, başvuranlar, asker M.S. ve asker M.M.'nin ifadelerinin doğruluğuna itiraz etmişlerdir. Başvuranlara göre, sivil hayatında Mehmet, uyku sorunu yaşamamış ve banka dekontlarının da gösterdiği üzere askerlik süresince para sıkıntısı çekmemiştir; ayrıca ne kızkardeşi ne kendini kızkardeş olarak tanıtarak arayacak bir yakını bulunmaktadır.

Başvuranlar, Mehmet'in kişisel eşyalarının kendilerine teslim edilmemesine itiraz etmişlerdir. Savcı, başvuranlara, Mehmet'in üzerinde kız arkadaşı tarafından yazılmış bir mektup bulunduğunu söylemiştir; oysa içerikleri yeni ipuçları sunabilecek ne sözkonusu mektup ne tutanaklarda geçen düğün davetiyesi Savcılığa iletilmiştir.

2 Ekim 2000 tarihinde, başvuranlar tarafından sunulan belgeleri göz önüne alarak, Erzincan Askeri Mahkemesi soruşturmanın genişletilmesine ve Askeri Savcılığın,

- S.K.'nin ifadesini almasına,
- müteveffanın giysilerinde barut veya yanık izi incelemesi yapılmasına; ve
- İntihara yönelik düşünceleri olup olmadığının belirlenmesi için müteveffanın dosyalarının ve mektuplarının yeniden incelemesine

karar vermiştir.

Askeri Savcılık, Mehmet'in giysileri üzerinde yapılan kimyasal analiz raporunu 18 Aralık 2000 tarihinde almıştır. Bu rapora göre üst giysilerinin tamamında sırt bölgesi sol tarafından bir mermi giriş deliği tespit edilmişti. Yeleğin üzerinde bulunan deliğin özellikleri 'yakın mesafeden' atış yapıldığını göstermekteydi.

25 Ocak 2001 tarihinde S.K. Mehmet'in ailesine söylediği sözler hakkında ifade vermiştir. S.K. Mehmet'in İzmir'deki arkadaşını, Mehmet'in kız arkadaşının adresini öğrenmek için aradığını, Mehmet'in intihar etmediğini söylemediğini, ailesiyle de görüştüğünü, ancak onlara da ne Mehmet'in intihar etmediğini ne olayın örtbas edilmeye çalışıldığını söylediğini, ailenin Mehmet'in intihar ettiğini kabul etmek istemediğini söylemiştir.

24 Nisan 2001'de düzenlenen bir ek bilirkişi raporuyla önceki raporda düzeltme yapılmıştır. Uzmanlar konuyla ilgili olarak kullanılan tekniği açıkladıktan sonra, ilk inceleme sırasında, merminin açtığı deliklerin yalnızca gönderilen giysilerin sırt bölgesi yönünden incelendiğini, etrafındaki barut kalıntıları göz önünde bulundurularak bu deliğin mermi giriş deliğine benzetildiğini ancak otopsi raporu okunduktan sonra bunun mermi çıkış deliği olduğunun ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Uzmanlar ölüme yol açan merminin kesin giriş noktası meselesine açıklık getirmeksizin başlangıçtaki hatalarını açıklamaya çalışmışlardır.

Sözkonusu giysi parçalarının kriminal laboratuvarına gönderilip gönderilmediğine dair dosyada bir bilgi bulunmamaktadır. Müteveffanın kişisel dokümanlarının incelendiğine dair de bir bulgu yoktur.

Erzincan Askeri Mahkemesi dosya üzerinden bir inceleme yaptıktan sonra 20 Temmuz 2001'de başvuranların itirazını reddetmiştir.

Giysi parçalarının kaybolması nedeniyle merminin giriş yerine dair kesin bir tespit yapılmadığını kabul etmesine rağmen mahkeme, bilirkişilerin açıklamalarından tatmin olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme bu doğrultuda konuyla ilgili olarak yürütülen soruşturmaya dair ciddi bir ithamda bulunulamayacağı, olayların tüm yönleriyle incelendiği ve davacı tarafın iddialarının gereği gibi değerlendirildiği sonucuna varmıştır.

Başvuranlar 31 Ekim 2001 tarihinde, 18 Aralık 2000 ve 24 Nisan 2001 tarihli bilirkişi raporlarının birer nüshasını elde etmişlerdir. Başvuranlar Savunma Bakanlığı'ndan kanun lehine olağanüstü çareye başvurmalarını istemiştir.

Başvuranlar bu doğrultuda sözkonusu raporlar arasındaki çelişkilere ve Erzincan Askeri Mahkemesi'nin hüküm verdiği tarihte Mehmet'i öldüren merminin giriş yerine ilişkin kesin bir tespitle bulunulmamış olduğu hususuna dikkat çekmişlerdir. Başvuranlara göre sözkonusu mahkeme yaptıkları itirazları reddetmek suretiyle yanlış bir biçimde soruşturmalara dolayısıyla gerçeğin araştırılmasına son vermiştir.

Bakanlık 9 Ekim 2001 tarihinde başvuranların taleplerini geri çevirmiştir. Bakanlık 28 Ağustos 2001 tarihli kovuşturmayaya yer olmadığı kararında ve 20 Temmuz 2001 tarihli kararda ileri sürülen gerekçeleri benimsediği cevap yazısında kanun lehine bir kamu davası açılması için yeterli gerekçe bulunmadığını savunmuştur.

Mehmet'in kasten canına kıydığı kanaatinden hareketle 'şehit' olarak kabul edilmemesi nedeniyle anne-babasının, *ipso jure* bu statüden doğan birtakım sosyal ve ekonomik haklardan yararlandırılmadığı anlaşılmaktadır.

HUKUK

I. İHTİLAF KONUSU

Başvuranlar Mehmet Çalışkan'ın halen aydınlatılmamış ölüm koşulları konusunda yürütülen soruşturmanın yeterli ve uygun olmamasından şikayetçi olmaktadır. Başvuranlar bu çerçevede AİHS'nin 2., 6. ve 13. maddelerine atıfta bulunmaktadır.

AİHM'ye göre, sözkonusu şikayet, sadece AİHS'nin 2. maddesinin usul bakımından incelenmesini gerektirmektedir.

II. AİHS'NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Tarafların argümanları

Mevcut davada, tarafların görüşleri esas olarak başvuru evrakında AİHM, tarafından taraflara yöneltilen sorular çerçevesinde oluşturulmuştur.

1. Hükümet

Hükümet, hiç kimsenin sözkonusu olayı önleyemeyeceğini veya öngöremeyeceğini savunmaktadır. Müteveffanın kişiliğine ilişkin olarak ise, Hükümet, Mehmet Çalışkan'ın askerlik dosyasını ve yakınlarına, tanıdıklarına gönderdikleri mektuplardan bazılarının nüshalarını sunmaktadır. Hükümet'e göre, Mehmet'in üstlerinin, arkadaşları tarafından dile getirilen uyku probleminden haberleri yoktu.

Hükümete göre ne kadar üzücü olursa olsun soruşturmanın gösterdiği üzere bir intihar olayı meydana gelmiştir ve bu konuda yapılan cezai kovuşturmanın, sonuç üzerinde önemli bir etkisi olmayan şu ya da bu küçük ihmellere takılmayarak bütün olarak değerlendirilmesi gerekir.

Bu bağlamda Hükümet, öncelikle, cesedin bulunmasının hemen ardından, dışarıdan bir saldırgan tarafından ateş edilip edilmediğinin tespit etmek ve tüfeğin kaza ile ateş almasını engellemek amacıyla Mehmet'in tüfeğinin kontrol edildiğini ifade etmektedir. Bu durumda, parmak izlerinin silinmesine yönelik kasıtlı bir davranış hiçbir şekilde sözkonusu değildir.

Eldivenlerden birinde kan görülmesine ilişkin olarak, Hükümet, AİHM'nin kendini, kanıtları en iyi değerlendirecek durumda olan ve bu davada eldivenin üzerinde kan olmasını dikkate almaya değer bulmayan ulusal mahkemelerin yerine koymaması gerektiğini hatırlatmaktadır. Eldiven kanlı olsa bile bunun nedeni müteveffanın yere düşmesinin ardından eldivenli elinin yaralı göğsünün altında kalmış olmasıdır.

Yakınında cesedin bulunduğu duvardaki kurşun izine ilişkin olarak Hükümet, bu ize atışın ardından mermi kovanının neden olabileceğini savunmaktadır. Bu davada bu hususun sonuç açısından bir önemi yoktur zira bilirkişi raporları, öldürücü kurşunun, müteveffanın silahından çıktığını açıkça ortaya koymuşlardır.

Hükümet, AİHM'den kararını, *Emrah Özcan- Türkiye* (başvuru no: 41557/98, 9 Kasım 2004) kabuledilemezlik kararındaki mantığa dayanarak vermesini ve mesnetten yoksun olduğu gerekçesiyle işbu kararı reddetmesini talep etmektedir.

2. Başvuranlar

Başvuranlar, Hükümet'in parmak izlerine, kumaş parçalarına, eldivenlere ve duvardaki kurşun izine ilişkin olarak yapmış olduğu açıklamaların ikna edici olmaması nedeniyle duydukları üzüntüyü ifade etmişlerdir. Ayrıca, başvuranlar, Askeri Savcayı, önceki ifadelerine tanık olan S.D., S.G., İ.K. ve Y.Ş. ile yüzleştirmeden S.K.'nın inkarlarını kabul etmekle suçlamaktadırlar.

25 Eylül 2007 tarihli ek görüşlerinde başvuranlar, AİHS'nin 2., 6. ve 13. maddelerine atıfta bulunarak -özü itibariyle- ilk kez, askeri yetkilileri, Mehmet'in hayatını koruma yükümlülüklerini ihmal etme ile suçlamaktadırlar.

B. AİHM'nin takdiri

1. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümet'in önerisinin aksine, AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

AİHM, başvuruların, özü itibarıyla AİHS'nin 2. maddesinin esasına dayanan yeni argümanının, AİHM'ye yaptığı başvuruda dile getirdiği koşullardan farklı unsurlara dayandığını gözlemlemektedir. İlk başvurudan bağımsız olarak düşünüldüğünde ve ilgili davanın sona erme tarihi göz önüne alındığında, sözkonusu argüman gecikmeli olarak sunulmuştur ve dolayısıyla AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragrafları uyarınca kabuledilemez niteliktedir.

2. Esas hakkında

Bu konudaki genel ilkeler çerçevesinde, AİHM yerleşik içtihadına göndermede bulunmakta (Bkz. sözü edilen Salgın kararı, Süleyman Çiçek-Türkiye kararı, no: 67124/01, 18 Ocak 2005, sözü edilen Kılınç vd., Stern-Fransa kararı no: 70820/01, 11 Ekim 2005, *mutatis mutandis*, Velikova-Bulgaristan no: 41488/98 ve Slimani-Fransa kararı no: 57671/00) ve 2. madde ile öngörülen yaşam hakkının usul açısından korunması yükümlülüğünün zorunlu askerlik hizmeti sırasında meydana gelen bir ölüm olayı için de geçerli olduğunu dile getirmektedir. Bu yükümlülük ölüm olayının meydana geliş şekline göre sorumluların tespitine dek derinlemesine, tarafsız ve yerinde yürütülecek bir soruşturmayı içermektedir.

Devletin askerlik hizmetini zorunlu tuttuğu bir durumda, askeri yetkililerin sorumlulukları altındaki bir kişinin fiziksel ve psikolojik bütünlüğünü koruma yükümlülüğü bulunduğu halde şüpheli bir ölüm olayı meydana geliyorsa yetkili mercilerin temel tedbirleri uygulamaları özel bir ihtimam gerektirir.

Bu intihar ile sonuçlanan vakalar için de geçerlidir, yetki merciler ölüm olayını çevreleyen koşullar karşısında müteveffanın yakınlarının ölümün meydana geliş şekline dair olağan şüphelerini giderecek şekilde hareket etmek durumundadır. Bu husus uygulamada cinayet ihtimalini ortadan kaldıracak her türlü delil unsurunun doğrulanmasını da içerir.

Bu ayrıca, meşruiyet ilkesine saygı gösterildiğine olan güveninin sürmesi ve yasadışı hiçbir fiile müsamaha edilmediğini göstermek bakımından genel bir zorunluluk arz eder (Bkz. *mutatis mutandis*, Okkalı-Türkiye kararı no: 52067/99).

Bu zorunluluğu karşılamak bakımından, ölüm nedeninin veya sorumlulukların belirlenmesi yeteneğini zayıflatacak soruşturma zaafalarının gerekli standartları karşılamadığı sonucuna varılmasına neden olacağına bilincinde olarak yetkili mercilerin ihtilafli olaya ilişkin tüm delillerin elde edilmesini sağlamak için makul olan tüm önlemleri alması gerekmektedir. (Bkz. sözü edilen Stern kararı ve Menzon vd.-Birleşik Krallık kararı, no: 47916/99). Her halükarda, menfaatlerinin korunması bakımından mağdur yakınlarının bu sürece dahil olmaları sağlanmalıdır (Bkz. örneğin sözü edilen Salgın kararı).

AİHM, mevcut başvuruda askerlik hizmetini yerine getiren Mehmet Çalışkan'ın öldüğü gün resen bir ceza soruşturması ve buna paralel olarak idari bir disiplin soruşturması başlatıldığını not etmektedir.

AİHM ayrıca subaylar U.E. ve V.K.'ya atfedilen kimi disiplin kusurlarından elle tutulur somut bir sonuca varılmadığını kaydetmektedir.

AİHM cezai bakımdan, ön soruşturmada olduğu kadar tamamlayıcı soruşturmalarda Savunma Bakanlığı da dahil olmak üzere yetkililerin Mehmet'in intihar ettiği sonucuna vardıklarını gözlemlemektedir.

Bu bağlamda Mesudiye Cumhuriyet Savcısı'nın, ardından Trabzon Askeri Savcısı'nın ve Erzincan Askeri Mahkemesi hakimlerinin olayın hangi koşullarda meydana geldiğini açıklığa kavuşturma arzularının olmadığını gösterecek hiçbir unsur bulunmamaktadır. Yine de, iç hukuk sürecinde başvuruların da dile getirdiği gibi bazı eksiklikler olduğu görülmektedir.

AİHM, bu eksikliklere örnek olarak, Mehmet'in askerde kullandığı silahın üzerindeki parmak izlerinin yok edilmesini, müteveffanın daha öncesinde başından geçen olayların ve üzerinde bulunan kişisel belgelerin içeriğinin dikkate alınmayışını, olay yerinde devriye gezen kimi askerlerin duruşmaya çağrılmamasını, müteveffanın eldivenli elinde tespit edilen kan lekesinin incelenmemesini ve/veya müteveffanın vücudunun yakınındaki duvara isabet eden mermiye ekspertiz yapılmamasını göstermektedir.

Hükümetin dile getirdiklerine göre bu eksikliklerin soruşturmanın etkililiğine bir tesiri bulunmamaktadır ve bütün olarak bir değerlendirildiğinde intihar tezini teyid etmektedir. Bu tür bir soruşturmanın pratik gerçekliği çerçevesinde AİHM, ne kadar üzücü olursa olsun ileri sürülen bu eksikliklerin ulusal makamların gözünde tezlerinin doğruluğunu inkar etmek için yeterli olmamasını anlayışla karşılamaktadır.

AİHM, ortaya çıkabilecek vaziyet çeşitliliğinin basit bir soruşturma faaliyetleri listesine veya başka basitleştirilmiş kıstaslara indirgenmesinin mümkün olmadığını, ancak, halkın tereddütlerinin ortadan kaldırılması ve adaletin saygınlığına hanel gelmemesi için yerine getirilmesi gereken zorunlu bazı faaliyetler bulunduğunun altını çizer

AİHM bu bağlamda Hükümetin savunduğunun aksine bu davada ele alınan koşulların, usul bakımından alınan tedbirlerde herhangi bir eksikliğin bulunmadığı sonucuna vardığı Emrah Özcan-Türkiye kabuledilemezlik kararı ile mukayese edilemeyeceğine itibar etmektedir (Bkz. sözü edilen Emrah Özcan kararı).

Dava olaylarına yeniden dönülecek olursa AİHM, 14 Mayıs 2000 tarihinde düzenlenen otopsi raporunda ölüme yol açan kurşunun «yakın mesafeden» 4 ila 150 cm'den atıldığı ve göğüs hizasından girdiğinin belirtildiğini not etmektedir. 18 Aralık 2000 tarihinde müteveffanın giysilerini (kurşun deliğinin bulunduğu bölümleri kesilmiş olan giysiler) inceleyen uzmanlara göre «kısa mesafeden» yapılan bir atış sözkonusu olmakla birlikte merminin giriş deliği sırtta bulunmaktaydı.

Bu çelişki göz önünde bulundurularak 24 Nisan 2001 tarihinde ikinci bir bilirkişi incelemesi gerçekleştirilmiştir. Uzmanlar, bitişik atış yapıldığı görüşünden hareket ederek o ana kadar kanıtlanmış gözükken bir önceki tespitlerinden ayrılmış, böylece kurşunun giriş deliğine ilişkin çelişkiyi bertaraf etmek adına, bu sefer atış mesafesine ilişkin bir belirsizlik yaratmışlardır.

Bu gözlem ışığında, *Stern – Fransa* davasında AİHM'nin ölüme yol açan merminin giriş deliğine ilişkin belirsizlikler nedeniyle soruşturmanın gereken ciddiyetle yapılmadığını tespit ettiğini anımsatmak yerinde olacaktır. Ancak adıgeçen davada AİHM, sözkonusu eksikliğin

bizzat başvuranın tutumundan kaynaklanması ve Fransız makamlarının cinayet varsayımını çürütmek için Emmanuel Stern'in cesedinin üzerinde bulunduğu geminin küçüklüğü ve adigeçen şahsın hayatta iken intihar etme niyetinde olduğunu beyan etmesi gibi daha sağlam unsurlara isnat ettikleri gerekçeleriyle bu eksikliğe müsamaha etmiştir (*Stern*, adigeçen).

Mevcut davada ise durum farklıdır. Bilirkişilere göre Mehmet'i öldüren kurşunun giriş deliği ve atış mesafesi gibi hususlar ancak kriminal ekibi tarafından mühürlenmiş giysi örneklerinden yola çıkılarak tespit edilebilirdi. Ancak bu temel araştırma sözkonusu numunelerin zaman içinde kaybolması nedeniyle gerçekleştirilememiştir (benzer durumlar için, bkz., *Kamil uzun – Türkiye*, no: 37410/97, prg. 60, 10 Mayıs 2007).

Bu derece belirleyici bir kanıtın kaybindan doğan boşluğun ne şekilde doldurulacağı ve muhafazasından sorumlu kişiler hakkında işlem yapıp yapılmadığı konularında dosyada bir izahat verilmemektedir. Buna karşın askeri savcılığın soruşturmaya yer olmadığı kararı verdiği 28 Ağustos 2000 tarihinde bu ihtilaflı meseleye dair hala kesin bir tespitle bulunulmamıştı. Konuyla ilgili bilirkişi incelemeleri 18 Aralık 2000 ve 24 Nisan 2001 tarihlerinde olmak üzere çok sonraları gerçekleştirilmiştir. Erzincan Askeri Mahkemesi'nin ve/veya Savunma Bakanlığı'nın bu konuda ya da atış mesafesi konusunda harekete geçmeleri beklenirdi. Ancak durum böyle olmamıştır.

Bu unsurlar, AİHM'nin, ölüme yol açan atışın kaynağının kesin olarak tespit edilmesine mani olan ihmaller nedeniyle AİHS'nin 2. maddesinin usul bakımından müteveffa Mehmet Çalışkan'a ilişkin olarak ihlal edildiği sonucuna varması için kafidir. Atışın kaynağının kesin olarak tespiti müteveffanın yakınlarının intihar sonucu ölüme ilişkin besledikleri şüphelerin ortadan kaldırılmasını sağlayacak esas niteliğinde bir işlemi.

III. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN

A. Tazminat

Başvuranlar, oğulları ve kardeşleri olan müteveffanın ölümünden sonra 'şehit' olarak kabul edilmesi ve ailesinin bu statüden doğan sosyal ve ekonomik haklardan yararlandırılması gerektiğini iddia etmektedirler.

Başvuranlar ayrıca defin masrafları için 400 YTL talep etmektedirler. Başvuranlar bir avukat tarafından hazırlanan istişari mütalaayı sunmaktadırlar. Buna göre,

- şayet Mehmet Çalışkan 'şehit' olarak ilan edilmiş olsaydı ailesi, 1) 32.692 YTL tutarında bir tazminat 2) 19.000 YTL tutarında toplu konut kredisi ve 3) aylık 452,93 YTL maaş (şu ana kadar toplam olarak 22.000 YTL) elde edecekti.
- Müteveffa şehit olarak kabul edilmediği takdirde oğlunun ölümü nedeniyle annesinin kaybı 8.478,93 YTL, babasının kaybı ise 9.824,12 YTL olacaktır.

Başvuranların avukatları yukarıdaki hususlara istinaden Refika ve Hasan Çalışkan için 60.000 Euro ve Kemal Çalışkan için 20.000 Euro maddi tazminat talep etmektedirler.

Avukatlar müvekkilleri için manevi tazminat olarak da aynı meblağları talep etmektedirler.

Hükümet, istişari mütalaanın ancak bir hakim tarafından istenebilecek bilirkişi incelemesiyle hiçbir alakasının olmadığına ve maddi tazminat taleplerine ilişkin herhangi bir delil sunulmadığına dikkat çekmektedir.

Manevi tazminat taleplerine ilişkin olarak ise Hükümet bu talepleri haksız ve aşırı olarak değerlendirmektedir.

AİHM, başvuranların kendi adlarına, müteveffa oğulları ve kardeşleri Mehmet adına başvuru yaptıklarını anımsatır. Bu bağlamda başvuranlar, sadece müteveffaya ilişkin olarak tespit edilse dahi AİHS'nin 2. maddesinin usul yönünden ihlaline neden olan olaylar nedeniyle manevi tazminat talebinde bulunabilirler (*Kılınç ve diğerleri*, adigeçen, prg. 63, ve *Salgın*, adigeçen, prg. 98).

Benzer davalarda hükmedilen meblağları ve başvuranın kendi soyundan gelen mirasçısı olmadığını göz önünde bulunduran AİHM hakkaniyete uygun bir surette karara vararak hak sahibi başvuranlara bu yönde 13.000 Euro ödenmesine hükmeder.

Buna karşın, maddi tazminata ilişkin talep tespit edilen ihlal ile arasında illiyet bağı bulunmaması dolayısıyla kabul edilmeyecektir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Davanın hem Türkiye'de hem de Strazburg'da hazırlanması ve sunulması sırasında yaptıkları masraf ve harcamalar için başvuranlar 4.966,30 YTL (yaklaşık 2.682 Euro) talep etmektedirler. Başvuranlar masraf ve harcamalarını şu şekilde ayrıntılandırmaktadırlar :

- 4 Haziran 2007 tarihinde yapılan avukatlık sözleşmesi uyarınca avukatlık ücreti için 3.500 YTL,
- Tercüme ücreti için 1.040 YTL (faturalı),
- Bilirkişi görüşü ücreti için 150 YTL (faturalı)
- Kırtasiye masrafları için 250 YTL
- Posta masrafları için 26,30 YTL
-

Hükümet, başvuranların Türkiye'deki davadaki avukatlık ücreti olarak istenen 500 YTL tutarındaki meblağın iadesini derhal reddetmektedir. Hükümet, 1466,30 YTL tutarındaki idari harcamalara da bu iddialara ilişkin herhangi bir belge sunulmadığı gerekçesiyle itiraz etmektedir. Hükümet yargılama masraf ve giderleri başlığı altında yapılan istemin tamamının aşırı olduğu kanaatindedir.

AİHM avukatlık ücreti haricindeki diğer taleplerinin yeterli derecede belgelendirilmiş olduğunu kaydeder.

Avukatlık ücretine ilişkin olarak başvuranlar, ödemenin iki avukata mevcut davanın sonuçlanmasından sonra yapılacağını varsayılmasına imkan tanıyan bir vekalet sözleşmesi sunmuşlardır. Dolayısıyla, başvuranların avukatlarının karşılıksız olarak hizmet verdikleri düşünülemez. Bu çerçevede AİHM, sözkonusu sözleşmede ulusal mahkemeler önündeki temsil hizmetine tekabül eden ve Hükümetin itiraz ettiği 500 YTL'nin AİHM tarafından mevcut kararda tespit edilen ihlalin ulusal hukuk düzeni çerçevesinde önlenmesine matuf bir meblağ olarak mütalaa edilmesi gerektiği kanaatindedir (ilke için bkz., sözgelimi, *Hertel – İsviçre*, 25 Ağustos 1998, prg. 63).

Bütün bu hususları değerlendiren AİHM, K.D.V.'den muaf tutulmak üzere başvurulara 2.500 Euro ödenmesine hükmeder.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvuranların AİHS'nin 2., 6. ve 13. maddeleri bakımından dile getirdikleri ilk şikayetlerinin sadece AİHS'nin 2. maddesinin usulü açısından bir inceleme gerektirdiğine ve başvurunun bu bağlamda *kabuledilebilir ilan edilmesine* ;
2. Başvuranların AİHS'nin 2. maddesinin esası bakımından yaptıkları yeni şikayetin *kabuledilemez olduğuna* ;
3. Müteveffa Mehmet Çalışkan'a ilişkin olarak AİHS'nin 2. maddesinin usul bakımından *ihlal edildiğine* ;
4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden YTL.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvuranlara,
 - i. yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak manevi tazminat için 13.000 Euro (on üç bin Euro) *ödenmesine*;
 - ii. yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak yargılama masraf ve giderleri için 2.500 Euro (iki bin beş yüz Euro) *ödenmesine*;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 27 Mayıs 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

DUR/Türkiye*

Başvuru No. 34027/03
Strazburg

18 Eylül 2008

İKİNCİ DAİRE

USULİ İŞLEMLER

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 34027/03 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Hadiye Dur'un ("başvuran"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 27 Mayıs 2003 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından F. Karakaş Doğan ve E. Keskin tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Başvuran, 1973 doğumludur ve Almanya'nın Köln kentinde yaşamaktadır.

A. Başvuranın yakalanması ve kendisine karşı aşırı güç kullanımına ilişkin sağlık raporları

1. Başvuranın sunduğu şekliyle olaylar

27 Ekim 1998 saat 13.00'da aralarında başvuranın da bulunduğu "Barış Anneleri"ne mensup 43 kadın, partinin il sorumluları ile görüşmek üzere Anavatan Partisi (ANAP) İstanbul il başkanlığına gelmişlerdir. Kendilerini binanın girişinde karşılayan iki kadın, devam etmekte olan bir basın toplantısı olduğu cihetle binanın üçüncü katında, solda bulunan bekleme salonunda beklemelerini istemişler ve gitmişlerdir.

Beş ila on dakika sonra polis memurları, bekleme salonuna gelmişler ve sis bombası atarak içeri girmişlerdir. Bir polis memuru, elindeki copla başvuranın başının arka kısmına vurmuş ve saçından tutarak merdivenlerden aşağı sürüklemiştir. Başvuran, daha sonra bir polis aracına bindirilerek Beyoğlu polis karakoluna götürülmüştür.

Aynı gün 15.30'da başvuran, diğer 42 kadınla birlikte Adli Tıp Kurumu İstanbul şubesi doktoru tarafından muayene edilmiştir. Sağlık raporuna göre, başvuranın boynunda ve kafa derisinde ödemler bulunmaktadır. Doktor, başvurana üç gün işgöremezlik raporu vermiştir

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran geceyi polis karakolundaki diğer 10 kadınla birlikte bir hücrede geçirmiştir. Polis memurları iki ya da üç kez hücreye gelmişler ve her defasında tutuklulara hakaret ederek onları dövmüşlerdir.

28 Ekim 1998'de başvuranı muayene eden Adli Tıp Kurumu Beyoğlu şubesi doktoru, başvuranın bedeninde yeni yaraların oluşmadığını belirtmiştir.

Aynı gün başvuran ve diğler 42 kadın, Beyoğlu Sulh Ceza Mahkemesi önüne çıkarılmıştır. Kahve satış büfesinde görevli Y.U.'yu rehin alıp almadıkları ve kendilerini yakalayan polis memurlarına direnip direnmediklerine ilişkin sorgulanmışlardır. Y.U.'yu rehin almadıklarını ve kendilerini yakalayan polis memurlarına direnmediklerini ileri sürmüşlerdir. Mahkeme, kadınlardan beşinin tutuklu olarak yargılanmasına ve diğlerinin serbest bırakılmasına karar vermiştir.

2. Hükümet'in sunduğu şekliyle olaylar

27 Ekim 1998'de başvuranın da aralarında bulunduğu 43 kadın, parti başkan yardımcısı tarafından düzenlenen bir basın toplantısı ardından Anavatan Partisi (ANAP) İstanbul il başkanlığı binasına girmiştir. Bu binada düzenlenecek ve parti mensuplarının katılacak olduğu bir toplantıyı protesto amacıyla binayı işgal etmişlerdir. Güvenlik güçleri, parti mensupları ile olası bir çatışmaya engel olmak için kadınları bina dışına çıkarmaya teşebbüs etmiştir. Başvuranın da aralarında bulunduğu üç kadın, polise karşı koymuşlar ve fiziksel güç kullanmışlardır. Daha sonra sözkonusu 43 kadın yakalanmış ve muayene edilmek üzere Adli Tıp Kurumu Beyoğlu şubesine götürülmüştür. Müteakiben, Beyoğlu polis karakoluna götürülmüşlerdir.

Polis, binayı işgal eden kadınların dört parti mensubunu dövdüğünü ve kendisini rehin aldığı ileri süren Y.U.'nun ifadesini almıştır. Y.U. ayrıca kadınların, yakalanmaları sırasında polis memurlarına direndiklerini belirtmiştir.

B. Başvuran aleyhindeki cezai takibat

2 Kasım 1998'de Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı, Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi önünde bir iddianame sunmuş ve sözkonusu 43 kadını, ideolojik sebeplerle polise direnmek ve Y.U.'yu rehin almakla suçlamıştır.

4 Kasım 1999'da Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın ve diğler sanıkların beraatine karar vermiştir. Mahkeme, kararında itham edilen kadınların, "Barış Anneleri"ne mensup olduğunu ve Anavatan Partisi'ni, sorunlarını bildirmek üzere parti mensupları ile bir toplantı yapmak amacıyla ziyaret ettiklerini belirtmiştir. Mahkeme ayrıca dava dosyasında, "Barış Anneleri" mensuplarının bir suç işlediğine ilişkin delil bulunmadığını belirtmiştir. Özellikle de Y.U.'yu rehin almamışlar ya da binaya zarar vermemişlerdir. Ayrıca üzerlerinde suç işlemelerine olanak verecek materyaller bulunmamaktadır. Kadınlar tarafından dövdüğü iddia edilen parti mensupları, kadınların aleyhinde şikayette bulunmamıştır. Mahkeme, yakalanma sırasında hiçbir polis memurunun yaralanmaması nedeniyle sanığın, polise direndiğine ilişkin delil bulunmadığını gözlemlemiştir. Aksine, başvuranın da aralarında bulunduğu kadınlardan bazıları yaralanmıştır.

Dava dosyasında yer alan bilgilere göre, 4 Kasım 1999 tarihli karar temyiz edilmemiştir.

C. Başvuranın kötü muamele iddialarına ilişkin soruşturma

19 Mart 1999'da başvuran, Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'na şikayette bulunarak polis memurlarının, kendisini yakaladıkları sırada fiziksel güç kullandıklarını ileri sürmüş ve soruşturma başlatılmasını talep etmiştir.

Belirsiz bir günde Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı soruşturma başlatmıştır. Bu soruşturma kapsamında, 26 Mayıs 1999'da başvuran, Cumhuriyet Savcısı'na ifade vermiş ve iddialarını yinelemiştir. Aynı gün, bedeninde yaralanma bulunmadığını belirten bir doktor tarafından muayene edilmiştir. 30 Eylül 1999'da Cumhuriyet Savcısı, başvuranın kötü muameleye maruz kaldığı iddialarını reddeden polis memuru F.M.S.'nin ifadesini almıştır.

8 Ekim 1999'da Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı, başvuranın iddiası hususunda F.M.S. aleyhinde kovuşturma başlatmama kararı almıştır. Kararında F.M.S.'nin, yasadışı bir gösteriye katılan ve polise direnen başvurunu kötü muameleye maruz bıraktığını ileri sürmek için yeterli delil bulunmadığını belirtmiştir. Cumhuriyet Savcısı, polisin kullandığı gücün aşırı olmadığını ve görevleri kapsamında hareket ettikleri kanısındadır.

8 Ekim 1999 tarihli karar, başvurana ya da yasal temsilcilerine bildirilmemiştir. Başvuranın yasal temsilcilerinden biri, 2002 Ekim ayında Fatih Cumhuriyet Savcılığı'ndan kararın bir nüshasını almıştır.

31 Ekim 2002'de başvuran, 8 Ekim 1999 tarihli karara itiraz etmiştir.

31 Mart 2003'te İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, 8 Ekim 1999 tarihli kararın kanuna uygun olduğu sonucuna vararak başvuranın itirazını reddetmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 3., 6. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, yakalandığı sırada maruz bırakıldığı muamelenin AİHS'nin 3. maddesinin ihlaline neden olduğu hususunda şikayette bulunmuştur. Ayrıca, AİHS'nin 3., 6. ve 13. maddeleri uyarınca kötü muamele iddialarına ilişkin yeterli ve etkili bir soruşturma yapılmadığını ileri sürmüştür.

Mahkeme, sözkonusu şikayetleri müstakilen AİHS'nin 3. maddesi uyarınca incelemenin uygun olduğuna karar vermiştir.

A. Kabul edilebilirlik

Hükümet, başvuranın AİHS'nin 35/1 maddesi kapsamında mevcut olan iç hukuk yollarını tüketmemiş olduğunu ileri sürmüştür. Bu bağlamda, hukuk mahkemelerinde ya da idari mahkemelerde dava açarak uğradığını iddia ettiği zararın telafisini arayabileceğini ancak aramadığını ileri sürmüştür.

Başvuran, Hükümet'in iddiasına itiraz etmiştir.

AİHM, benzer davalarda Hükümet'in ilk itirazlarını incelemiş ve reddetmiş olduğunu yinelemektedir (bkz., örneğin, *Balçık ve Diğerleri*, 22. paragraf; *Eser Ceylan/Türkiye*, no. 14166/02, 23. paragraf, 13 Aralık 2007). Sözkonusu davada yukarıda kaydedilen başvurularda olduğu sonuçlardan farklı bir sonuca varmasını gerektirecek özel koşullar bulunmamaktadır. Sonuç olarak, Hükümet'in ilk itirazının sözkonusu kısmını reddetmektedir.

Hükümet ayrıca Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı tarafından yürütülen soruşturmadaki gelişmelere ilişkin bilgi almadan önce üç yıl beklemesi nedeniyle başvuranın iddialarının

aldatıcı olduğunu belirtmiştir. 8 Ekim 1999 tarihli kararın Cumhuriyet Savcılığı kayıtlarından bulunabileceğini ileri sürmüş ve başvuranın neden 2002 Ekim ayından önce haberdar olmadığını sormuştur. Başvuranın, başvurusunu yakalanmasından itibaren altı ay içerisinde sunması gerektiğini ileri sürmüştür.

Hükümet, görüşlerinde her ne kadar başvuranın başvurusunu zamanında yapmadığını değil başvuranın dayanaktan yoksun olduğunu iddia etmişse de AİHM, yukarıdaki argümanların başvuranın AİHS'nin 35/1 maddesi bağlamındaki altı ay kuralına uymasına ilişkin olduğu kanısındadır.

Bu bağlamda AİHM, başvuranın *ex officio* nihai yerel kararın yazılı bir nüshasının kendisine tebliğ edilmesine hakkı olduğu hallerde, AİHS'nin 35/1 maddesinin amaç ve kapsamının, en iyi şekilde, altı aylık sürenin yazılı kararın tebliğ edilme tarihinden itibaren işlemeye başladığının kabul edilmesi ile yerine getirildiğini yinelemektedir.

Söz konusu davada, başvuranın Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı'nın kararından Ekim 2002'de haberdar olduğu konusunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Söz konusu tarihte yürürlükte olan ve Cumhuriyet savcılarının takipsizlik kararlarını sanıklara ve davacılara bildirmelerini öngören eski CMK'nın 164. maddesi aksine, söz konusu karar başvurana ya da yasal temsilcilerine tebliğ edilmemiştir. Ayrıca Hükümet, AİHM'ye bu konuda herhangi bir açıklama yapmamıştır. Aksine, başvuranın gereken özeni göstermediğini belirtmiştir.

Ayrıca İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın itirazını gereğinden geç sunulduğu gerekçesiyle reddetmemiş, itirazının esasına ilişkin bir soruşturma başlatmıştır. Bu nedenle AİHM, AİHS'nin 35/1 maddesi bağlamındaki "nihai karar"ın, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nin 31 Mart 2003 tarihli kararı olduğu ve başvuranın, başvurusunu 27 Mayıs 2003 tarihinde sunarak altı ay kuralına uymuş olduğu kanısındadır. Sonuç olarak, Hükümet'in ilk itirazının söz konusu kısmını reddetmektedir.

AİHS'nin 35/3 maddesi çerçevesinde başvurunun söz konusu kısmının dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını tespit eder. Bu nedenle, başvurunun bu kısmı kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Sorumlu Hükümet'in AİHS'nin 3. maddesi kapsamında esas bakımından sorumluluğu

(a) Tarafların görüşleri

Başvuran, polis memurlarının Anavatan Partisi İl Başkanlığı'na yapılan polis baskını sırasında fiziksel güç kullanmalarının, kötü muamele teşkil ettiğini ileri sürmüştür. Bu bağlamda başının arka kısmına copla vurulduğunu ve saçlarından tutularak merdivenlerden aşağı sürüklendiğini belirtmiştir.

Hükümet, başvuran ve kadınlardan 42'sinin, güvenlik güçlerinin müdahalesini gerektirecek şekilde şiddet içeren bir gösteri başlattıklarını ve yakalanmaya karşı direndiklerini ileri sürmüştür. Başvurana ve diğer kadınlara uygulanan gücün, bu tür koşullarda orantılı olduğunu ileri sürmüştür.

(b) AİHM'nin değerlendirmesi

AİHM, 3. maddenin yakalama gibi belirli koşullar altında güç kullanımını yasaklamadığını yineler. Ancak, bu tür bir güç, yalnızca zaruri durumlarda kullanılabilir ve aşırı olmamalıdır.

Sözkonusu davada başvuran, polis memurlarından birinin başının arka kısmına copla vurduğunu ve kendisini saçlarından tutarak merdivenlerden aşağı sürüklediğini ileri sürmüştür. AİHM, sağlık raporunda başvuranın boynunda ve kafa derisinde ödemler olarak belirtilen bulguların, başvuranın iddiaları ile tutarlı olduğu kanısındadır. Başvuranın aldığı yaraların, 3. madde kapsamına girecek derecede ciddi olduğu sonucuna varmıştır.

AİHM ayrıca başvuranın aldığı yaraların, Devlet'in güvenlik güçlerinin görevlerini yerine getirirken güç kullanmaları sonucu oluştuğunun taraflar arasında ihtilaflı olmadığını belirtir. Bu nedenle AİHM, ikna edici iddialar ile kullanılan gücün zaruri ve yerinde olduğunu gösterme sorumluluğunun Hükümet'e ait olduğu kanısındadır.

AİHM bu bağlamda Hükümet'in sunduğu iddialarda ve dokümanlarda aralarında başvuranın da yer aldığı 43 kişilik grubun, Anavatan Partisi binasını işgal ettiği, bir kişiyi rehin aldığı ve diğer dört kişiyi dövdüğünün görüldüğünü gözlemler. Ancak, olaylara ilişkin görüşleri, Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi'nin 4 Kasım 1999 tarihli kararı ile çürütülmüştür. Sözkonusu karara göre, başvuran ya da diğer kadınlar Y.U.'yu rehin almamış ya da iddia edildiği gibi kimseyi dövmemiştir. Anavatan Partisi'ne, polis memurlarına saldırmamış ya da karşı koymamışlardır. Sivil toplum hareketi haklarını kullanarak parti mensupları ile görüşmek üzere gitmişlerdir. Dava koşullarını ve özellikle de Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi'nin vardığı sonuçları göz önüne alan AİHM, Hükümet'in başvurana karşı kullanılan gücün zaruri olduğunu açıklamak ya da göstermek için ikna edici iddialarda bulunmadığı kanısındadır.

AİHM, Devlet'in AİHS'nin 3. maddesi bağlamında başvuranın 27 Ekim 1998'de aldığı yaralardan sorumlu olduğu sonucuna varmıştır. Bu nedenle AİHS'nin 3. maddesi, esas bakımından ihlal edilmiştir.

2. Sorumlu Hükümet'in AİHS'nin 3. maddesi kapsamında usul bakımından sorumluluğu

(a) Tarafların görüşleri

Başvuran yetkili makamların, 27 Ekim 1998 tarihli sağlık raporu ile desteklenen ciddi nitelikteki iddialarına ilişkin etkili bir soruşturma yürütmediklerini ileri sürmüştür. Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı'nın ve İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nin Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi önündeki dava dosyasını incelememelerinin, yerel makamların polis tarafından maruz bırakıldığı kötü muameleye göz yumduğunu gösterdiğini belirtmiştir.

Hükümet cevaben Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı'nın başvuranın iddialarına ilişkin bir soruşturma başlattığını, ilgili delilleri topladığını ve araştırma yaptığını belirtmiştir.

(b) AİHM'nin değerlendirmesi

AİHM, bir kişinin polis ya da Devlet görevlilerince, 3. maddeyi ihlal edecek şekilde kötü muameleye maruz bırakıldığını iddia ettiği durumlarda, Devlet'in AİHS'nin 1. maddesi bağlamındaki "kendi yetki alanları içinde bulunan herkese bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlükleri tanı[ma]" görevi ile birlikte yorumlanan sözkonusu

maddenin, etkili bir resmi soruşturma başlatılmasını öngördüğünü yinelemektedir. 2. madde kapsamındaki soruşturma gibi sorumlu kişilerin tespitine ve cezalandırılmasına olanak vermeli ve şikayetçinin dava dosyasına kolayca erişimine imkan tanınmalıdır.

AİHM öncelikle başvuranın, mevcut başvuruya yol açan olaydan hemen sonra muayene edildiğini gözlemlemektedir. Başvurayı muayene eden doktorun hazırladığı rapordan başvuranın boynunda ve kafa derisinde ödemler bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak, Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, eski CMK'nın, savcıya, herhangi bir suretle bir suçun işlendiği izlenimi verecek bir durumdan haberdar olur olmaz kamu davası açmağa mahal olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin hakikatini araştırma zorunluluğu getiren 153. maddesine rağmen başvuranın aldığı yaralar hususunda bir soruşturma başlatmamıştır. Ancak beş ay sonra başvuran tarafından yapılan şikayet üzerine Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı, başvuranın kötü muamele iddialarına ilişkin bir soruşturma başlatmıştır.

Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı başvuranın ve başvuranın yakalandığı sırada görevde olan polis memuru F.M.S.'nin ifadelerini almıştır. Ayrıca başvuranın muayene edilmesini öngörmüştür. Soruşturma, Ağır Ceza Mahkemesi'nin Cumhuriyet Savcısı'nın takipsizlik kararını onaylaması ile sona ermiştir.

Ancak AİHM, soruşturmanın yürütülmesi aşamasında aksaklıklar olduğunu gözlemlemiştir. Öncelikle, Cumhuriyet Savcısı olay sırasında Anavatan Partisi binasında bulunan diğer kadınların ifadelerini almaya teşebbüs etmemiştir. Görevde olan diğer polis memurlarını çağırmamış ya da Y.U. dışında Anavatan Partisi İstanbul İl Başkanlığı'nda çalışan olası görgü tanıklarını tespit etmemiştir. Ayrıca Cumhuriyet Savcısı, Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi başvuranın beraat etmesi kararını vermeden önce 8 Ekim 1999'da F.M.S. aleyhinde takibat yapmama kararı almıştır. AİHM, Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı'nın başvuranın yasadışı bir gösteriye katıldığına, polise direndiğine ya da başvuranın iddialarına ilişkin cezai takibat başlatmama kararı vermeden önce başvuran aleyhindeki cezai takibatın sonuçlanmasını beklemesi gerektiği kanısındadır. AİHM ayrıca İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nin, sözkonusu tarihte bir diğer ceza mahkemesinin, olayları çevreleyen koşulları tespit etmesine ve başvuranın ve diğer kadınların, yasadışı bir gösteriye katılmadıkları ya da polise direnmedikleri sonucuna varmasına rağmen Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı'nın kararını onaylamasını dikkat çekici bulmaktadır.

AİHM, yukarıda kaydedilenler ışığında, başvuranın kötü muamele iddialarına ilişkin soruşturmanın yeterli olmadığı ve bu nedenle Devlet'in AİHS'nin 3. maddesi bağlamındaki usuli yükümlülüklerinin ihlaline yol açtığı sonucuna varmıştır.

Bu nedenle AİHS'nin 3. maddesi usul bakımından ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 13. maddesine dayanarak etkili bir soruşturma yapılmaması nedeniyle kendisini kötü muameleye maruz bırakan polis memurları aleyhinde tazminat davası açma fırsatı olmadığını ileri sürmüştür.

Hükümet, bu iddiaya itiraz etmiştir.

AİHM bu şikayetin yukarıda incelenen şikayetlerle bağlantılı olduğunu ve aynı şekilde kabuledilebilir olduğuna karar verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Ancak, dava koşullarını, tarafların görüşlerini ve AİHS'nin 3. maddesinin esas ve usul bakımından ihlal edildiği tespitini göz önüne alan AİHM, mevcut başvuruda ortaya konan yasal konuları incelemiş olduğu kanısındadır. Bu nedenle başvuranın AİHS'nin 13. maddesi kapsamındaki şikayetini ayrıca karara bağlamaya gerek olmadığı sonucuna varmıştır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın adil tazminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, manevi tazminat olarak 20,000 Euro talep etmiştir. Ayrıca maddi tazminat olarak 2,000 Euro talep etmiştir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmiştir.

Başvuranın uğradığını iddia ettiği maddi zarara ilişkin olarak AİHM, bu başlık altındaki talebinin gerekçesini gösteremediği sonucuna varmış ve dolayısıyla talebi reddetmiştir. Ancak AİHM, başvuranın sıkıntı ve strese maruz kalmış olduğu ve bunun yalnızca ihlal bulgusu ile telafi edilemeyeceği sonucuna varmıştır. Mahkeme başvuranın sadece ihlal tespiti ile yeterli olarak tazmin edilemeyecek manevi zarara uğradığını kabul etmektedir. Mevcut davada tespit edilen ihlalin niteliğini göz önüne alan ve hakkaniyet temelinde karar veren AİHM, başvurana manevi tazminat olarak 7,000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ayrıca AİHM önünde yaptığı harcamalar için 5,500 yeni Türk Lirası (TRY) (yaklaşık 3,000 Euro) ve kırtasiye, fotokopi ve posta masrafları için 2,000 Euro talep etmiştir. Bu masrafları, avukatlık ücreti sözleşmesine dayanarak belgelemiştir. Bu sözleşmeye göre AİHM önündeki davanın başarılı olması halinde avukata 5,500 TRY ödeyecekti. Başvuran, diğer masraflarına ilişkin olarak 34 Euro harcadığını gösteren faturalar sunmuştur.

Hükümet, başvuranın taleplerinin gerekçelerini gösteremediğini belirtmiştir.

AİHM'nin içtihadına göre bir başvuran, ancak masrafların gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktarın makul olduğu kanıtlanmış ise bunları geri almaya hak kazanmaktadır. Söz konusu davada özellikle avukatlık ücreti sözleşmesi olmak üzere elindeki bilgileri ve yukarıdaki ölçütleri göz önünde bulunduran AİHM, başvuranın AİHM önünde yaptığı harcamaları da kapsayacak şekilde, daha önce verilen 850 Euro adli yardım miktarı düşülmek üzere, 2,534 Euro ödenmesinin uygun olduğu kanısındadır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun kabuledilebilir *olduğuna*;
2. AİHS'nin 3. maddesinin esas ve usul bakımından *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 13. maddesi bağlamında başvuranın kendisini kötü muameleye maruz bırakan polis memurları aleyhinde tazminat davası açmadığına ilişkin şikayeti ayrıca incelemeye *gerek olmadığına*;
4. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana aşağıda kaydedilen meblağların *ödenmesine*;
 - (i) manevi tazminat olarak 7,000 EUR (yedi bin Euro) ve uygulanabilecek her tür vergi;
 - (ii) yargılama masraf ve giderleri için, 850 Euro adli yardım miktarı düşülmek üzere, 2,534 EUR (iki bin beş yüz otuz dört Euro) ve uygulanabilecek her tür vergi;
- (b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 18 Eylül 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

CESİM YILDIRIM VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası

Başvuru No: 29109/03
Strazburg
17 Haziran 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (19728/02) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Cesim Yıldırım, Ali Yıldırım, Osman Yıldırım, M. Emin Yıldırım, Şemsettin Yıldırım, Cevahir Bayraktar ve Zezo Yıldırım'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne

(AİHM) 19 Ağustos 2003 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuranlar, AİHM önünde İzmir Barosu avukatlarından N. Osmanoğlu ve H. Kaya tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1954, 1945, 1952, 1953, 1949, 1948 ve 1920 doğumludur ve Van'da ikamet etmektedirler. Başvuranlar İzzettin Yıldırım'ın erkek, kız kardeşleri ve annesidir.

İzzettin Yıldırım *Zehra Eğitim ve Kültür Vakfı'nın* (Zehra Vakfı) başkanıydı. Kürt kökenli olan adı geçen bu vakıf bünyesindeki eğitim faaliyetleri ile tanınmaktaydı. Zehra Vakfı 1990 yılında kurulmuş ve Doğu Anadolu Bölgesi de dahil Türkiye'nin çeşitli bölgelerine yayılmıştır. Vakıf yoksul öğrencilere barınak, yiyecek ve çeşitli yardımlarda bulunmakta; kültürel faaliyetler yürütmekteydi.

İzzettin Yıldırım'ın arkadaşları Mehmet Kanlıbıçak ve Mehmet Şehit Avcı sırasıyla 27 ve 28 Aralık 1999 tarihlerinde kaybolmuştur. Kayıpların aileleri gerekli başvurularda bulunmuştur.

İzzettin Yıldırım'ın avukatı 30 Aralık 1999 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na şikayette bulunarak müvekkilinin 29 Aralık 1999 tarihinden bu yana kayıp olduğunu bildirmiştir. Avukat sivil giyimli iki kişinin İzzettin Yıldırım'ı H.B. ile beraber oturduğu evinden kaçırdıklarını öne sürmüştür.

31 Aralık 1999 tarihinde Mazlum-Der (*İnsan Hakları ve Mazlumlar için Dayanışma Derneği*) ve Zehra Vakfı İstanbul'da son aylarda meydana gelen bir dizi kayıp olayı ile ilgili ortak bir basın toplantısı düzenlemişlerdir. Dokuz kayıp olayı polise bildirilmiş ancak sonuçsuz kalmıştır. Yayınlanan kayıplar listesinde Mehmet Kanlıbıçak, Mehmet Şehit Avcı ve İzzettin Yıldırım'ın adları da yer almıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Zehra Vakfı aynı gün başka bir basın toplantısı yaparak vakfın «yasadışı hiçbir örgüt ile bağlantısı» olmadığını altını çizmiş ve kimseyi suçlamadıklarını, başkan İzzettin Yıldırım'ın «*tek amacının demokratik ve yasal bir platformda ülke sorunlarına çözüm bulunması olduğunu ve bunun için yapıcı görüş ve eleştiriler yönelttiğini*» ifade etmiştir.

Polis kayıplar hakkında yürütülen soruşturmalar çerçevesinde 31 Aralık 1999 tarihinde saat 21.30'da Mehmet Kanlıbıçak'ın eşini dinlemiştir. Bu kişi kocasının dayısı Mehmet Şehit Avcı'nın şirketinde denetçi olarak çalıştığını ifade etmiş, polis kendisine İzzettin Yıldırım'ı tanıyıp tanımadığını sormuş, o da adı geçenden bahsedildiğini hiç duymadığı karşılığını vermiştir.

Polis aynı gece saat 22.30'da Mehmet Şehit Avcı'nın ortağı B.S.'nin ifadesine başvurmuştur. B. S. 29 Aralık 1999 tarihinde yanında çalışan F.S.'nin Mehmet Kanlıbıçak'ın ve Mehmet Şehit Avcı'nın işyerine gelmediklerini kendisine haber verdiğini ifade etmiştir. B.S. İzzettin Yıldırım'ı Zehra Vakfı'ndaki kültürel faaliyetleri nedeniyle tanıdığını fakat nerede olduğunu bilmediğini söylemiştir.

Polis yine aynı gece Mehmet Kanlıbıçak'ın arkadaşı R.K.'yı ve Mehmet Şehit Avcı'nın eşini dinlemiş, ancak kayıplar hakkında daha fazla bilgi edinmemiştir. Bu kişiler de aynı şekilde İzzettin Yıldırım'ı Zehra Vakfı'ndaki faaliyetleri nedeniyle tanıdıklarını dile getirmişlerdir.

Takip eden günlerde kırk kadar sivil toplum örgütü kamuoyunun dikkatini kayıplara çekmiş, kayıplar arasında bir kültür vakfının başkanı olarak İzzettin Yıldırım'ı ve kadının durumuna ilişkin açıklamaları ve Kuran'a getirdiği modern yorum ile tanınan islamcı yazar Konca Kuriş'i saymıştır.

5 Ocak 2000 tarihinde, polis, Mehmet Kanlıbıçak'ın arkadaşı F.S.'nin ifadesini almıştır. F.S. İzzettin Yıldırım'ı Zehra derneğinin faaliyetlerinden tanıdığını ancak ortadan kaybolması hakkında hiçbir bilgisinin olmadığını ifade etmiştir.

Aynı gün B.S., polis tarafından yeniden dinlenmiştir. B.S. İzzettin Yıldırım hakkında verdiği ilk ifadesini teyit etmiştir.

17 Ocak 2000 tarihinde, İstanbul'un Beykoz mahallesinde, yasadışı örgüt olan Hizbullah'a yönelik yürütülen bir operasyon sırasında, polis, bir apartman dairesinde sözkonusu örgütün militanları tarafından İzzettin Yıldırım'a işkence yapılırken çekilen bir kaset bulmuştur. Sözkonusu kaydın çözümünden, iki sestan birinin kurbana diğerinin ise "X" kişi olarak tanımlanan kişiye ait olduğu anlaşılmıştır. Polis, arama sırasında İzzettin Yıldırım'ın nüfus cüzdanını ve kaybolmalarından beri hesaplarından para çekildiği anlaşılan Mehmet Şehit Avcı ve Mehmet Kanlıbıçak'ın banka dekontlarını bulmuştur. Ayrıca, birçok belgeye, çok sayıda silaha ve aralarında yazar Konca Kuriş'in de bulunduğu alıkonulan kişilere uygulanan işkence görüntülerinin yer aldığı videokasetler de bulmuştur.

Sözkonusu operasyon sırasında, Hizbullah örgütünün lideri Hüseyin Velioğlu öldürülmüş ve diğer iki örgüt mensubu yakalanmıştır. Beş saat süren operasyon, televizyon kanallarında naklen yayınlanmıştır.

19 Ocak 2000 tarihinde, İstanbul Üsküdar'da bir evin bahçesinde, aralarında Konca Kuriş'in de bulunduğu on ceset çıkarılmıştır. Kimlik tespiti için polis başvuruları çağırmıştır. Cesetlerin çürümüşlük derecesinden dolayı başvuruların kardeşlerini teşhis edememeleri üzerine başvuru dışı, cesetlerden hiçbirinin İzzettin Yıldırım'a ait olmadığını belirtmiştir.

20 ve 27 Ocak 2000 tarihlerinde, Doğu ve Güneydoğu'da Mardin ve Batman illeri çevresinde yürütülen operasyonlar sırasında, Hizbullah'a ait evlerde ateşli silahlar ve cephaneler ele geçirilmiş ve bunlar medya aracılığıyla sergilenmiştir. Kaçırılan kişileri hapsedmek için özel olarak yapılmış ve sadece yiyecek yollamaya yarayan delikler dışında tamamen kapalı olan hücreler de bulunmuştur.

28 Ocak 2000 tarihinde Hizbullah'a ait bir evde düzenlenen ikinci operasyon sırasında, bahçede gömülü dokuz ceset bulunmuştur. Polis bir basın toplantısı düzenlemiş ve ilk bulgulara göre, sözkonusu cinayetlerin Beykoz'da gerçekleştirilen operasyon ardından işlenmiş olabileceğini ifade etmiştir. Aynı gün, başvurulardan biri, dokuz ceset arasından İzzettin Yıldırım'ın cesedini teşhis etmiştir. Mehmet Şehit Avcı ve Mehmet Kanlıbıçak'ın cesetleri de bahçede bulunmuştur. İstanbul Savcılığı ön soruşturma başlatmıştır.

İzleyen günlerde, basına göre, İstanbul, Ankara, Konya, Tarsus ve Adana'da toplam 33 ceset bulunmuştur. Başvuranlar tarafından dosyaya eklenen gazete kupürlerinden, “domuz bağı ile boğma” olarak nitelendirilen “ çömelmiş pozisyonda boğazını sıkarak boğma”, “ erimiş naylon parçacıkları veya sigara ile yakma”, “kafatasına çivi çakma” “kolları, bacakları kesip diri diri toprağa gömme”, “tırnaklarının altından iğneler batırma” gibi barbar eylemler olarak nitelendirilen ve kurbanlara uygulanan işkencelerin temsili resimlerinin, cesetlerin bulunmasının ardından geniş bir biçimde medyada yayınladığı anlaşılmaktadır. Sözkonusu yayınların ardından, milletvekilleri, gazete yazarları, siyasetçiler, “Susurluk raporuna” atıfta bulunarak, siyasi kişiler, devlet kurumları ve mafya arasındaki üçlü gayrimeşru ilişkilere yönelik imalarda bulunmuşlardır. Ulusal gazetelerde, devlet görevlilerinden bazılarının Hizbullah'a yardım ettiklerini ileri süren iddiaları içeren çok sayıda yazı yayımlanmıştır.

31 Ocak 2000 tarihinde, İzzettin Yıldırım'ın cesedine otopsi yapılmıştır. 30 Haziran 2000 tarihli otopsi raporu, İzzettin Yıldırım'ın 31 Ocak 2000 tarihinden üç ila yedi gün önce işkence gördükten sonra boğazlanarak öldürülmüş olabileceğini belirtmektedir.

4 Mart 2000 tarihinde, İzzettin Yıldırım'ın ev arkadaşı H.B.'nin ifadesi alınmıştır. H.B. 29 Aralık 1999 tarihinde, sivil üç kişinin, saat 18'e doğru evlerine geldiklerini ve İzzettin Yıldırım'dan kendileri ile gelmesini istediklerini beyan etmiştir. İzzettin Yıldırım endişelenmiş ancak arkadaşı Mehmet Şehit Avcı ile telefon görüşmesi yaptıktan sonra sözkonusu kişiler ile gitmeyi kabul etmiştir. Bilahare gece, H.B. bir saatliğine evden çıkmış ve döndüğünde, İzzettin Yıldırım'ın odasının karıştırılmış olduğunu fark etmiştir. H.B., Zehra Derneği'ndeki arkadaşlarını aramış ve bu kişiler aracılığıyla, olay, polisin bilgisine sunulmuştur.

24 Mayıs 2000 tarihinde, Hacı İnan diye biri yakalanmış ve Hizbullah'a yönelik düzenlenen operasyon çerçevesinde Savcılık tarafından ifadesi alınmıştır.

Hacı İnan, İzzettin Yıldırım'ın Müslüman Kürt kimliği ile Hizbullah'a rakip olan Zehra Derneği'nin başkanı olduğu için Hüseyin Velioglu tarafından öldürülmüş olabileceğini söylemiştir. Sessiz kalma hakkını kullanan Hacı İnan daha fazla bilgi vermeyi reddetmiştir.

İstanbul DGM Savcılığı 8 Haziran 2000 tarihli bir iddianame ile on beş kişinin kaybolması ve aralarında Mehmet Şehit Avcı ve Mehmet Kanlıbıçak'ın da bulunduğu 23 kişinin öldürülmesi ile ilgili olarak cezai takibat başlatmıştır. Mağdur yakınlarından kırk üç kişi müdahil taraf olmuşlardır. Cumhuriyet Savcısı Hacı İnan'ın da aralarında bulunduğu on bir kişi aleyhinde Hizbullah'a üye olmak ve anayasal düzeni değiştirerek şeriat esaslarına dayalı bir sistem kurmak amacıyla suç eylemleri düzenledikleri suçlamasında bulunmuştur. İzzettin Yıldırım'ın kaybolması ve avukatlarının yaptığı suç duyurusu da isnat edilen suçlar arasında sayılmıştır. İddianameye ayrıca Hacı İnan'ın emri üzerine İzzettin Yıldırım'ın bankadaki parasını çekmek üzere İzzettin Yıldırım'ın hüviyetini kullanan sanık A.A.'nın ifadesi de eklenmiştir. Ancak İzzettin Yıldırım'ın öldürülmesi sanıklara isnat edilen suçlar arasında yer almamıştır.

Başvuranların otopsi raporunun bir nüshasını elde etmeye yönelik taleplerine 12 Ocak 2001 tarihine kadar bir cevap verilmemiştir. Sözkonusu tarihte raporun okunamayacak durumdaki bir nüshası başvuranlara tebliğ edilmiştir.

Başvuranların avukatı 25 Şubat 2003'te İstanbul DGM Savcılığı'ndan İzzettin Yıldırım'ın ölümü üzerine açılan ceza soruşturmasının sonuçları hakkında bilgi talep etmiştir.

Aynı gün savcılık sözkonusu talebi ‘Hizbullah davasına’ bakmakla görevli İstanbul DGM’ye sevk etmiştir. İstanbul 5 No’lu DGM Hakimliği, görülmekte olan davanın İzzettin Yıldırım’ın ölümünü kapsamadığı cevabını vermiştir.

Savcı 31 Mart 2006 tarihli ek iddianamesinde İzzettin Yıldırım ile ilgili ön soruşturmanın Hacı İnan ve diğer şahısların sanık olduğu Hizbullah ile ilgili ceza davasıyla birleştirilmesini talep etmiştir. Savcı talebini, sanıkların İzzettin Yıldırım’ın öldürülmesiyle ilgili olarak sessiz kalma haklarını kullanmalarına karşın adıgeçen şahsın cesedinin ilgililerce kiralanan evde bulunduğu kanıtlandığı gerekçesine dayandırmıştır. Savcı, Hacı İnan ve diğer sanıklardan bazılarının Hizbullah’ın karar kurulunda yer aldıklarına bu nedenle de sorguya çekme ve kaçırılan ve zorla alıkonulan kimseleri infaz etme konularında örgütün bunlara yetki verdiğiine dikkat çekmiştir. Savcı son olarak Hacı İnan’ın ifadesine atıfta bulunmuştur.

16 Mayıs 2006 tarihli duruşma tutanağına göre sanıklar İzzettin Yıldırım’ın öldürülmesi olayından kendilerini sorumlu tutan ek iddianameye itiraz ederek kendilerine bir avukat tayin edilmesini talep etmişlerdir. İstanbul DGM duruşmayı ertelemiştir. Bavuran tarafın müdahil olma talebini kabul etmiş ve Cesim Yıldırım’ı ifade vermek üzere çağırmıştır.

Dava hala derdesttir.

HUKUK

I. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

Hükümet İzzettin Yıldırım’ın katil zanlıları hakkında yürütülen ceza davasının iç hukukta halen devam etmesi dolayısıyla iç hukuk yollarının tüketilmediğini savunmakta ve kabuledilemezlik itirazında bulunmaktadır.

Başvuranlar Hükümetin savına karşı çıkmakta ve İzzettin Yıldırım’ın öldürülmesine ilişkin iddianamenin adıgeçenin kaybolmasından altı yıl üç ay sonra ve bu başvurunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne yapılmasının ardından yapıldığını ileri sürmektedirler.

AİHM, davanın mevcut koşullarında Hükümetin itirazının başvuranların AİHS’nin 2. maddesi bakımından yapmış oldukları şikayet ile ilintili olduğunu hatırlatmaktadır. AİHM sonuç olarak bu itirazı şikayetin esası ile birleştirmekte ve başvuruyu kabuledilebilir bulmaktadır.

II. AİHS’NİN 2. MADDESİ’NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar İzzettin Yıldırım yargısız infaz kurbanı olduğundan AİHS’nin 2. maddesinin ihlal edildiğinden şikayetçi olmaktadır. Başvuranlara göre yakınlarının hayatını koruyamayan ve katil zanlısına karşı etkili bir soruşturma yürütemeyen Hükümet bu durumdan sorumludur. Başvuranlar bu yönde AİHS’nin 2. maddesini ileri sürmektedir.

A. Tarafların görüşleri

1. Başvuranlar

Başvuranlar İzzettin Yıldırım’ın bilhassa *Risale-i Nur* cemaatiyle ilintili bazı İslami çevrelerde saygınlığı olan bir kişi olduğunu savunmaktadır. Başkanı olduğu Zehra Vakfi

bünyesindeki eğitim faaliyetleri dolayısıyla, özellikle memleketi olan Doğu Anadolu'da tanınmaktaydı. Başvuranlara göre ulusal merciler İ. Yıldırım'ın Hizbullah örgütüne bir rakip teşkil ettiğini biliyorlardı. Başvuranlar özellikle kayboluş tarihi ile öldürülmesi arasında geçen zaman zarfında ulusal yetkililerin İzzettin Yıldırım'ın yaşamını koruma sorumluluğunu yerini getirmediklerini öne sürmektedir.

Başvuranlar bu çerçevede özellikle AİHM'nin Kılıç-Türkiye (sözü edilen) ve Akkoç-Türkiye (başvuru no: 22947/93 ve 22948/93) kararlarına atıfta bulunmakta ve 1993 yılında Meclis Araştırma Komisyonu'nun Hizbullah terör örgütünün karıştığı kaybolma olayları ve yargısız infaz cinayetleri ile ilgili olarak bir rapor yayınladığını hatırlatmaktadırlar. Başvuranlar Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) ile Türk Hizbullah örgütü arasında bir bağ olduğunu ve adli mercilerin ceza davası sırasında pek çok kaybolma ve cinayetlerin kaynağı olan bu bağı incelemekten kaçındıklarını ileri sürmektedirler. Başvuranlar ceza kovuşturmasındaki yetersizliklerin bu düşüncelerini pekiştirdiğini belirtmekte, İzzettin Yıldırım'ın önce kaybolması ve ardından öldürülmesi ile ilgili yürütülen resmi soruşturmanın yetersiz bir yapıda olmasından ve savcılık tarafından başlatılan ceza soruşturmasının akıbeti hakkında yeterince aydınlatılmadıklarından yakınmaktadırlar. Başvuranlar yakınları hakkındaki soruşturma dosyasının, ancak AİHM'ye yaptıkları başvuru Hükümet'e tebliğ edildikten sonra, Hizbullah üyeleri hakkında açılan ceza davası ile birleştirildiğini gözlemlemektedirler.

2. Hükümet

Hükümet güvenlik güçlerinin başvuranların yakınlarının öldürülmesi olayına karışmış olmaları olasılığını tümüyle reddetmektedir. Hükümet İzzettin Yıldırım'ın 29 Aralık 1999 tarihinde polis memurları tarafından yakalanmadığını gözlemlemekte, soruşturma ile ilgili olarak ise herhangi bir bilgiye sahip olabilecek herkesin ifadesine başvurulduğunu kaydetmektedir. Hükümet, İzzettin Yıldırım'ın kaybolmasının Hizbullah tarafından gerçekleştirilen kaçırılma olayları ile ilintili olduğunun anlaşıldığını ve bununla ilgili ceza davasının İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde halen sürdüğünü ifade etmektedir. Çok geniş çaplı soruşturmaların ve yasadışı silahlı örgütün çökertilmesini gerektiren bir dava sözkonusudur. Ayrıca, başvuranların yakını ile ilgili olarak sanıkların susma hakkını kullanmış olmaları nedeniyle başka soruşturmalar yapılması gerekmiştir.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

1. İzzettin Yıldırım'ın hayatını koruma yükümlülüğündeki eksikliklere ilişkin iddialar hakkında

AİHM, AİHS'nin 2/1 maddesinin ilk cümlesi Devlet'in yalnızca bilerek ve kanunsuz ölüme sebebiyet vermekten kaçınmasını değil, aynı zamanda iç hukuki düzende kendi yargısına tabi kişilerin yaşam haklarının korunması için gerekli önlemleri almasını da zorunlu kılmaktadır (Bkz. L.C.B.-Birleşik Krallık kararı, 9 Haziran 1998). Bu bağlamda Devletin birinci sorumluluğu, kişi hayatına yönelik eylemleri caydırıcı somut bir ceza mevzuatı oluşturmak ve ihlalleri caydırmak, önlemek ve cezalandırmak için oluşturulmuş bir uygulama gerçekleştirmek suretiyle yaşam hakkını güvenceye almaktır. AİHS'nin 2/1 maddesi, bazı belli şartlarda, devletler için, üçüncü kişilerin suç fiilleri nedeniyle yaşamı tehdit altında olan kişileri korumak üzere önleyici tedbirler almak yönünde pozitif bir yükümlülük de getirmektedir (Bkz. Osman-Birleşik Krallık kararı, 28 Ekim 1998).

Günümüz toplumlarında, polisin görevini yerine getirirken karşılaştığı zorlukları, insan davranışlarının öngörülemezliği ve öncelikler ile kaynaklar açısından yapılması gereken işlevsel seçimleri göz önüne alarak, bu pozitif yükümlülüğün kapsamı, yetkili makamlara yüklenecek dayanılmaz ve aşırı bir yük getirmeyecek biçimde yorumlanmalıdır. Bu çerçevede, AİHS bakımından yetkililer, insan yaşamına yönelik olası her hayati tehdidin ortadan kalkması için somut önlemler almakla yükümlü değillerdir. Pozitif yükümlülüğün olması için, yetkililerin, sözkonusu esnada, şahıs ya da şahısların yaşamlarının üçüncü kişilerin suç fiilleri nedeniyle gerçek ve yakın bir tehdit altında bulunduğunu bildikleri veya bilmeleri gerektiği ve makul bir açıdan bakıldığında yetkileri dahilinde sözkonusu tehlikeyi bertaraf etmek için kuşkuya yer bırakmayacak şekilde önlem almadıkları ortaya konulmalıdır (sözü edilen *Osman*).

Ulusal makamların sorumluluğunu belirlemek için, AİHS'nin amaçları doğrultusunda uygulanacak kıstas, "her türlü makul şüphenin ötesinde" kanıt kıstasıdır; böylesi bir kanıt, yeterince ciddi, belirli ve tutarlı emareler veya çürütülemeyen karineler demetinden de doğabilmektedir (*İrlanda-Birleşik Krallık*, 18 Ocak 1978 tarihli karar). AİHM, kanıtların değerlendirilmesi konusunda ikinci derecede role sahiptir ve dava koşulları verilen kanıtların değerlendirilmesini gerektirmediğinde olaylara bakmaya yetkili olan ilk derece mahkemesinin rolünü üstlenmede ihtiyatlı davranmalıdır (*Tahsin Acar- Türkiye*, başvuru no: 26307/95).

Mevcut davada AİHM, İzzettin Yıldırım'ın cesedinin 28 Ocak 2000 tarihinde, diğer dokuz ceset ile birlikte, Hizbullah militanları tarafından kiralanan bir evin bahçesinde bulunduğunu belirtmektedir. AİHM, diğer iki kişinin cesedinin de kurbanın kendi çevresinden olduğunu gözlemlemektedir. Adli soruşturmada, Hizbullah örgütü mensuplarının sözkonusu cinayetlerle suçlandıkları sonucuna ulaşılmaktadır. AİHM önünde kimse, bu cinayetlerin sözkonusu örgüt tarafından işlendiğine karşı çıkmamaktadır. Dosyada, sözkonusu kişilerin, devlet görevlileri ile bağlantılı olduklarını veya onlar adına hareket ettiklerini ortaya koyabilen doğrudan hiçbir kanıt ulaşılamamaktadır.

Geriye ulusal makamların, hayati bir tehlike karşısında ilgiliyi koruma pozitif yükümlülüğünü ihmal edip etmediklerinin araştırılması kalmaktadır.

Bu konuda AİHM, ne kurbanın avukatının kurbanın ortadan kaybolması hakkındaki ilk şikayetinde ne ortadan kaybolmalar çerçevesinde ifadesi alınan diğer kişilerin devlet görevlilerinin yükümlülüğünü ileri süren iddialarını yetkili merciler önünde dile getirdiklerini tespit etmektedir. Ayrıca başvuranlar tarafından, ortadan kaybolmasından önce, İzzettin Yıldırım'ın, hayati tehdit aldığı yönünde ulusal makamlara başvuruda bulunduğu da iddia edilmemiştir. AİHM, İzzettin Yıldırım'ın ölümünden önce tehdit altında olduğunu düşündürecek bir unsur tespit etmemiştir..

Genel olarak inandırıcılığını inceleyen AİHM, başvuranların iddialarının, somut olgulara dayanmadığı, ikna edici somut kanıtlarla veya tanık ifadeleriyle ya da başka bir kanıt unsuru ile desteklenmediği kanaatindedir (*Mordeniz-Türkiye*, başvuru no: 49160/99, 10 Ocak 2006).

Sahip olduğu unsurlar ışığında AİHM, kurbanın Devlet görevlileri tarafından veya Devlet görevlileri adına hareket eden ya da Devlet görevlileri ile bağlantılı olan kişiler tarafından öldürüldüğü sonucunun güvenilir emarelerden çok varsayım ve spekülasyondan ibaret olduğuna kanaat getirmektedir. Bu koşullarda AİHM, İzzettin Yıldırım'ın öldürülmesinde Devletin sorumluluğunun her türlü makul şüphenin ötesinde ortaya konmadığı kanaatindedir.

Dolayısıyla, AİHS'nin 2. maddesi esas bakımından ihlal edilmemiştir.

2. Cezai soruşturmanın yetersiz olduğu iddiası hakkında

AİHM, AİHS'nin 2. maddesi ile öngörülen yaşam hakkının korunması yükümlülüğünün, 1. madde uyarınca "kendi yetki alanı içinde bulunan herkese AİHS'de belirtilen hak ve özgürlükleri tanıma[sı]" şeklinde Devlete düşen genel görevle birlikte değerlendirildiğinde, güç kullanmaya başvurmanın bir kimsenin ölümüne yol açması halinde etkin bir soruşturma yürütülmesi anlamına geldiğini ve bunu şart koştuğunu hatırlatmaktadır (*Kaya-Türkiye*, 19 Şubat 1998; *McCann ve diğerleri- Birleşik Krallık*, 27 Eylül 1995). Fail oldukları iddia edilenler ister devlet görevlileri isterse üçüncü şahıslar olsun, güce başvurmanın ardından bir kimsenin ölümüne sebebiyet verildiği her durumda benzeri bir soruşturma yürütülmelidir (*Tahsin Acar*). Sorgulamalar özellikle derinlemesine, tarafsız olarak ve dikkatli yapılmalıdır (*Çakıcı-Türkiye*, başvuru no: 23657/94, *McCann ve diğerleri*).

AİHM, yukarıda bahsedilen yükümlülüğün, yalnızca, ölüme bir devlet görevlisinin neden olduğunun ortaya konduğu durumlar için geçerli olmadığını belirtmektedir. Yetkili mercilerin ölüm olayından haberdar edilmeleri bile, ölümün meydana geldiği koşullar hakkında AİHS'nin 2. maddesinden kaynaklanan etkin bir soruşturma yürütme yükümlülüğünü *ipso facto* doğurmaktadır (mutatis, mutandis, *Ergi-Türkiye*, 28 Temmuz 1998 tarihli karar, *Yaşa-Türkiye*, 2 Aralık 1998 tarihli karar, *Hugh Jordan-Birleşik Krallık* başvuru no: 24746/94, sözü edilen *Ekinci*, sözü edilen *Sabuktekin*).

Yürütülen soruşturma aynı zamanda sorumluların tespit edilip gerektiği takdirde cezalandırılmalarını sağlayacak şekilde etkili olmalıdır (*Oğur-Türkiye*, başvuru no: 21594/93). Burada sözkonusu olan sonuca değil, araçlara ilişkin bir yükümlülüktür. Yetkililerin, olayla ilgili delillerin toplanması için makul olarak ulaşılabilir olan tedbirleri almış olmaları gerekmektedir (*Salman-Türkiye*, başvuru no: 21986/93). Sorumlu kişi ya da kişilerin tespit edilmesini sağlayabilecek soruşturmadaki her türlü eksiklik, soruşturmanın etkisiz olduğuna karar verilmesine neden olabilir (*Bayrak ve diğerleri-Türkiye*, başvuru no: 42771/98, 12 Ocak 2006).

Bu bağlamda makul derecede ivedililik ve özen gereği zımni olarak kendini göstermektedir. Belli bir durumda, soruşturmanın ilerlemesini önleyen zorluklar ve engellerin de ortaya çıkabileceğini kabul etmek gerekir. Ancak, *a fortiori* barbarca eylemlerle böylesi cinayetlerin işlenmesi gibi ölüme sebebiyet veren güç kullanımı hakkında yapılan bir soruşturma sözkonusu olduğunda, yetkililerin hızlı hareket etmesi, gayrimeşru eylemlere göz yumulduğu veya suç ortaklığı yapıldığı izleniminin oluşmaması ve kamuoyunun meşruiyet ilkesine güveninin devam etmesi açısından şarttır (mutatis, mutandis, *Mc Kerr-Birleşik Krallık*, başvuru no: 28883/95).

Mevcut davada, dosyadan, polisin, Mehmet Kanlıbiçak'ın ve Mehmet Şehit Avcı'nın ortadan kaybolmasının ardından derhal sözkonusu kişilerin yakınlarının ifadelerine başvurduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak buna karşın, İzzettin Yıldırım'ın ortadan kaybolmasının ardından, ne aile fertlerinin, ne Zehra derneğinin yönetiminde bulunan kişilerin ne de Yıldırım'ın avukatının ifadesine başvurulmuştur. Oysa ortadan kaybolan kişilerin hepsinin sözkonusu derneğin faaliyetlerine katılan kişiler olduğu görülmektedir. AİHM, İzzettin Yıldırım'ın ev arkadaşı H.B.'nin 4 Mart 2000 tarihinde yani kurbanın avukatının şikayetini sunmasının ardından iki aydan fazla bir süre sonra dinlendiğini gözlemlemektedir. Ayrıca

otopsi raporu, kurbanın otopsisinin ardından beş ay sonra 30 Haziran 2000 tarihinde düzenlenmiştir.

Hacı İnan ve diğer Hizbullah üyeleri hakkında düzenlenen iddianamede kaybolma ve diğer kanıt unsurlarından da söz edilse bile, hiçbir tedbir alınmamış, sanıklarla İzzettin Yıldırım cinayeti arasında bir bağlantı kurulmaya çalışılmamıştır. 24 Mayıs 2000 tarihli ifadesinde cinayetin nedenleri ile ilgili önemli bilgiler veren baş sanık Hacı İnan, her ne kadar itirafta bulunmamış ve sesiz kalma hakkını kullanmak istediğini ifade etmişse de, bu durum, cinayet hakkında derinlemesine bir araştırma yapılmamasını haklı kılamamaktadır.

İzzettin Yıldırım'ın ortadan kaybolması ile ilgili olarak yürütülen polis soruşturmasındaki eksiklikler ve ailesine hiçbir bilgi iletilmemesi AİHM'yi şaşırtmıştır. AİHM, özellikle, sürekli taleplerine rağmen, avukatına hiçbir bilgi iletilmediğini ve otopsi raporunun başvuranlara ancak 12 Aralık 2001 tarihinde iletilildiğini kaydetmektedir. Bilahare İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, hiçbir açıklamada bulunmaksızın, İzzettin Yıldırım'ın cinayetinin, Hizbullah mensubu olduğu varsayılan kişiler hakkında yürütülen ceza davası çerçevesindeki suçlamalar kapsamında olmadığına hükmetmiştir.

Hükümet ön soruşturmadaki eksiklere ilişkin bir izahat vermemektedir. Bunun yanında Hükümet Hacı İnan'ın ifadesine ve diğer emarelere rağmen neden 8 Haziran 2000 tarihli iddianamede İzzettin Yıldırım'ın cinayetinden sanıkların sorumlu tutulmadığı hususunda bir izahat vermemektedir. Ayrıca kurbanı ilişkin ön soruşturma dosyasının, nihayet mevcut başvurunun Hükümete tebliğ edilmesinden sonra 31 Mart 2006 tarihinde esas dava dosyasına eklenmesi son derece dikkate değerdir.

Üstelik, bu cinayetleri işlemekle suçlanan sanıkların ceza davasının 24 Mayıs 2000 tarihinden bu yana halen devam ettiği görülmektedir. AİHM bu hususta, kamu görevlileri ya da üçüncü şahısların faili olduğu iddia edilen güç kullanımı nedeniyle ölümle sonuçlanan vakalara ilişkin ceza davalarındaki eksiklikleri tespit ederek Türkiye aleyhinde birçok karar verdiğini anımsatır (AİHS'nin 2. maddesine ilişkin olarak, bu meyanda, *mutatis mutandis Kaya – Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, prg. 86-92 ; *Ergi – Türkiye* 28 Temmuz 1998 tarihli karar, prg. 82-85 ; *Yaşa* adigeçen ; *Tanrikulu – Türkiye*, no: 23763/94, prg. 101-111, AİHS'nin 13. maddesine ilişkin olarak, *mutatis mutandis Aksoy – Türkiye* 18 Aralık 1996 tarihli karar, prg. 95-100 ; *Aydın – Türkiye* 25 Eylül 1997 tarihli karar, prg. 103-109 ; *Menteş ve diğerleri – Türkiye* 28 Kasım 1997 tarihli karar, prg. 89-92 ; *Selçuk ve Asker – Türkiye* 24 Nisan 1998 tarihli karar, prg. 93-98 ; *Kurt – Türkiye* 25 Mayıs 1998 tarihli karar, prg. 135-142 ; *Tekin – Türkiye* 9 Haziran 1998 tarihli karar, prg. 62-69 ; *Akkoç*, adigeçen, prg. 89 ; *Kılıç*, adigeçen, prg. 73).

İzzettin Yıldırım'ın öldürülmesine ilişkin olarak yürütülen ceza soruşturmasındaki gecikmeleri, eksiklikleri ve tutarsızlığı göz önünde bulunduran AİHM konuyla ilgili kaygısını belirtme ihtiyacı duymaktadır. İzzettin Yıldırım'a ve diğer kurbanlara yapılan barbarca muameleler kamuoyunda haklı olarak yankı bulmuştur.

Bu cihetle AİHM ceza soruşturmasının eşgüdümlü ve tek merkezden yürütülmediği, bunun da soruşturmanın etkililiğine zarar verdiği kanaatine varmaktadır.

Türk *Hizbullahı*'nın güvenlik güçlerinden siyasi ve askeri destek aldığı yönündeki iddiaya ilişkin olarak AİHM, daha evvel de kimliği meçhul kimselerce işlenen yargısız infazlara ve

cinayetlere ilişkin olarak 1993 yılında hazırlanan bir meclis araştırma komisyonu raporuna atıfta bulunmuştu (*Akkoç ve Kılıç*, adigeçen kararlar).

Aynı muhakeme tarzı mevcut davaya da uygulanabilir.

AİHM'ye göre, Türk Hizbullahı'nın 1993'ten beri meydana gelen yüzlerce kayıp ve öldürme vakasına karıştığı konusunda kamuoyunca beslenen yaygın kanaatlere rağmen yetkili makamlar onlarca cesedin bulunduğu 2000 yılına kadar terörist grubun eylemlerine karşı gerekli tedbirler almayı ihmal etmişlerdir. Şayet gerekli tedbirler alınmış olsa idi kamu vicdanının rahatlaması ve hukuk devletine olan güven artması mümkün olabilirdi.

Tespit edilen eksiklikleri göz önünde bulunduran AİHM, İzzettin Yıldırım'ın öldürülmesi hakkında ulusal makamlarca yapılan araştırmaların ve geç bir tarihte başlatılan cezai takibatın etkili olarak addedilemeyeceği sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla Hükümetin iç hukuktaki başvuru yollarının tüketilmediği yolundaki itirazı reddedilmelidir.

Bu itibarla AİHM, AİHS'nin 2. maddesi anlamında Savunmacı Devletin üzerine düşen usul yükümlülüklerine riayet etmediği sonucuna varmaktadır.

III. AİHS'NİN 3., 5., 6., 8. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar aynı olaylar temelinde AİHS'nin 3., 5., 6., 8. ve 13. maddelerinin ihlal edildiğini iddia etmektedirler.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHS'nin 2. maddesi bakımından vardığı ihlal tespitini göz önünde bulunduran AİHM mevcut başvuruda gündeme getirilen asıl hukuki sorunu incelediği kanaatindedir.

Dava olaylarının ve tarafların argümanlarının tamamının dikkate alan AİHM, AİHS'nin 3., 5., 6., 8. ve 13. maddeleri yönünden yapılan şikayetler hakkında ayrıca bir karara varmasına gerek kalmadığını değerlendirmektedir (*Kamil Uzun – Türkiye*, no: 37410/97, 10 Mayıs 2007, prg. 64, ve *Feyzi Yıldırım – Türkiye*, no: 40074/98, 19 Temmuz 2007, prg. 96).

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar herhangi bir maddi tazminat talebinde bulunmamışlardır. Buna karşın başvuranlar 150.000 Euro manevi tazminat talep etmektedirler. Başvuranlar, basında ve televizyon kanallarında betimlenen ebeveynlerinin maruz kaldığı barbarca muamelelerden telafisi imkansız bir şekilde etkilendiklerini, İzzettin Yıldırım'ın öldürülmesi konusunda soruşturma yapılmaması hele de diğer cesetlerin bulunmasının ardından Hizbullah davasının son derece hızlı bir şekilde başlamasına rağmen bu davanın İzzettin Yıldırım'ın vakasını kapsamaması sebebiyle kaygı ve şaşkınlık içinde yaşadıklarını bildirmektedirler.

Hükümet bu talepleri aşırı bulmaktadır.

AİHM, İzzettin Yıldırım'ın kaybolmasına ve ölümüne ilişkin olarak yürütülen polis araştırmasının da cezai takibatın da, AİHS'nin 2. maddesinden doğan usul yükümlükleri hilafına yetkili makamlarca etkili bir biçimde yürütülmediğini anımsatır. AİHS'nin 41. maddesi uyarınca AİHM, hakkaniyete uygun olarak, yedi başvuranın her birine 12.000 Euro manevi tazminat ödenmesine hükmeder.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yaptıkları masraf ve harcamalar için 20.000 Euro talep etmektedirler. Başvuranlar avukatlarıyla imzaladıkları 12.000 ABD Doları tutarındaki bir vekalet sözleşmesini, İzmir Barosu avukatlık ücret tarifesini ve gerçekleştirilen hizmet süresini gösteren bir tarife sunmaktadırlar.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir. Hükümet başvuruların, özel bir sözleşme haricinde yargılama masraf ve giderlerine ilişkin herhangi bir belge sunmadıklarına dikkat çekmektedir.

AİHM, AİHS'nin 41. maddesi bakımından yalnızca gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda olduğu kanıtlanan masrafların iadesinin mümkün olduğunu anımsatır (İatridis – Yunanistan (adil tatmin), no: 31107/96, prg. 54). Mevcut davada elindeki bilgileri ve yukarıda anılan kıstasları göz önünde bulunduran AİHM bu yönde başvurulara her türlü vergiden muaf tutulmak üzere ortaklaşa 6.000 Euro ödenmesinin makul olacağına hükmeder.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE

1. Hükümetin ilk itirazının esasa *eklenmesine* ve bu itirazın *reddedilmesine* ;
2. Başvurunun kabuledilebilir *ilan edilmesine* ;
3. İzzettin Yıldırım'ın ölümüne ilişkin olarak AİHS'nin 2. maddesinin esas bakımından *ihlal edilmediğine* ;
4. İzzettin Yıldırım'ın ölümüne ilişkin cezai süreçteki eksiklikler nedeniyle AİHS'nin 2. maddesinin usul yönünden *ihlal edildiğine* ;
5. Şikayetlerin geriye kalanı hakkında bir karara varmaya *gerek olmadığına* ;
6.
 - a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından,
 - i. yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak manevi tazminat için yedi başvuranın her birine 12.000 Euro (on iki bin Euro) *ödenmesine* ;
 - ii. yargılama masraf ve giderleri için ise yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak başvurulara ortaklaşa 6.000 Euro (altı bin Euro) *ödenmesine* ;
 - b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

7. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 17 Haziran 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ADNAN AKTAŞ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 37256/04

Strazburg

31 Mart 2009

İKİNCİ DAİRE **Dostane Çözüm**

OLAYLAR

Başvuran Adnan Aktaş, 1976 doğumlu T.C. vatandaşı olup Diyarbakır'da ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Diyarbakır barosu avukatlarından A. Pamukçu Yördem tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran hakkında açılan cezai yargılama süresinin ve tutukluluk süresinin uzunluğunun AİHS'nin 5., 6., 8., 10., ve 12. maddesi ile Ek 1 no'lu Protokol'ün 2. maddesinin ihlaline yol açtığını ileri sürmektedir. AİHS'nin 3. maddesini öne süren başvuran gözaltında bulunduğu sırada kötü muameleye maruz kaldığını iddia etmektedir.

HUKUK

AİHM, Hükümetin izleyen beyanını almıştır:

«Türk Hükümeti Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bulunan başvurunun dostane çözüme kavuşturulması bakımından başvuran Adnan Aktaş'a karşılıksız olarak 15.000 (on beş bin) Euro ödemeyi taahhüt eder.

Bu miktar her türlü maddi, manevi zarar ile yargı giderlerini ve harcamaları kapsamakta olup ilgili dönemdeki her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilecek ve AİHM'nin AİHS'nin 37/1 maddesi gereğince verdiği kararın tebliğ edilmesini izleyen üç ay içinde ödenecektir. Ödemenin öngörülen üç aylık süre içerisinde yapılmaması durumunda, Hükümet tarafından sözkonusu sürenin bittiği tarihten

itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır. Bu ödeme davanın nihai halini oluşturacaktır».

AİHM, başvuran tarafın imzasını taşıyan izleyen beyanı almıştır:

«Başvuranın temsilcisi olarak Türk Hükümeti'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bulunan başvurunun dostane çözüme kavuşturulması bakımından başvuran Adnan Aktaş'a karşılıksız olarak 15.000 (on beş bin) Euro ödemeyi taahhüt eden beyanını not etmekteyim.

Bu miktar her türlü maddi, manevi zarar ile yargı giderlerini ve harcamaları kapsamakta olup ilgili dönemdeki her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilecek ve AİHM'nin AİHS'nin 37/1 maddesi gereğince verdiği kararın tebliğ edilmesini izleyen üç ay içinde ödenecektir. Ödemenin öngörülen üç aylık süre içerisinde yapılmaması durumunda, sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır.

Yapılan bu öneriyi kabul etmekte ve bu başvuruya neden olan olaylarla ilgili Türkiye Cumhuriyeti aleyhindeki tüm şikayetlerden vazgeçmekteyim. Davanın nihai hale geldiğini beyan ederim.»

AİHM, tarafların üzerinde uzlaştıkları dostane çözüm antlaşmasını dikkate almaktadır. AİHM, bu çözümün Sözleşme ve Protokollerde tanımlanan insan haklarına saygı ilkesine uygun olduğu kanaatinde ve başvurunun incelenmesine devam etmeyi gerektirecek kamu düzenine ilişkin hiçbir gerekçe görememektedir (Sözleşmenin 37/1 *in fine* maddesi).

Sonuç olarak davanın kayıttan düşürülmesi uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak, AİHM, *oybirliğiyle*,

Davanın *kayıttan düşürülmesine* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Sosyal Güvenlik Kurumundan:
**AYLIK PRİM VE HİZMET BELGESİNİN SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA
VERİLMESİNE VE PRİMLERİN ÖDENME SÜRELERİNE DAİR USUL
VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ**

MADDE 1 – 28/9/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğe, “Primlerin ödenme süresi” başlıklı 4.3.2 bölümünden sonra gelmek üzere aşağıdaki bölümler eklenmiştir.

“4.4- 5510 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü Maddesi Gereğince Emekli Kesenek ve Kurum Karşılıkları 5434 sayılı Kanunun Mülga Hükümlerine Göre Tespit Olunanlar

Yönünden Aylıksız İzinli Sayılan Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Primlerinin Ödenme Şekli ve Süresi

4.4.1- Prim Ödeme Yükümlüleri

Aylıksız izinli sayılan kamu personelinin genel sağlık sigortası primleri;

— Personel mevzuatı uyarınca aylıksız izinli sayılanlar ile 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu uyarınca aylıksız izinli sayılanların aylıksız izinli sayıldıkları sürede genel sağlık sigortası primleri aylıksız izinli sayıldıkları kurumlarınca,

— Kurumlarından aylıksız izinli sayılarak başka bir kamu kurum ve kuruluşunda kuruluş kanunları uyarınca görev alanların genel sağlık sigortası primleri ise fiilen görev yaptıkları kamu kurum ve kuruluşlarınca,

— Muvazzaf askerlik görevi nedeniyle Kurumlarından aylıksız izinli sayılanların bakmakla yükümlü olduğu kişilerinin bulunması halinde genel sağlık sigortası primleri aylıksız izinli sayıldıkları kurumlarınca,

aylıksız izin için tanınan sürelerde ödenir.

4.4.2- Genel Sağlık Sigortası Primlerinin Hesaplanması

Personel mevzuatı uyarınca aylıksız izinli sayılanların ve muvazzaf askerlik görevi nedeniyle kurumlarından aylıksız izinli sayılanlardan bakmakla yükümlü olduğu kişileri bulunanların genel sağlık sigortası primleri, aylıksız izine ayrıldıkları tarihteki emekli keseneğine esas derece, kademe, ek gösterge ve kıdem hizmet süresi ve primin ait olduğu ayda geçerli olan kamu personelinin maaşlarının hesabında esas tutulan katsayı rakamı ve taban aylık tutarına göre hesap edilecek emekli keseneğine esas aylık tutarı üzerinden % 12 oranında tahakkuk ettirilerek tamamı aylıksız izinli sayıldıkları kurumlarınca ödenir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu uyarınca aylıksız izinli sayılanların genel sağlık sigortası primleri, görevli oldukları sendikaları tarafından emekli kesenekleri ve kurum karşılıkları ödenen sürelerinin de emekli keseneğine esas aylık ve kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi suretiyle bulunacak emekli keseneğine esas aylık tutarları üzerinden % 12 oranında tahakkuk ettirilerek, tamamı aylıksız izinli sayıldıkları kurumlarınca ödenir.

4.4.3- Genel Sağlık Sigortası Prim Belgelerinin Gönderilme Şekli, Süresi ve Ödenmesi

Aylıksız izine ayrılan kamu personelinin genel sağlık sigortası primine ait prim belgelerinin gönderilme şekli, süresi ve primlerin ödenmesi, personelin ücretsiz izine ayrıldığı tarihteki aylık ödenme zamanı dikkate alınarak Tebliğin 4 numaralı bölümü altında belirtilen şekilde gerçekleştirilir.

4.4.4- Geçiş Hükümleri

Prim ödeme yükümlüsü olan kamu idareleri, aylıksız izinli sayılan kamu personellerinin 2010 yılı Ocak ve Şubat aylarına ait genel sağlık sigortası prim belgelerini 25/3/2010 tarihine kadar Kuruma vermeleri ve muhteviyatı prim tutarlarını da aynı süre içinde ödemeleri halinde, söz konusu aylara ilişkin yükümlülüklerini yasal süresi içinde yerine getirmiş sayılır.

Aylıksız izinli sayılan kamu personelinin 2010 yılı Ocak ve Şubat aylarına ait genel sağlık sigortası prim belgelerinin 25/3/2010 tarihine kadar Kuruma verilmemesi halinde 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesi uyarınca idari para cezası, muhteviyatı primlerinin aynı süre içinde ödenmemesi halinde ise aynı Kanunun 89 uncu maddesi uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanır.

4.5- Açığa Alınma veya Görevine Son Verilme Sonrası Görevlerine Tekrar İade Edilenlerin Genel Sağlık Sigortası Primleri

Görevden uzaklaştırılan, görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlardan kanunları gereğince tam veya eksik aylığa müstahak bulunanların genel sağlık sigortası primleri, emeklilik keseneğine esas aylıklarının yarısı üzerinden tahakkuk ettirilerek Kuruma ödenir.

Kanunlarına göre sonradan görevlerine iade edilerek tam aylığa hak kazananlardan ise birinci paragrafta belirtilen süreler için emeklilik keseneğine esas aylık veya ücretlerinin tamamı üzerinden genel sağlık sigortası primlerinin alınması gerektiğinden, daha önce emeklilik keseneğine esas aylıklarının yarısı üzerinden tahakkuk yapılması nedeniyle eksik tahakkuk ettirilmiş olan genel sağlık sigortası primlerinin, ilgili aydaki emeklilik keseneğine esas aylıklarının yarısı üzerinden ilave tahakkuklarının yapılarak, karşılığı primlerinin bu süreler için emekli keseneği ve kurum karşılıkları ile birlikte Kuruma ödenmesi gerekmektedir.

Görevine son verilenlerden daha sonra yargı kararı ile görevlerine tekrar iade edilenlerin, görevine son verildiği tarihten görevine tekrar başladığı tarihe kadar olan emekli kesenek ve kurum karşılıkları ile birlikte genel sağlık sigortası primi de tahakkuk ettirilerek Kuruma gönderilir.”

MADDE 2 – Bu Tebliğ hükümleri 15/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Tebliğ hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

[R.G. 3 Mart 2010 – 27510]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Kamu İhale Kurumundan:

KAMU İHALE GENEL TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ

MADDE 1 – 22/8/2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin (10.4) ve (10.5) maddelerinde yer alan “1/5/2010” ibareleri “1/5/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Aynı Tebliğin (37.1), (37.1.1) ve (37.2) maddelerinde yer alan “5/3/2010” ibareleri “5/3/2011” ve (37.2) maddesinde yer alan “4/3/2010” ibaresi “4/3/2011” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Aynı Tebliğin ekinde yer alan “Ek-Y.1 Yapım İşleri İhalelerinde Yeterliğin Belirlenmesi İçin İstenecek Belgelere İlişkin Tablo” ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 4 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Tebliğ hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

Tebliğin Yaymlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
22/8/2009	27327

[R.G. 4 Mart 2010 – 27511]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

